TITO

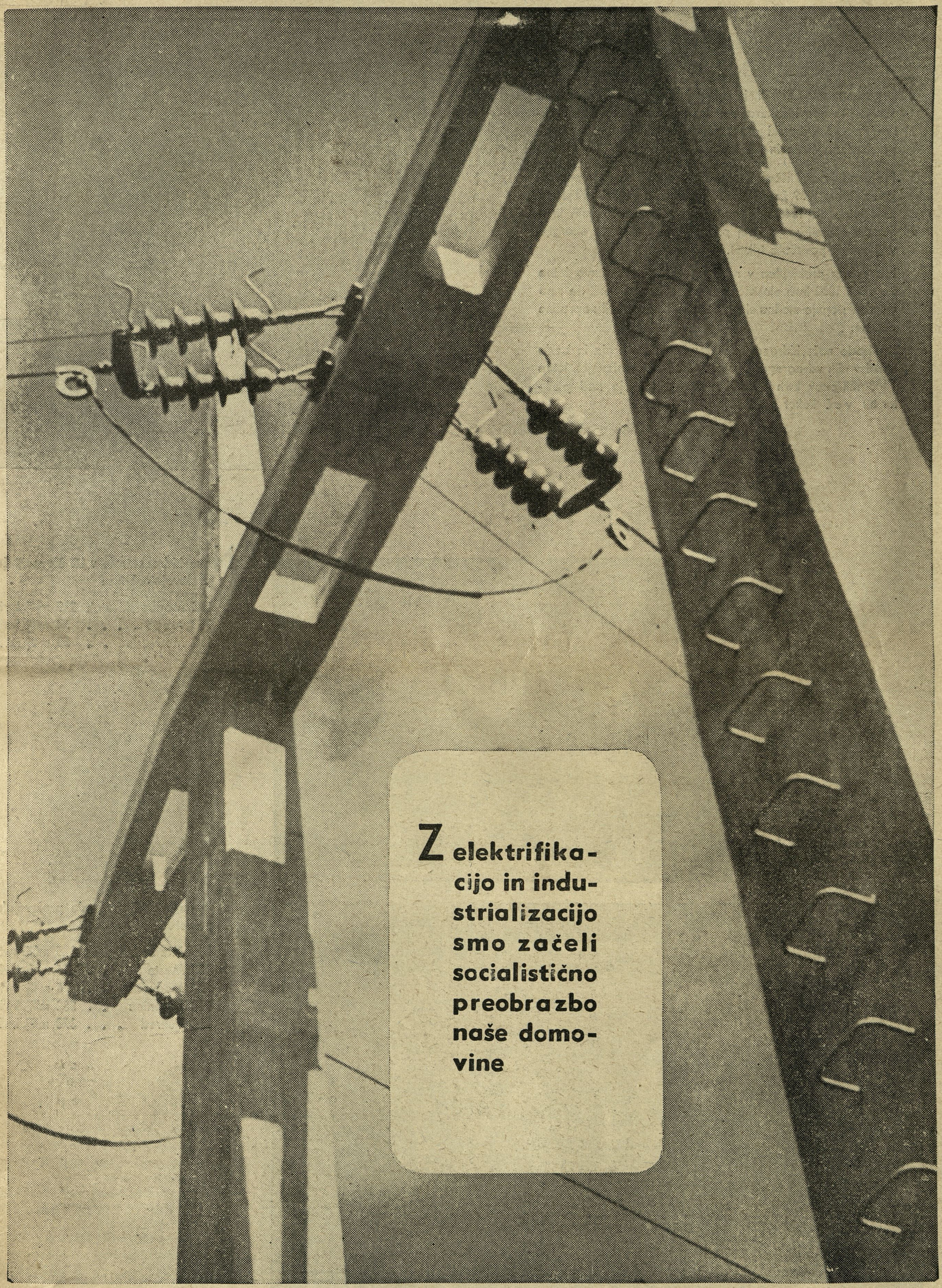
Dejanje govore

LR SLOVENIJA 1945-1953

GS III 700146

ZAVOD ZA ZDRAVSTVENO VARSTVO
ZALOGE
Ø 16. XII. 54/554
Narodna in univerzitetna knjižnica Ljubljana
20200 3717

Z elektrifikacijo in industrializacijo smo začeli socialistično preobrazbo naše domovine

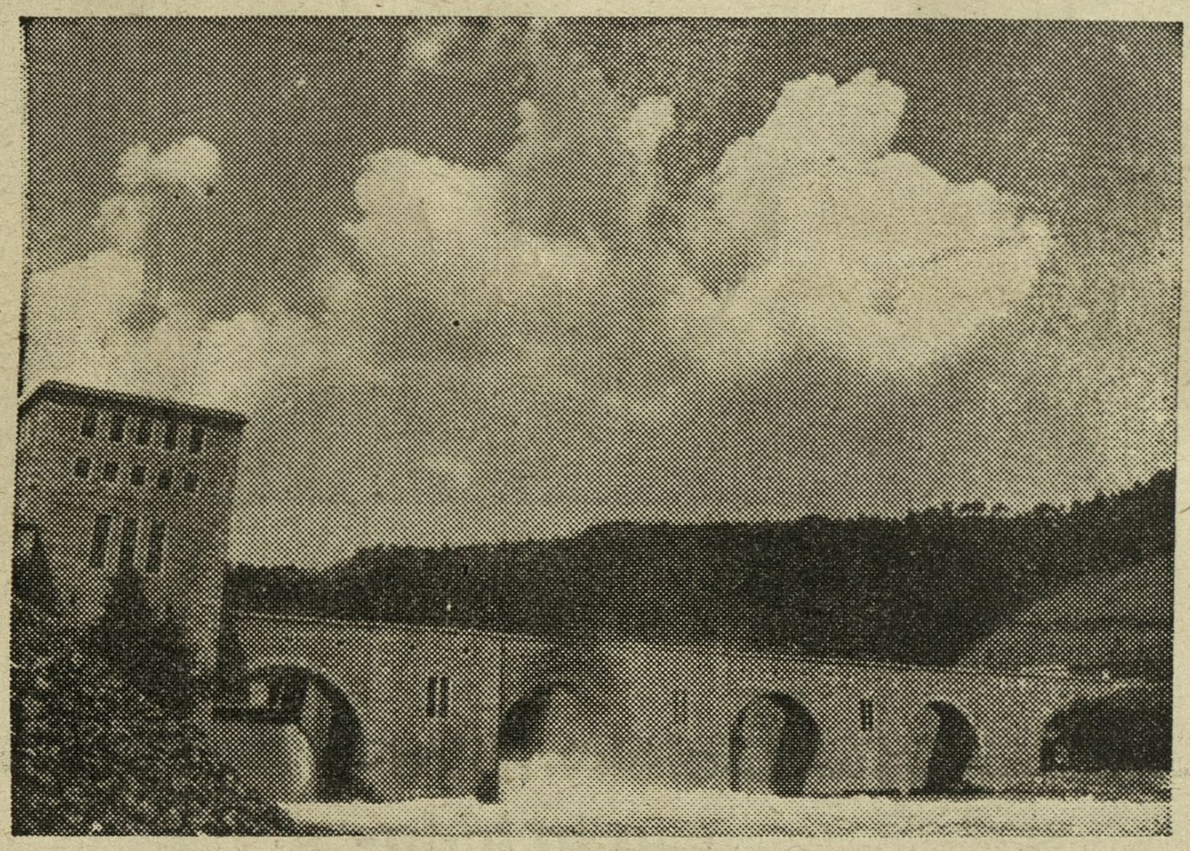
Pospešeno smo začeli izkoriščati neukročene sile naših vodá. Na Dravi so zrasle oziroma rastó h i d r o e l e k t r a r n e Mariborski otok, Vuzenica in Vuhred, na Savi pa Savica, Moste in Medvode.

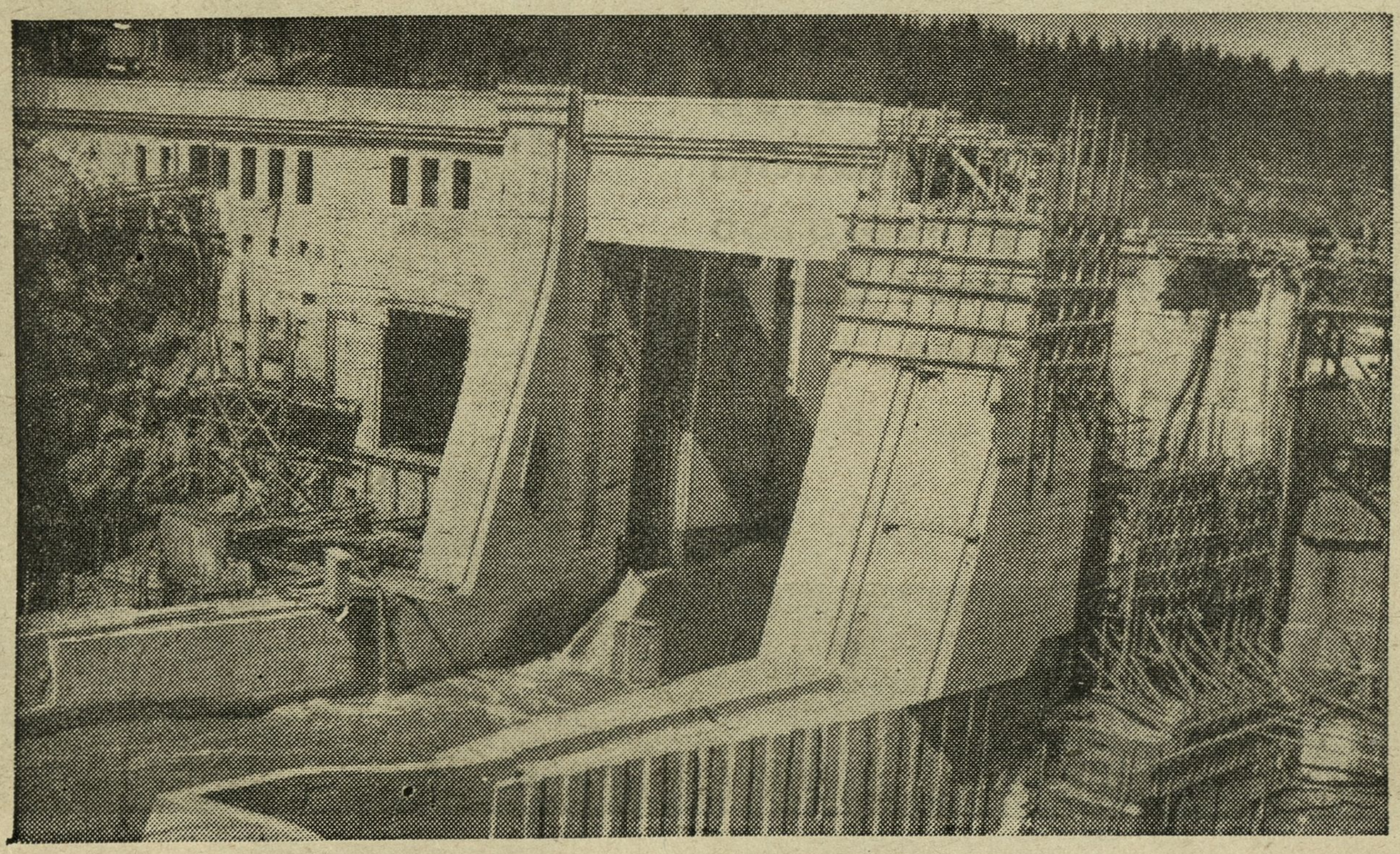
Proizvodnja električne energije v Sloveniji se je v primerjavi z letom 1939 že v letu 1952 povečala od 350 milijonov kwh letno na 1046 milijonov kwh; v kratkih sedmih letih ljudske oblasti se je torej proizvodnja električne energije v Sloveniji povečala trikrat.

Na enega prebivalca v naši republiki proizvajamo letno že okoli 1000 kwh električne energije, kar pomeni, da smo dosegli stopnjo močno elektrificirane in s tem tudi napredne dežele.

Ko bodo naše hidrocentrale dograjene do kraja in bodo stekli v njih vsi agregati, bomo v Sloveniji proizvajali letno 1880 milijonov kwh električne energije, to je nad p e t k r a t v e č kakor pred vojno.

SLIKE. — Zgoraj: *Mogočna pregrada pri HC Moste, za katero je nastalo novo, veliko jezero.* V sredini: *HC Mariborski otok.* Spodaj: *Del HC Medvode v gradnji.*

Nove hidrocentrale v LR Sloveniji že proizvajajo letno:

HC Mariborski otok	219 milij. kwh
HC Moste	54 milij. kwh
HC Medvode . .	65 milij. kwh

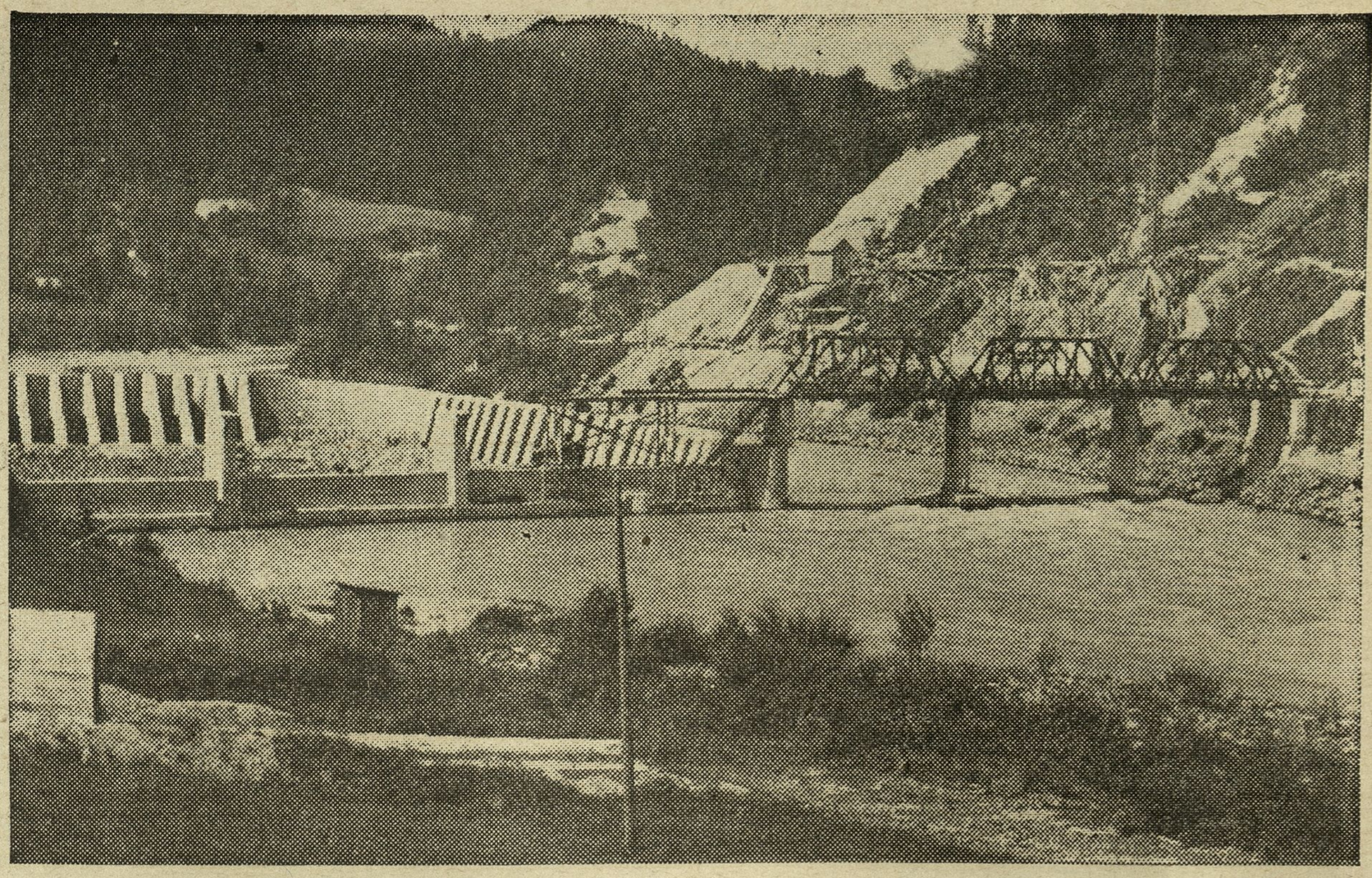
Po dograditvi pa bodo proizvajale na leto:

HC Mariborski otok	325 milij. kwh
HC Moste . . .	75 milij. kwh
HC Medvode . .	95 milij. kwh
HC Vuzenica . .	282 milij. kwh
HC Vuhred . . .	370 milij. kwh

Novo električno energijo je bilo treba speljati po daljnovodih, transformatorskih postajah in razdelilnem omrežju k potrošnikom v industriji, mestih in vaseh.

V ta namen smo zgradili:

648 km novih visokonapetostnih daljnovodov z napetostjo 50.000 voltov. Stroški za te naprave gredo prav tako v milijarde dinarjev in niso mnogo manjši od stroškov za gradnjo hidroelektrarn; pred vojno smo imeli le 131 km takih daljnovodov;

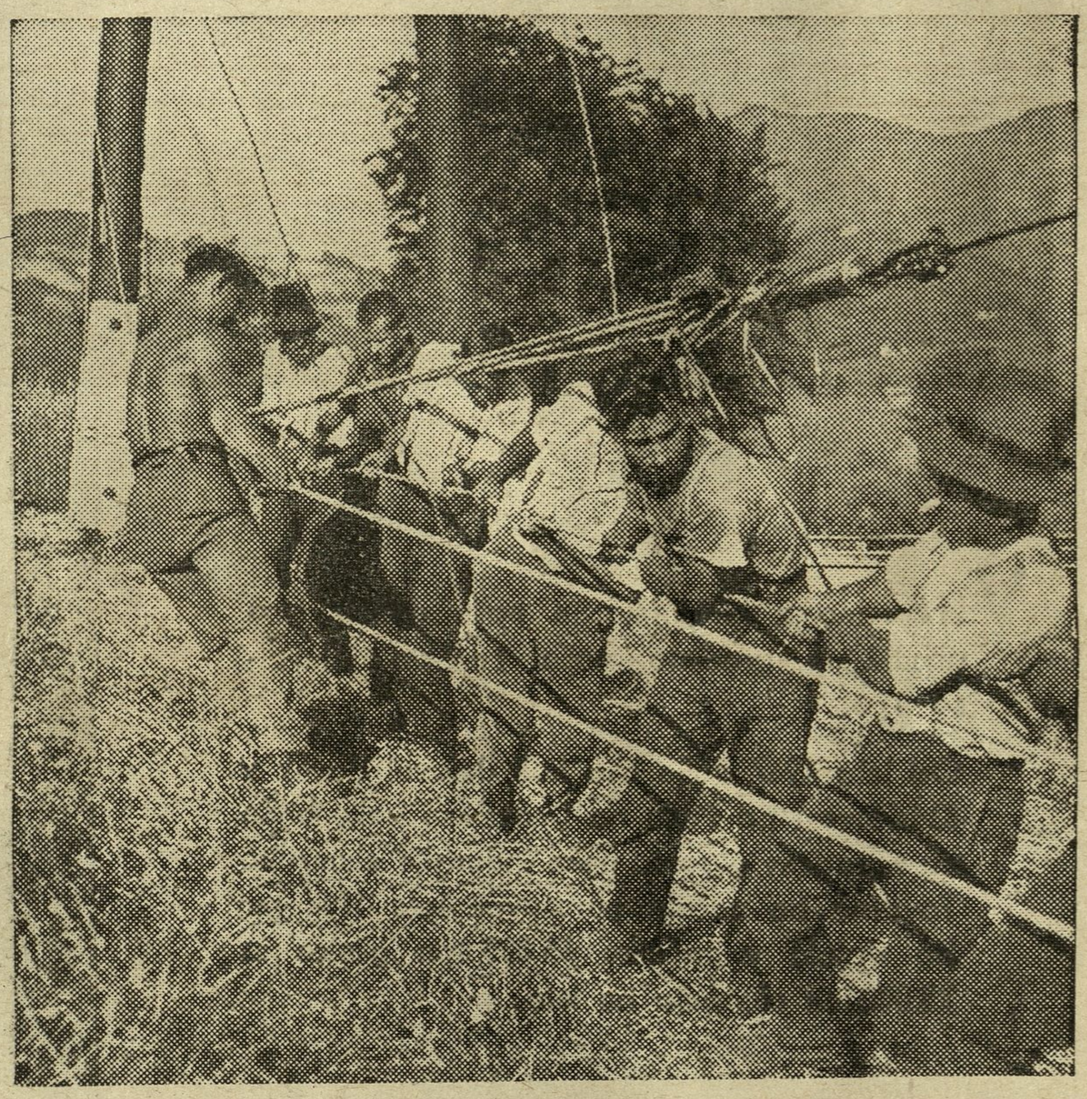

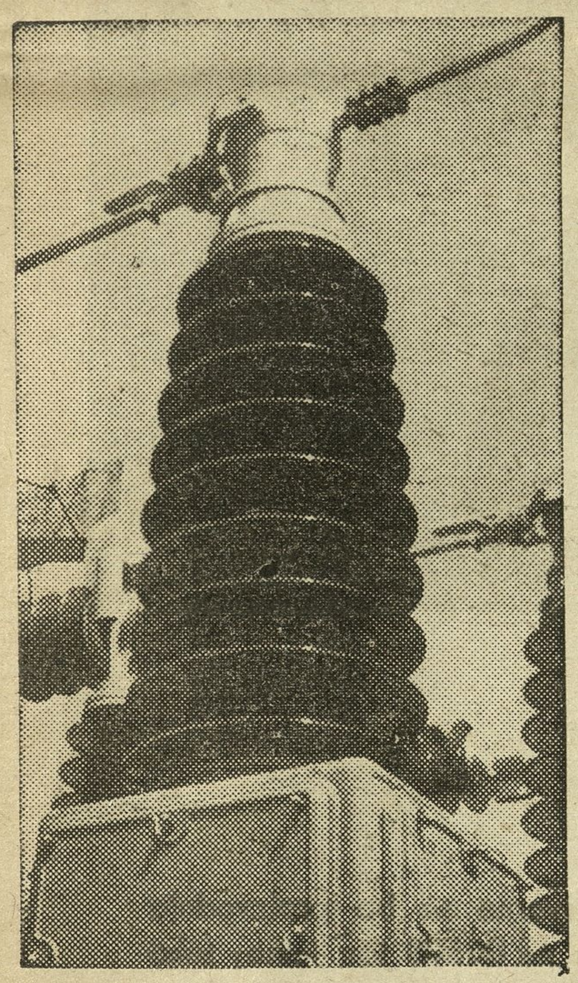
1702 km daljnovodov z napetostjo 2000 do 35.000 voltov;
3990 km nizkonapetostnih daljnovodov;
16 velikih razdelilnih transformatorskih postaj;
nad 100 napajalnih transformatorskih postaj.

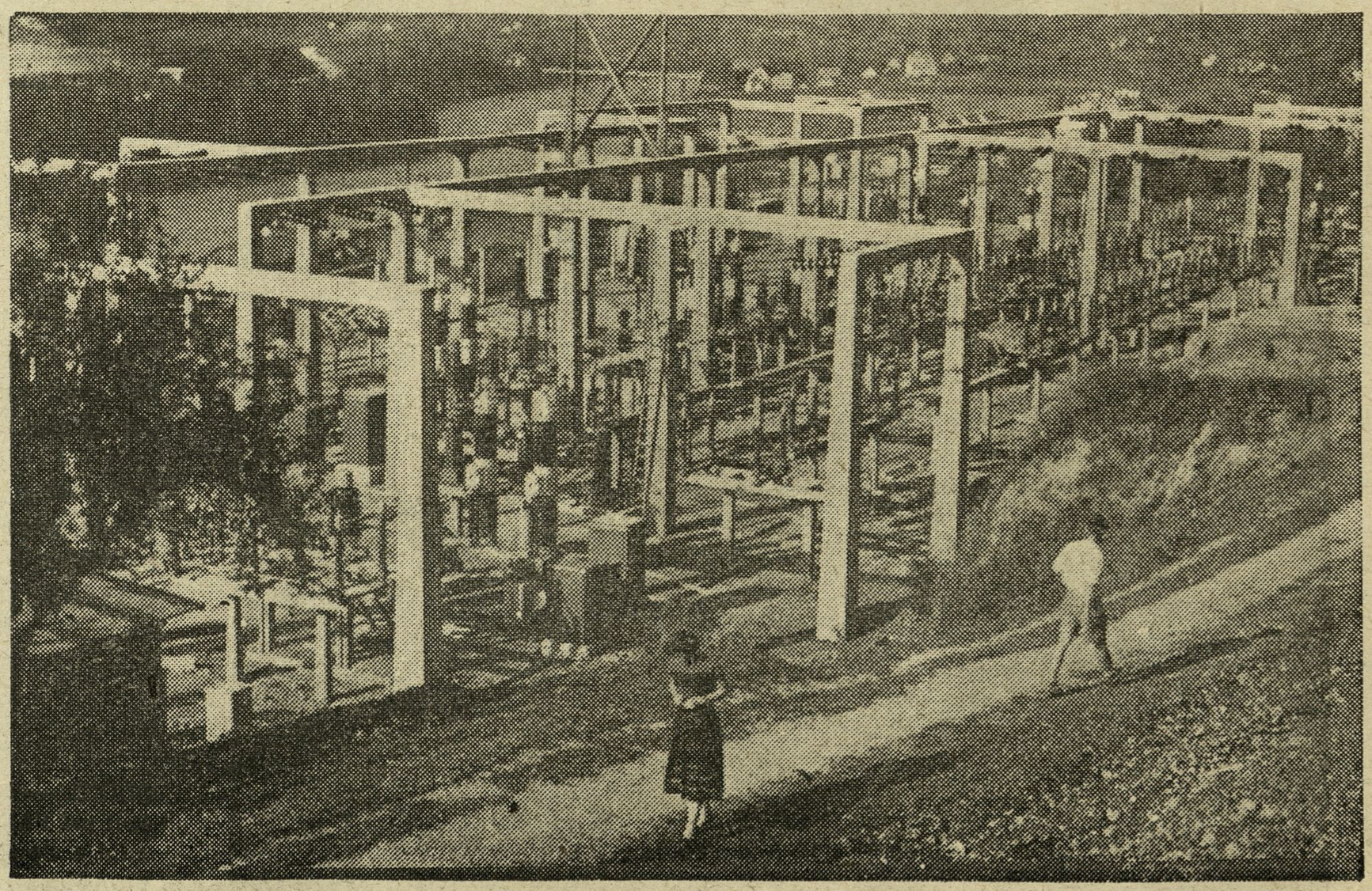
V LR Sloveniji smo elektrificirali 1500 krajev, zlasti na podeželju; število elektrificiranih krajev je od 2000 naraslo na 3500.

Število odjemalcev električnega toka v Sloveniji se je od 100.000 dvignilo na 240.000.

Zaradi naglega naraščanja proizvodnje električne energije je bilo mogoče znižati njeno ceno za gospodinjstvo že za 30 %.

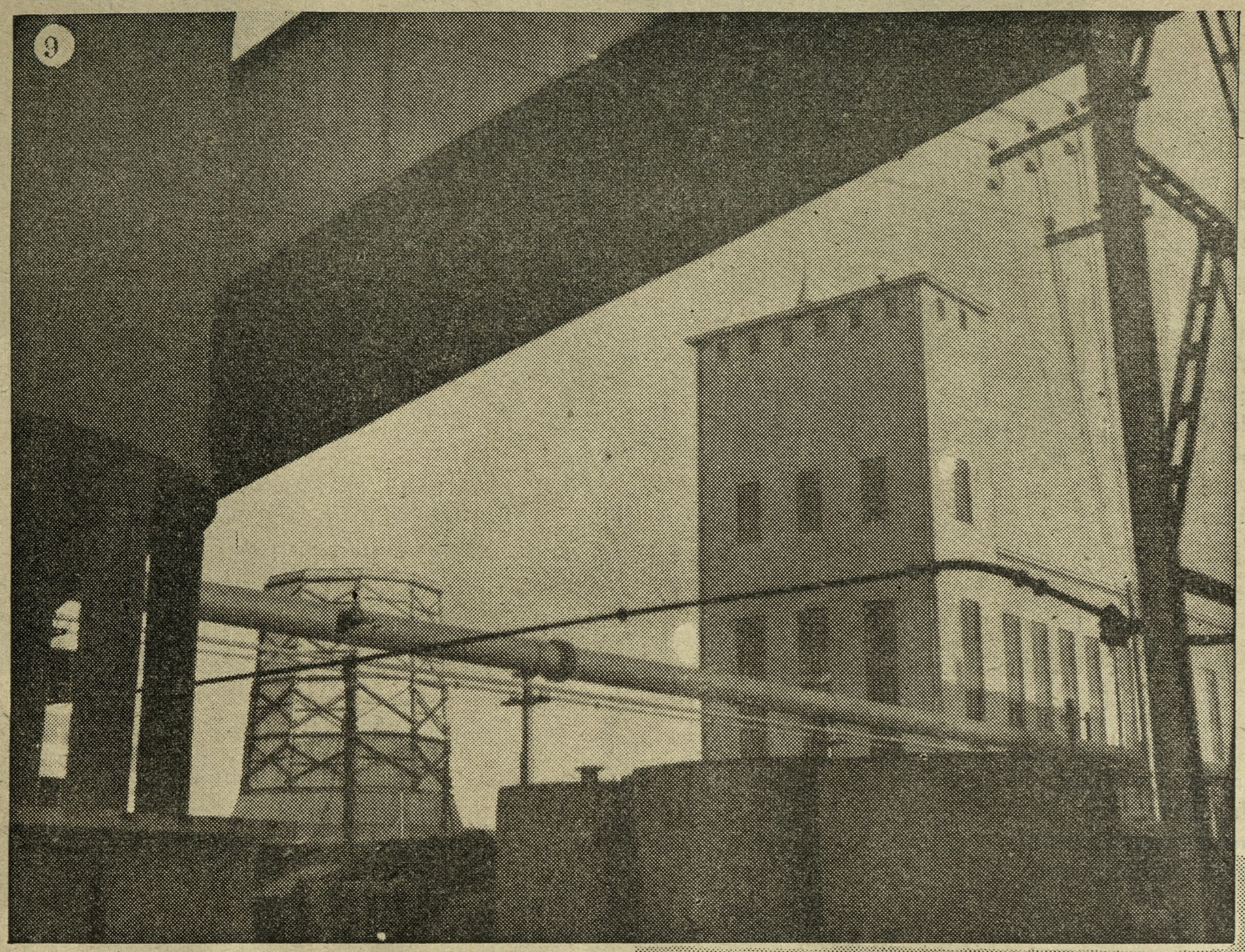

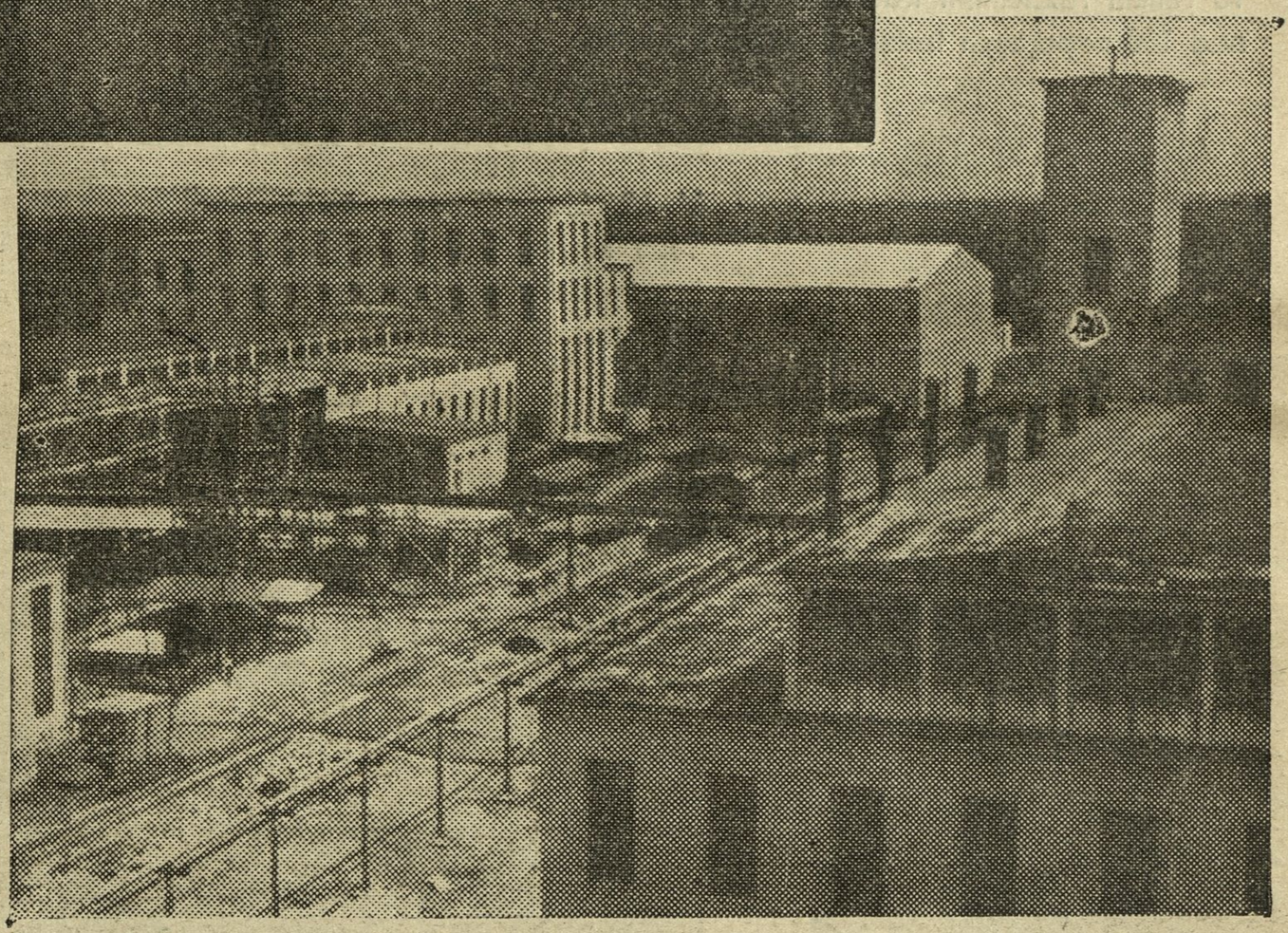

SLIKE. — Zgoraj: *HC Vuhred v gradnji.* V sredini desno: *Elektrifikacija naših vasi.* V sredini levo: *Majhen del 110.000 voltne transformatorske postaje pri HC Medvode.* Spodaj: *Del velike razdelilne postaje pri HC Vuzenici, odkoder bo električni tok tekel v omrežje.*

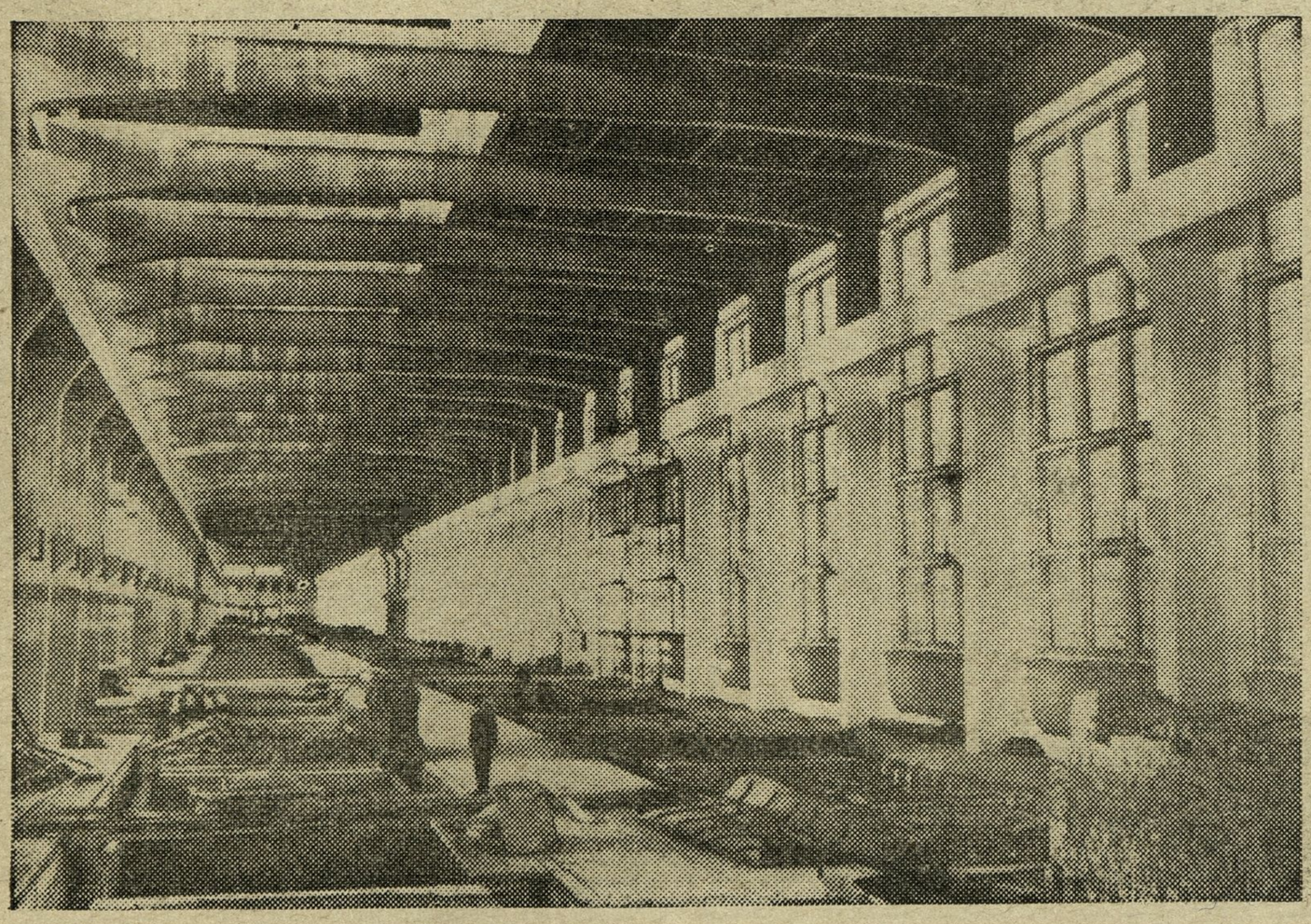
KIDRIČEVO

Vzporedno z elektrifikacijo naše dežele smo gradili in gradimo našo težko industrijo.

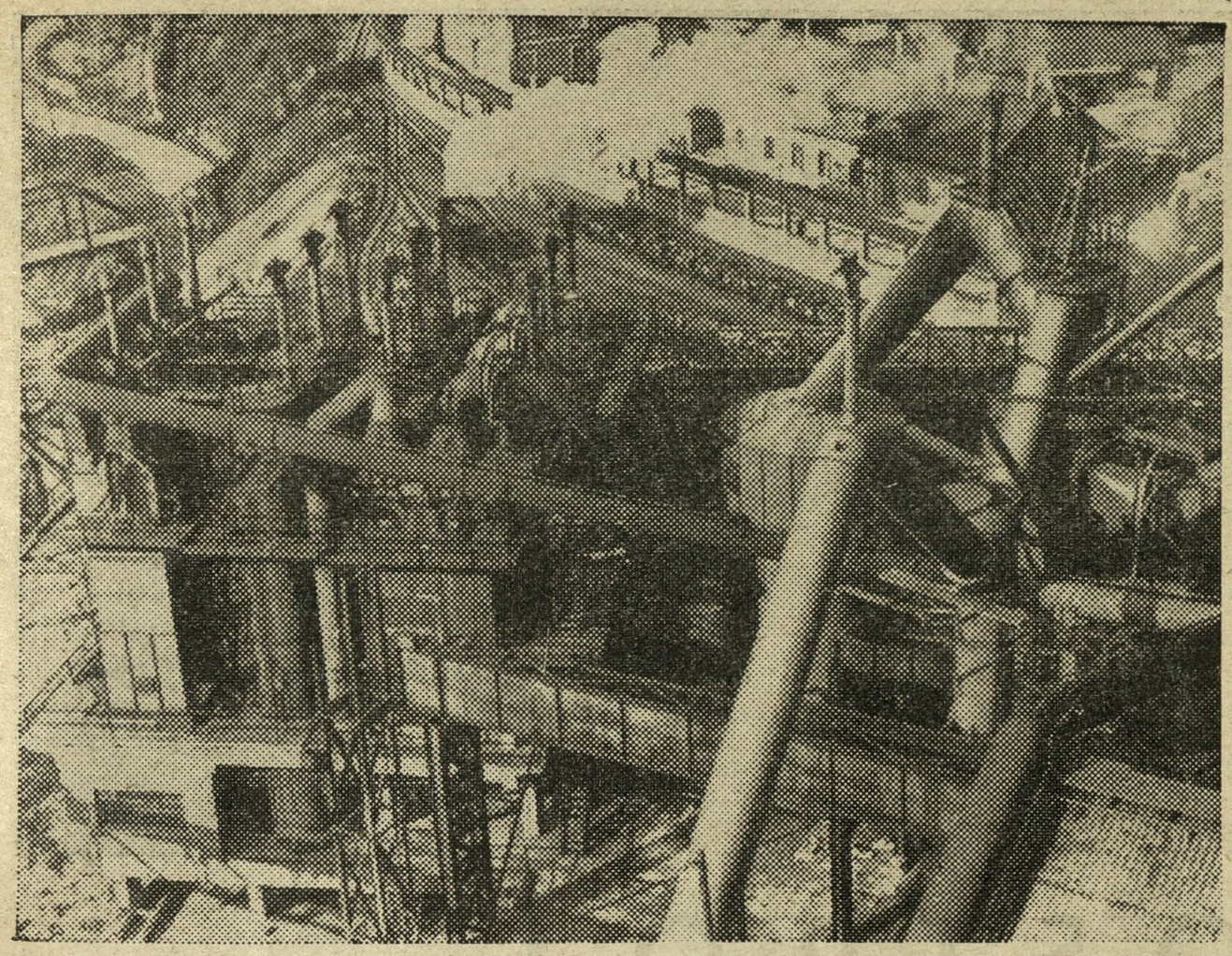
Od leta 1947 dalje bije naš delovni človek v Kidričevem pri Ptuju na Dravskem polju bitko za zgraditev giganta naše industrije aluminija. Tovarna bo začela obratovati leta 1954 ter bo dajala v začetku 50.000 ton glinice in 15.000 ton aluminija na leto.

Po dograditvi te tovarne se bo proizvodnja aluminija povečala na 30.000 ton letno; tako se bomo na področju proizvodnje aluminija uvrstili med prve v Evropi.

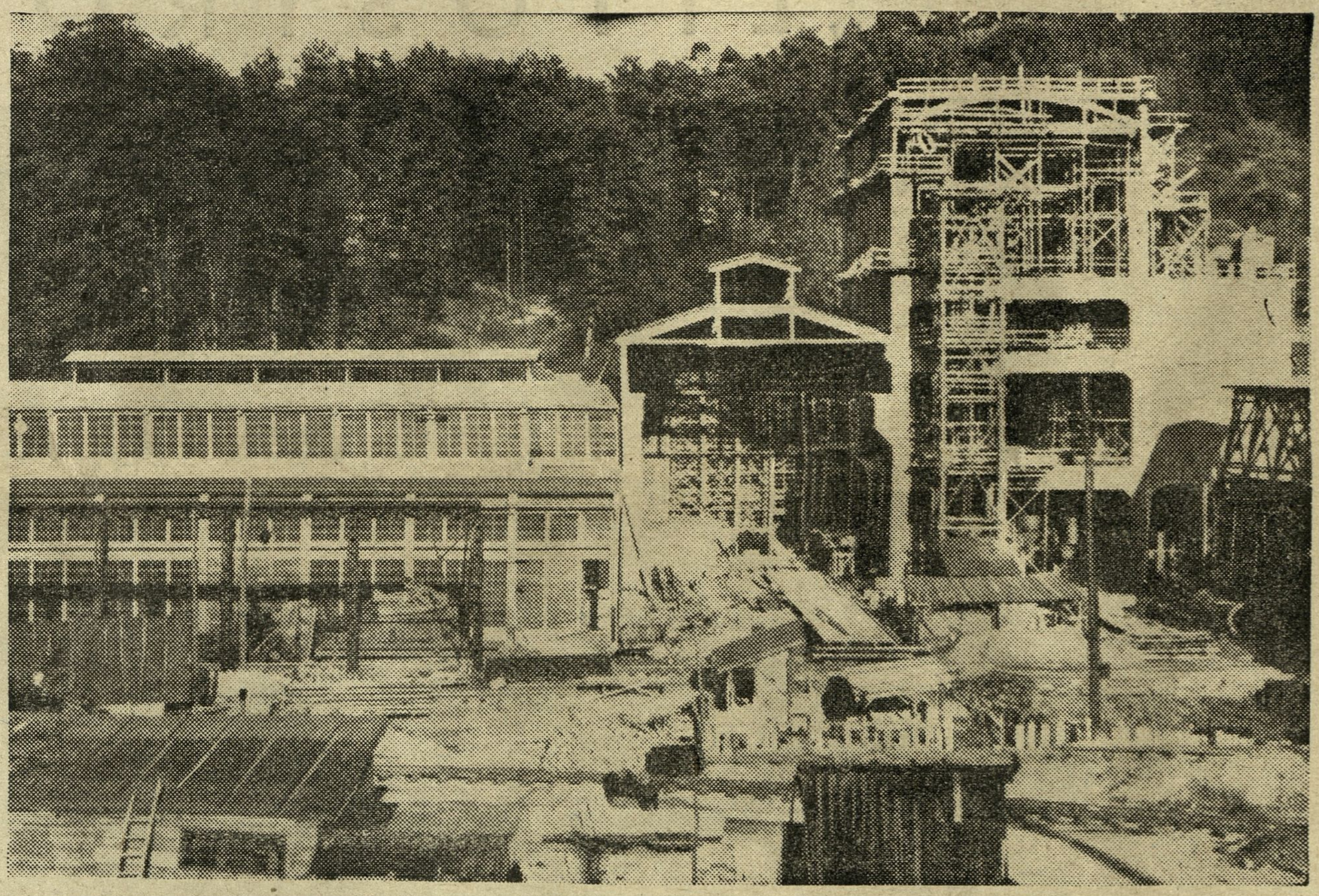
Proizvodnja aluminija v Kidričevem bo omogočila nagel razvoj naše domače industrije aluminijastih izdelkov za vsakdanjo potrošnjo.

SLIKE. — Zgoraj: *Kidričevo (nekdanje Strniše) pri Ptuju.* V sredini: *Del nove tovarne aluminija.* Spodaj: *Velika dvorana za elektrolizo in pridobivanje aluminija.*

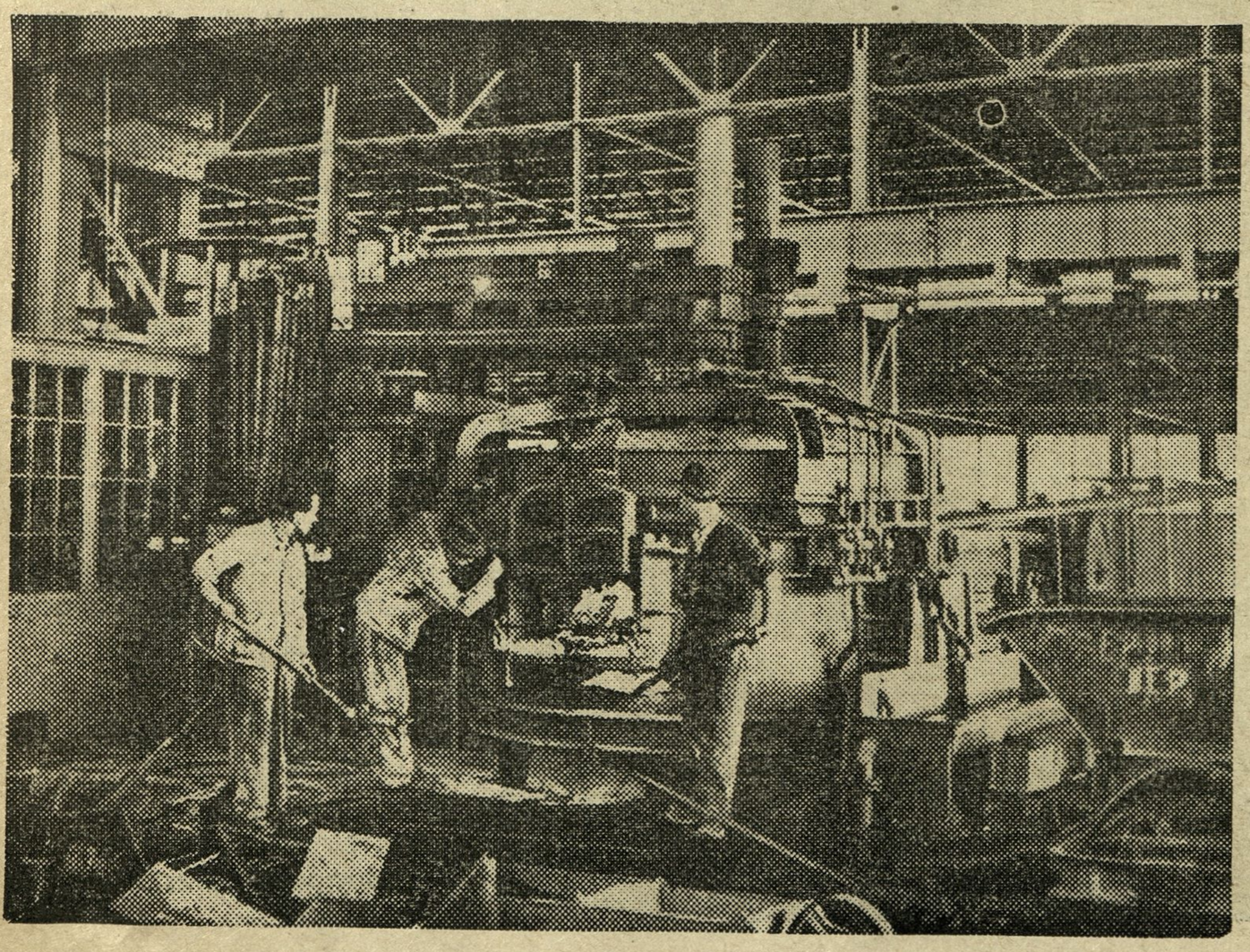

Leta 1939 smo v Sloveniji proizvedli:

50.988 ton surovega železa,
140.040 ton jekla,
78.360 ton valjanih proizvodov,
5.232 ton valjane žice;
26.136 ton pločevine.

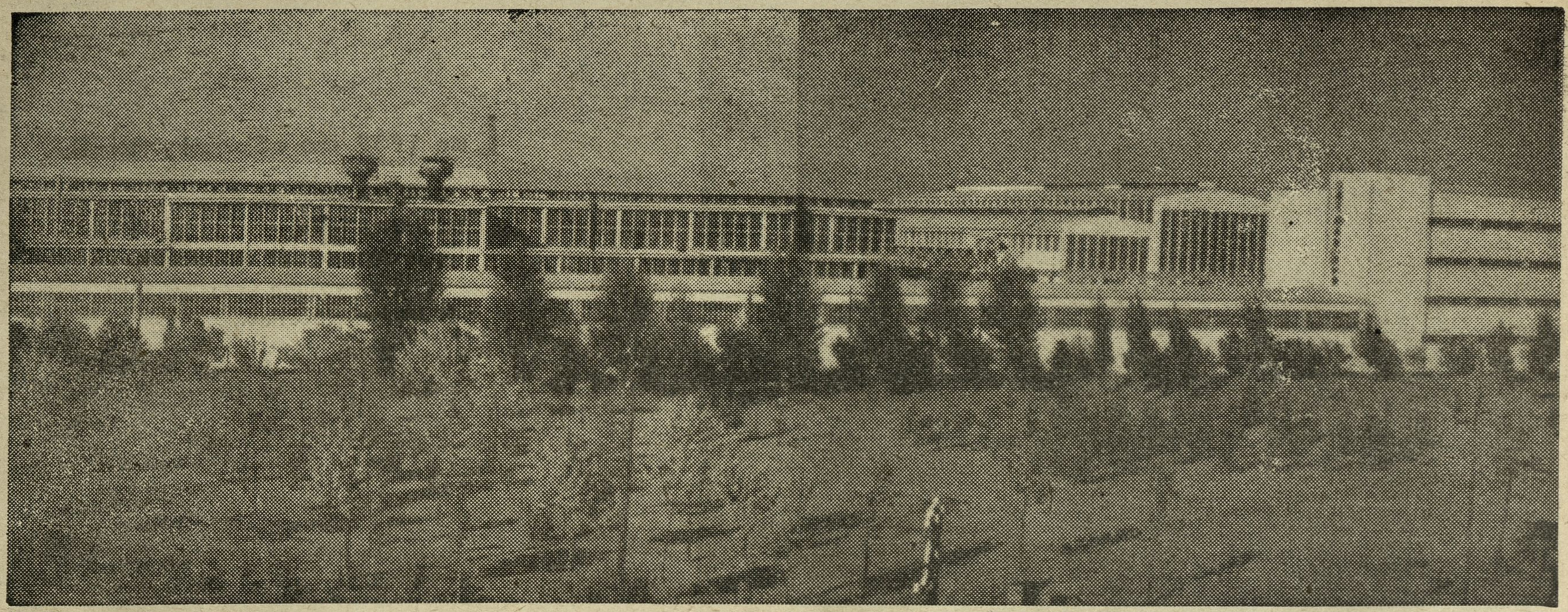
SLIKE. — Zgoraj: *Rekonstrukcija plavža v železarni na Jesenicah.* V sredini: *Gradnja prvega elektroplavža v naši državi v Štorah.* Spodaj: *Nova, najmodernejša elektropeč v ravenski železarni.*

V gospodarskem letu 1952/53 je ta proizvodnja v Sloveniji narasla na:

107.278 ton surovega železa,
245.004 tone jekla,
117.193 ton valjanih proizvodov,
25.721 ton valjane žice,
73.252 ton pločevine.

Takšno povečanje proizvodnje smo dosegli z razširitvijo obstoječih obratov v železarnah na Jesenicah, v Štorah in Ravnah ter z gradnjo novih Siemens-Martinovih in električnih peči.

„LITOSTROJ"

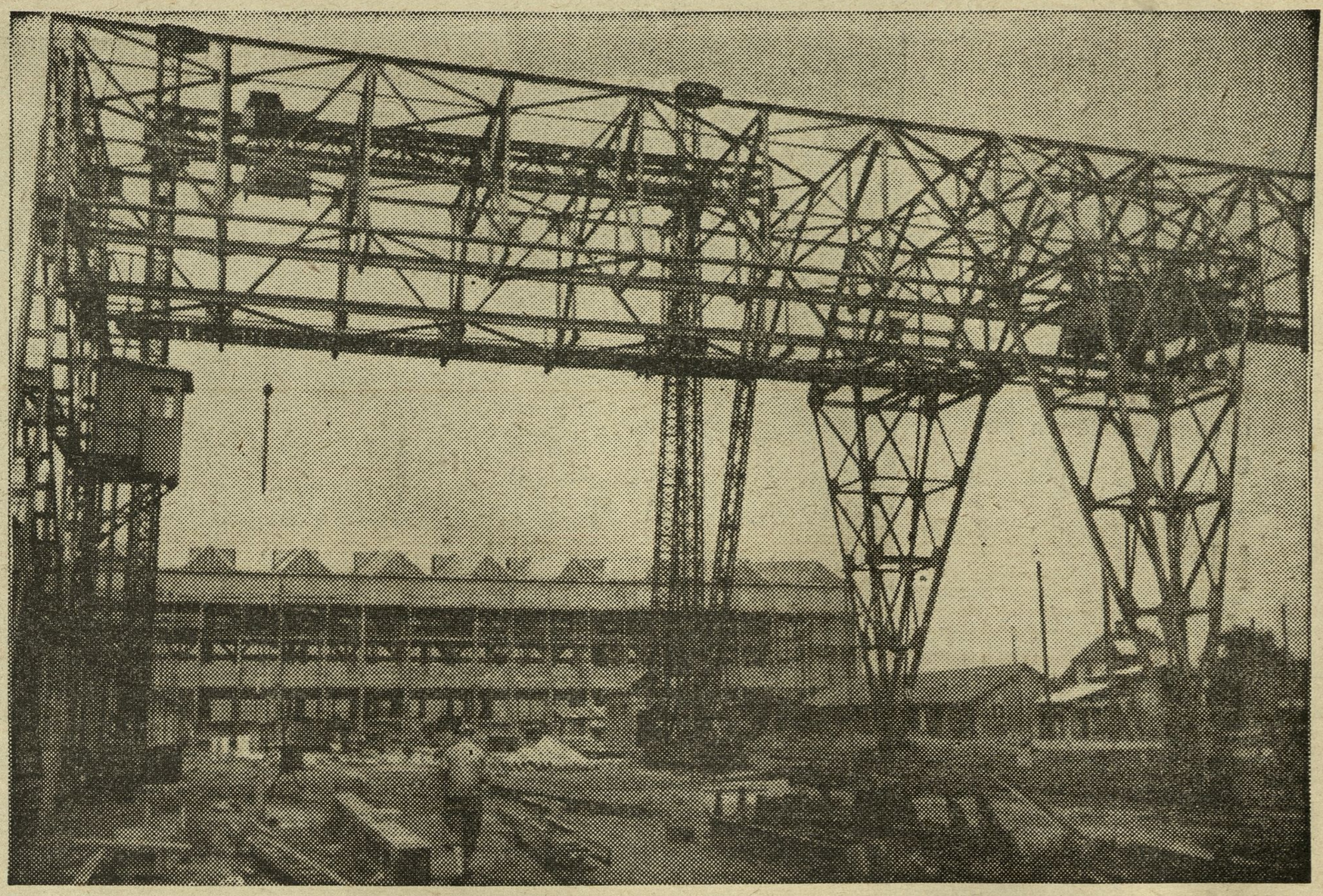
Prvenec naše petletke v Sloveniji je od 1. septembra 1947, ko je v njem steklo iz kupolke prvo železo, pa do konca leta 1952 izdelal 62 turbin za električne centrale po vsej naši državi, to je več, kakor jih je stara Jugoslavija vgradila v elektrarne v vseh 23 letih svojega obstoja.

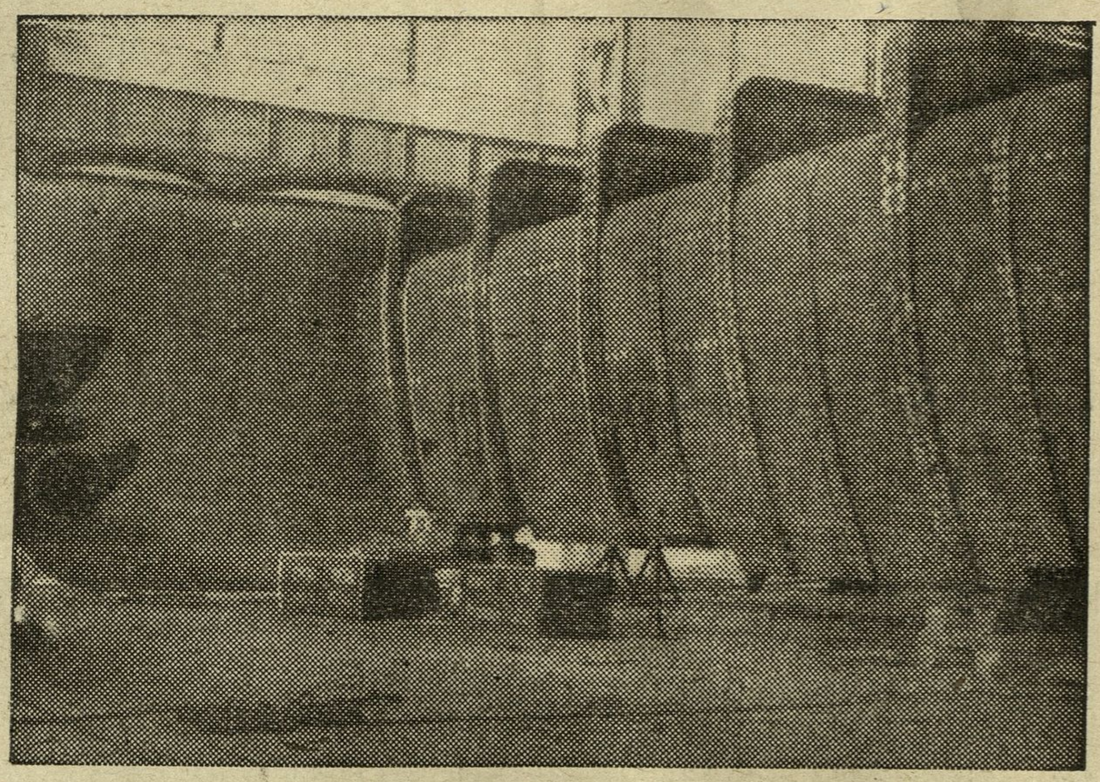
Litostroja ne poznajo zelo dobro samo v Jablanici, Zvorniku, Mostah, Mavrovem, na Slapu Zete in Glavi Zete, v Medjuvršju, Ovčarbaniji, na Mariborskem otoku in na gradbišču HC Una, marveč tudi marsikje v tujini, kjer se živo zanimajo za Litostrojeve izdelke.

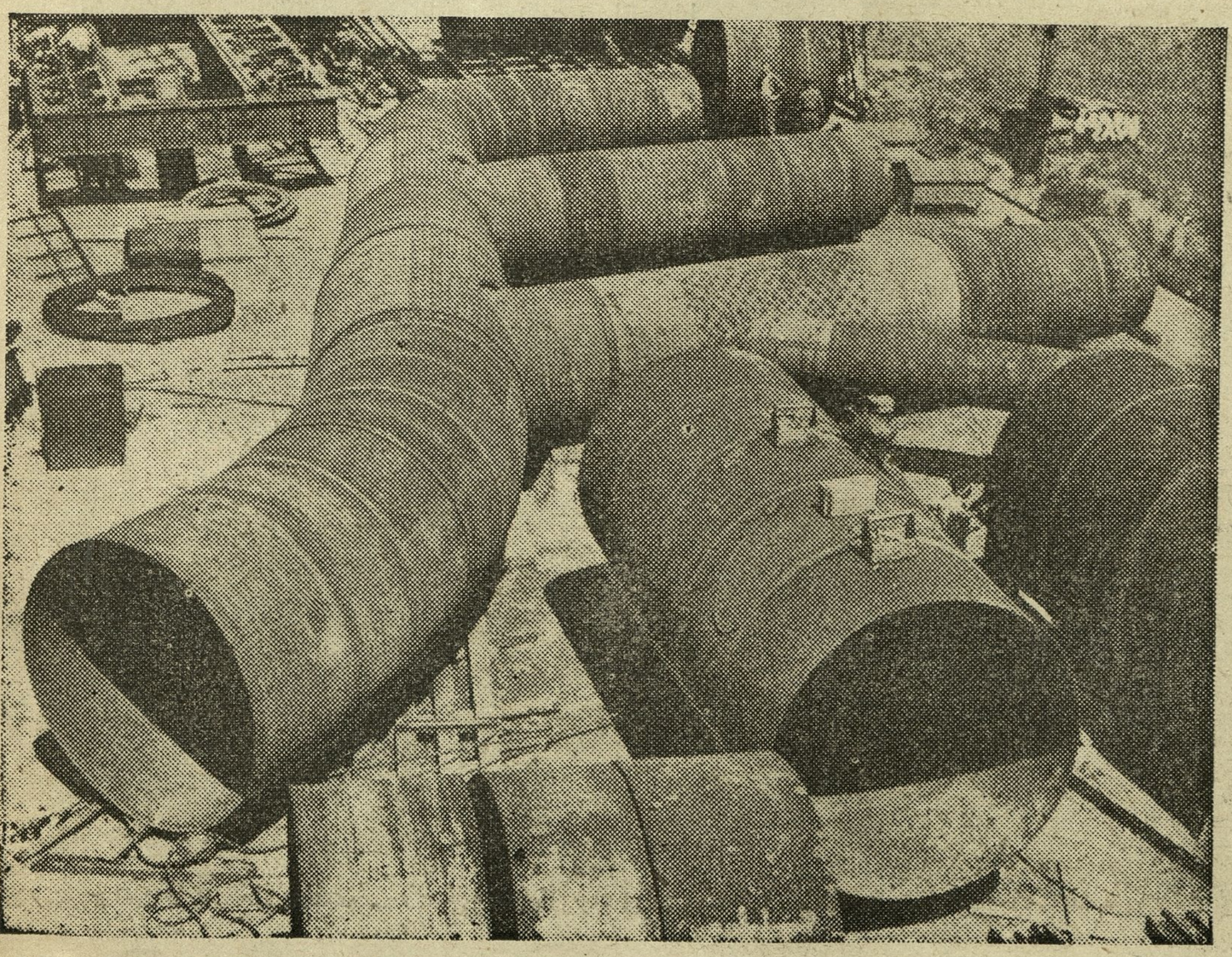
Litostroj izdeluje poleg velikih turbin in neštetih manjših izdelkov tudi razne velike žerjave, mačke, dvižne mehanizme, majhne vodne turbine in reduktorje — prenosnike električne energije. Litostroj pomembno prispeva k razvoju naše elektrifikacije in k rasti naše industrije.

SLIKI. — Zgoraj: *Pogled na del Litostroja.* Spodaj: *Velika dvorana za montažo izdelkov v Litostroju.*

TOVARNA METALNIH KONSTRUKCIJ MARIBOR

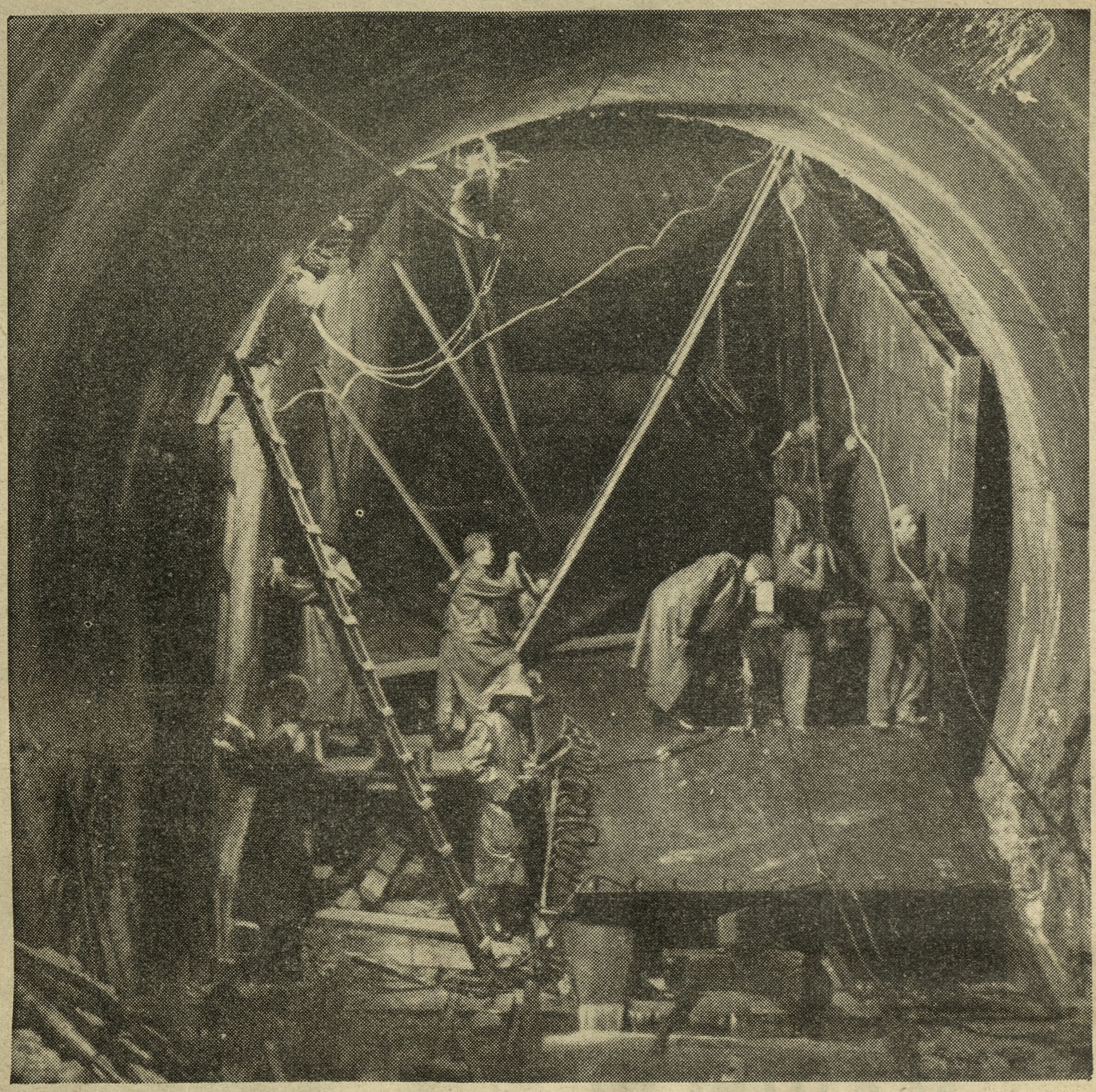
Tovarna metalnih konstrukcij v Mariboru ima pomembno vlogo pri graditvi temeljev za našo elektrifikacijo in industrializacijo.

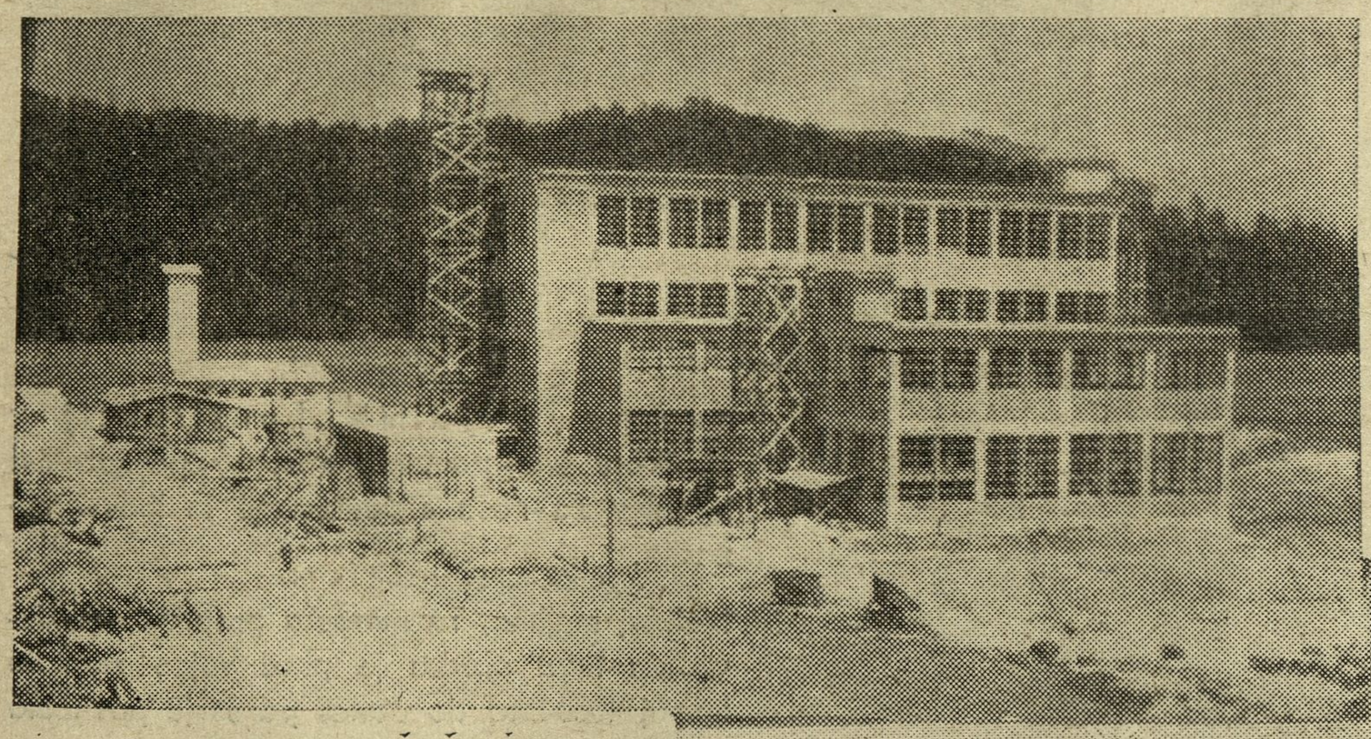
Nekdaj majhna, razmeroma preprosta proizvodnja tega obrata je pred vojno znašala komaj 4000 ton; do danes pa se je povečala na okrog 11.000 ton ter bo po dograditvi mehanične delavnice, ki je v gradnji, dosegla letno proizvodnjo 15.000 ton izdelkov, zlasti kovinske opreme za hidrocentrale (kakor na primer zatvornic, portalnih žerjavov in cevovodov), strešnih konstrukcij za tovarne, mostnih konstrukcij itd.

SLIKE. — Zgoraj: *Del Tovarne metalnih konstrukcij v Mariboru.* V sredini: *Zatvornica za HC Medvode, eden izmed izdelkov te tovarne.* Spodaj: *Poskusna montaža varjenih tlačnih cevi (izdelka te tovarne) v HC Moste.*

HIDROMONTAŽA

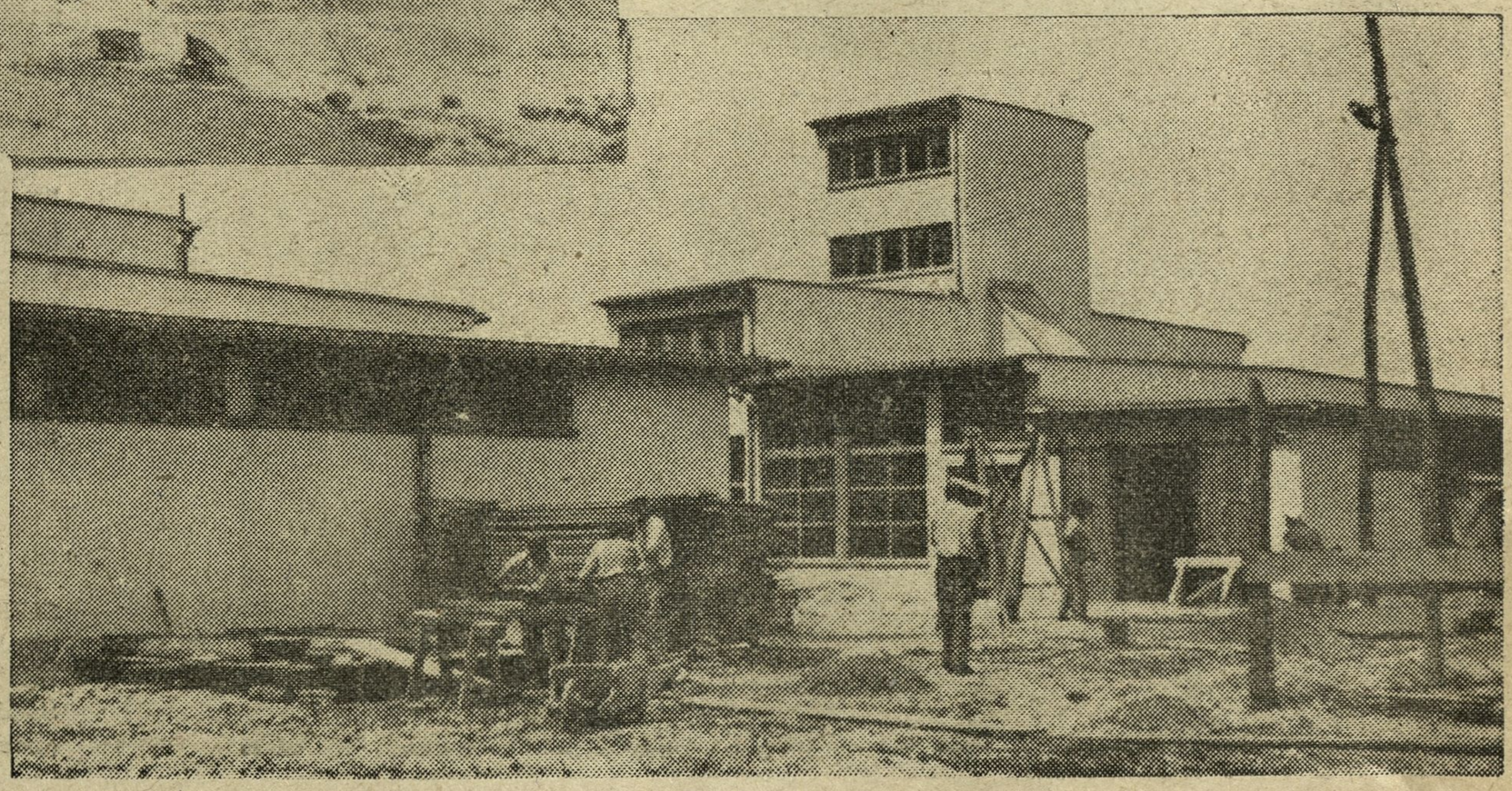
Med podjetji, ki znatno prispevajo h graditvi hidrocentral, je tudi mariborska »Hidromontaža«, ki ima visokokvalificirane monterje za montaže v izredno zahtevnih pogojih.

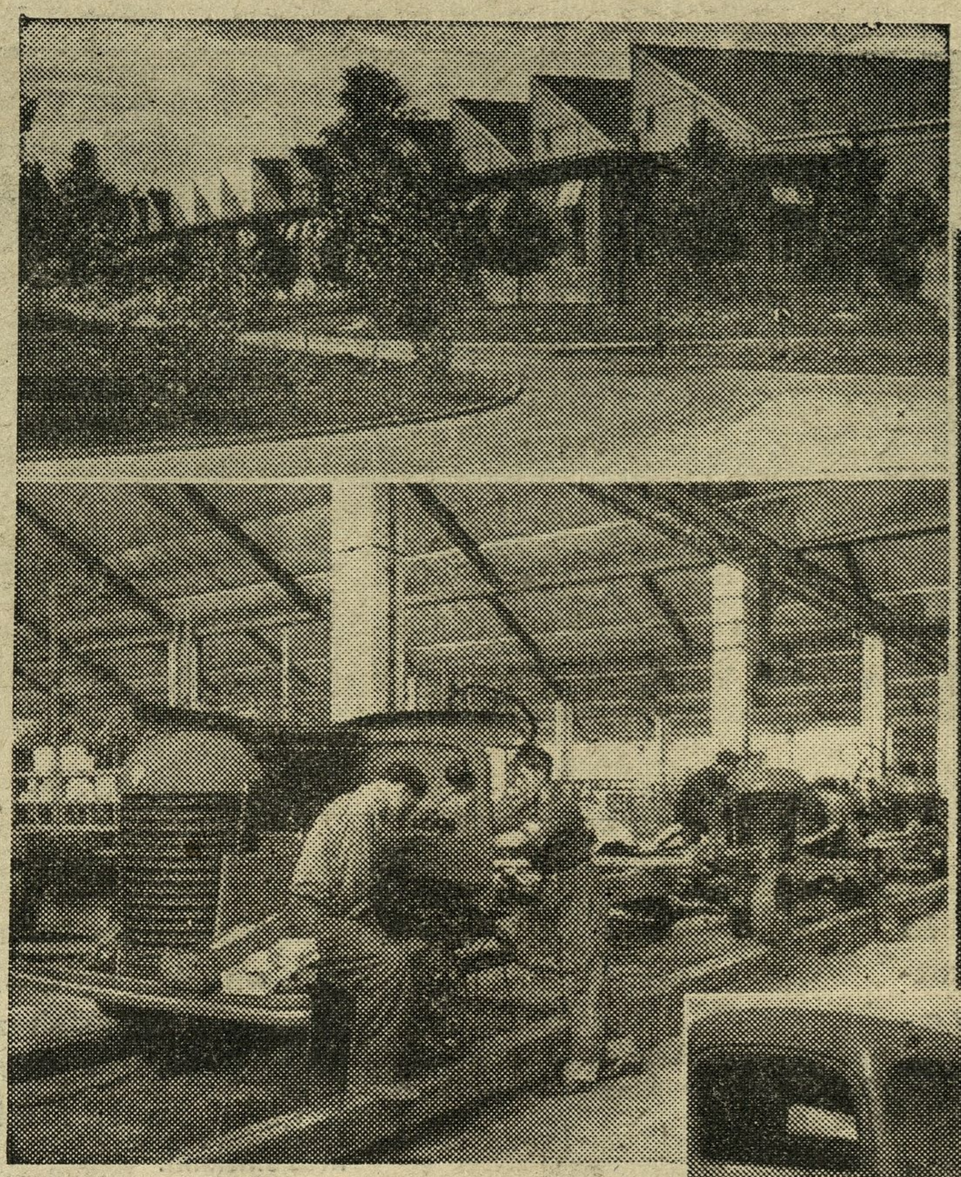
Betonarna

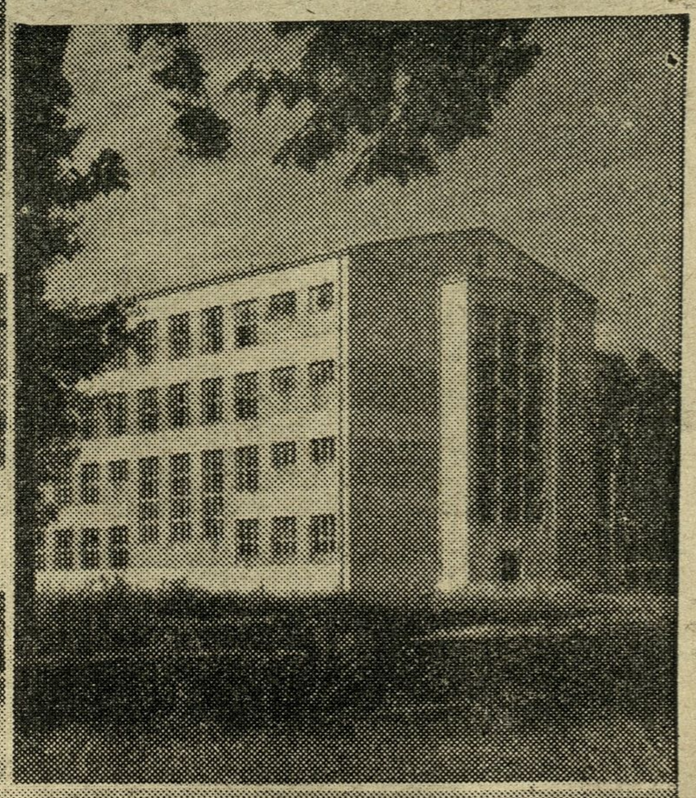
Obsežna graditev v LR Sloveniji in napredek našega gradbeništva sta terjala tudi graditev posebne tovarne betonskih montažnih delov — »Betonerke«, ki naj pripomore k še hitrejši graditvi naših industrijskih objektov in tudi k hitrejši zgraditvi našega stanovanjskega prostora. Hkrati je bila potrebna tudi graditev drugih tovarn.

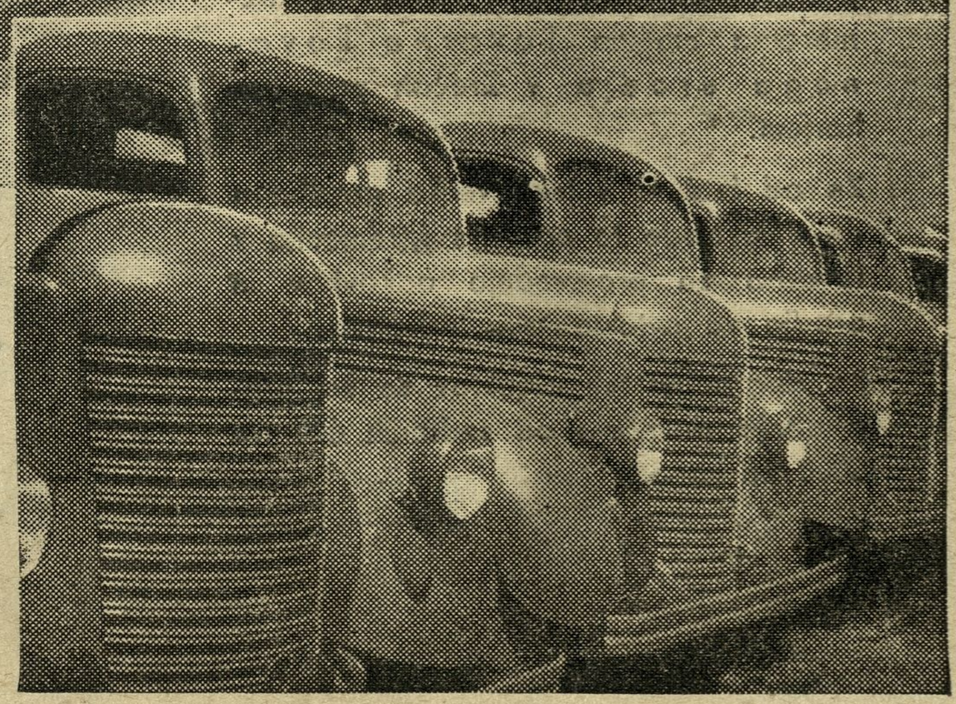

SLIKE. — Zgoraj: *Montaža obloge v talnem izpustu HC Moste, delo strokovnjakov »Hidromontaže«.* Spodaj levo: *»Belinka« pri Ljubljani, nova tovarna vodikovega peroksida, važnega proizvoda, ki je potreben naši industriji.* Spodaj desno: *»Betonerka« v Ljubljani, nova tovarna montažnih betonskih delov.*

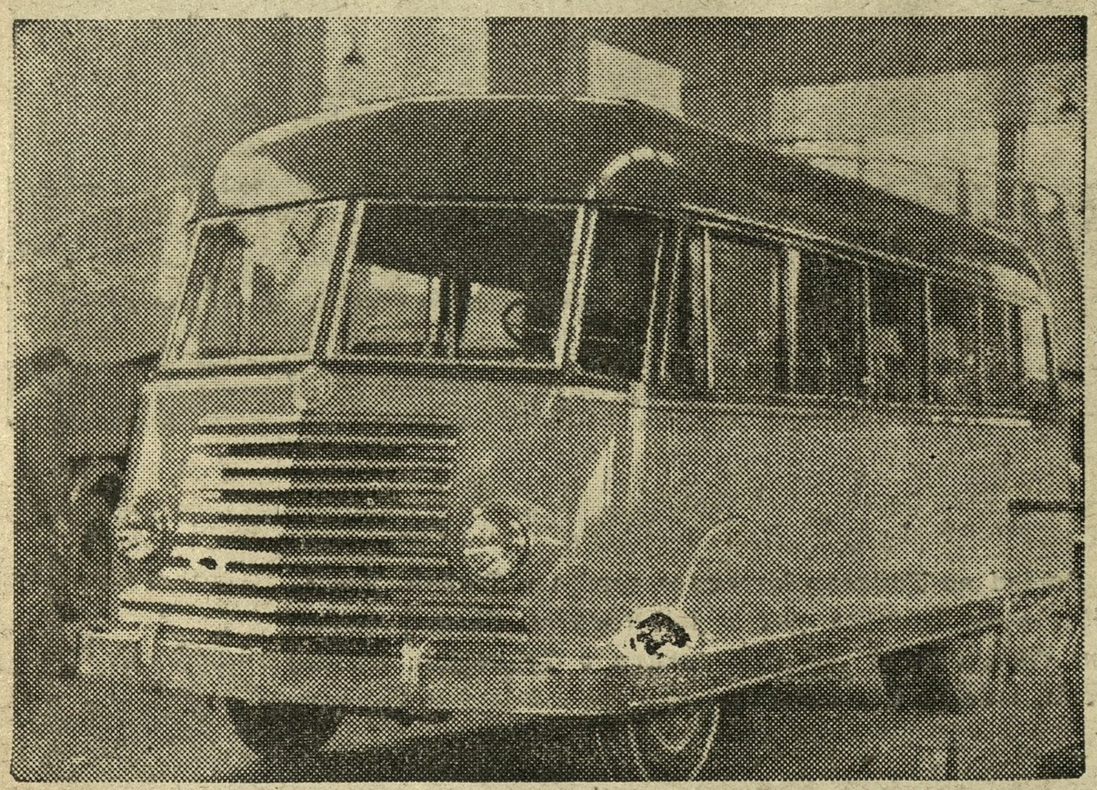
TAM

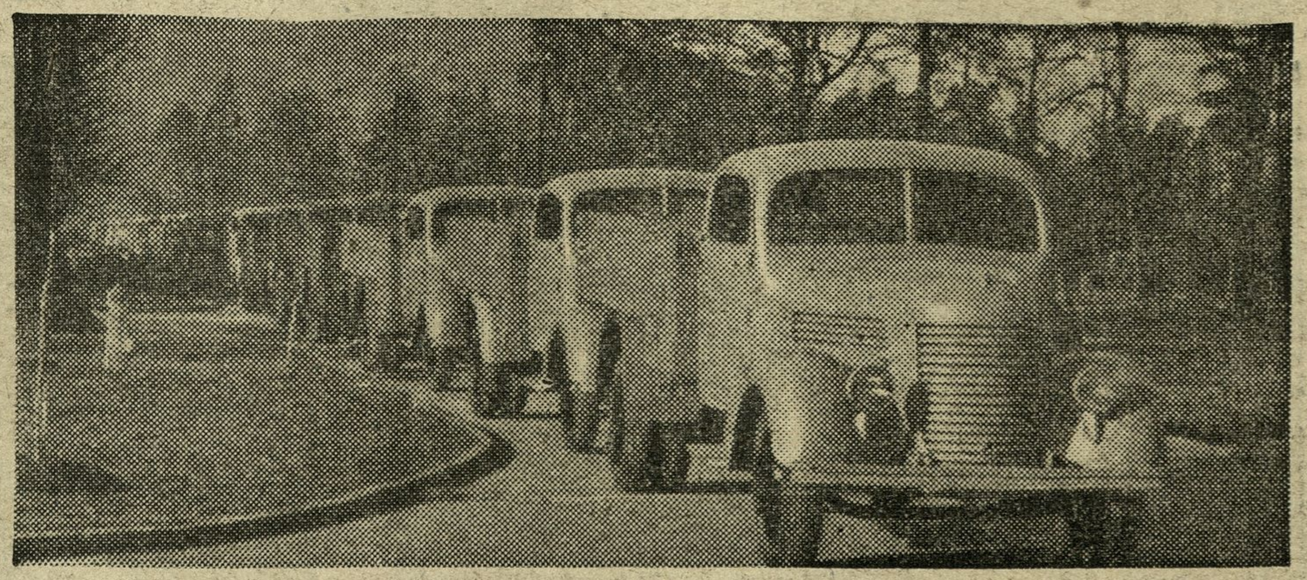

V kovinski industriji smo se lotili tudi izredno zapletenih del, čeprav smo bili na tem področju povsem brez tradicije. Ena takih panog proizvodnje je avtomobilska industrija, ki smo jo začeli razvijati v Tovarni avtomobilov Maribor (TAM).

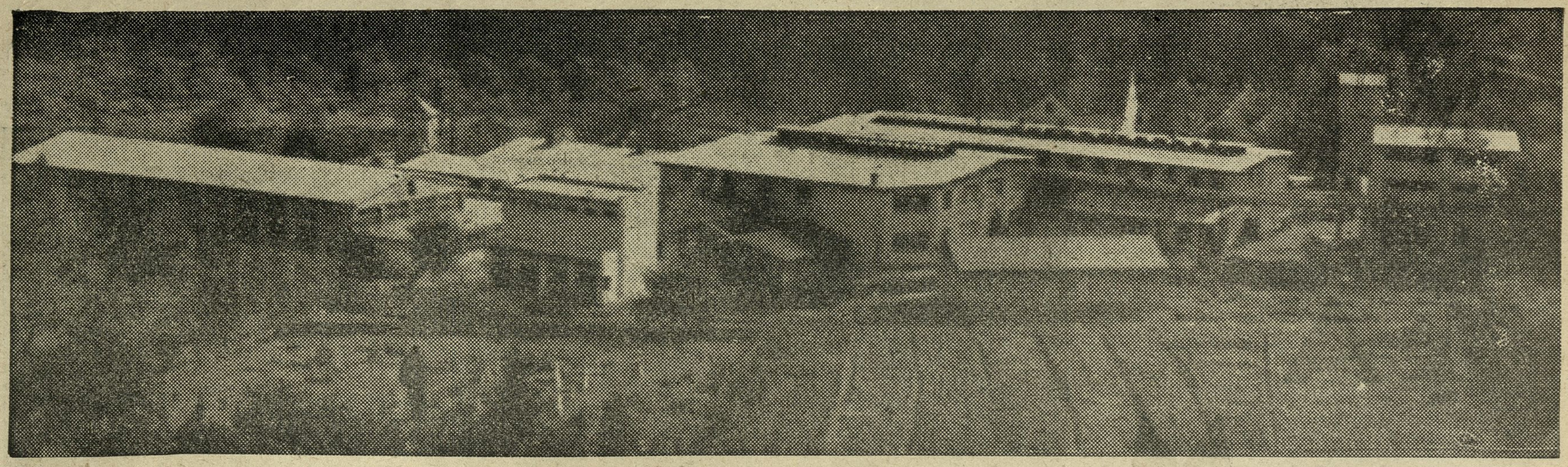

Iz na pol porušene nemške letalske tovarne smo uredili moderno industrijo, ki daje danes našemu prometu tovorne avtomobile tipa »Pionir«, avtobuse, gasilske avtomobile ter avtomobilske in traktorske prikolice; prav kmalu pa bo prišla iz tovarne tudi prva serija kamionov tipa »Luka«. Tej tovarni pomaga pri njenem delu nad 80 drugih domačih podjetij.

Doslej je TAM izdelala 3400 kamionov, več tisoč pa jih je montirala. Če bi ob koncu leta postavili kamione, avtobuse in prikolice, ki jih je v enem letu izdelala ta tovarna, v nepretrgano vrsto, bi bila ta dolga 26 km.

SLIKE. — Zgoraj: *Pogled na del tovarne. Montažni oddelek za kamione. Nova industrijska šola v tovarni. Serija izdelanih tovornih avtomobilov.* V sredini levo: *»Trambus 1950« z jekleno karoserijo, izdelek »TAM«.* Spodaj: *Izdelani kamioni v vrsti na cesti.*

Naši novi avtomobilski industriji je že danes v pomoč znana, vendar še razmeroma majhna Tovarna kovanega orodja v Žrečah pod Pohorjem.

Že od lani so v teku velika gradbena dela, ki bodo to podjetje spremenila v tovarno za proizvodnjo odkovkov in orodja za avtomobilsko industrijo.

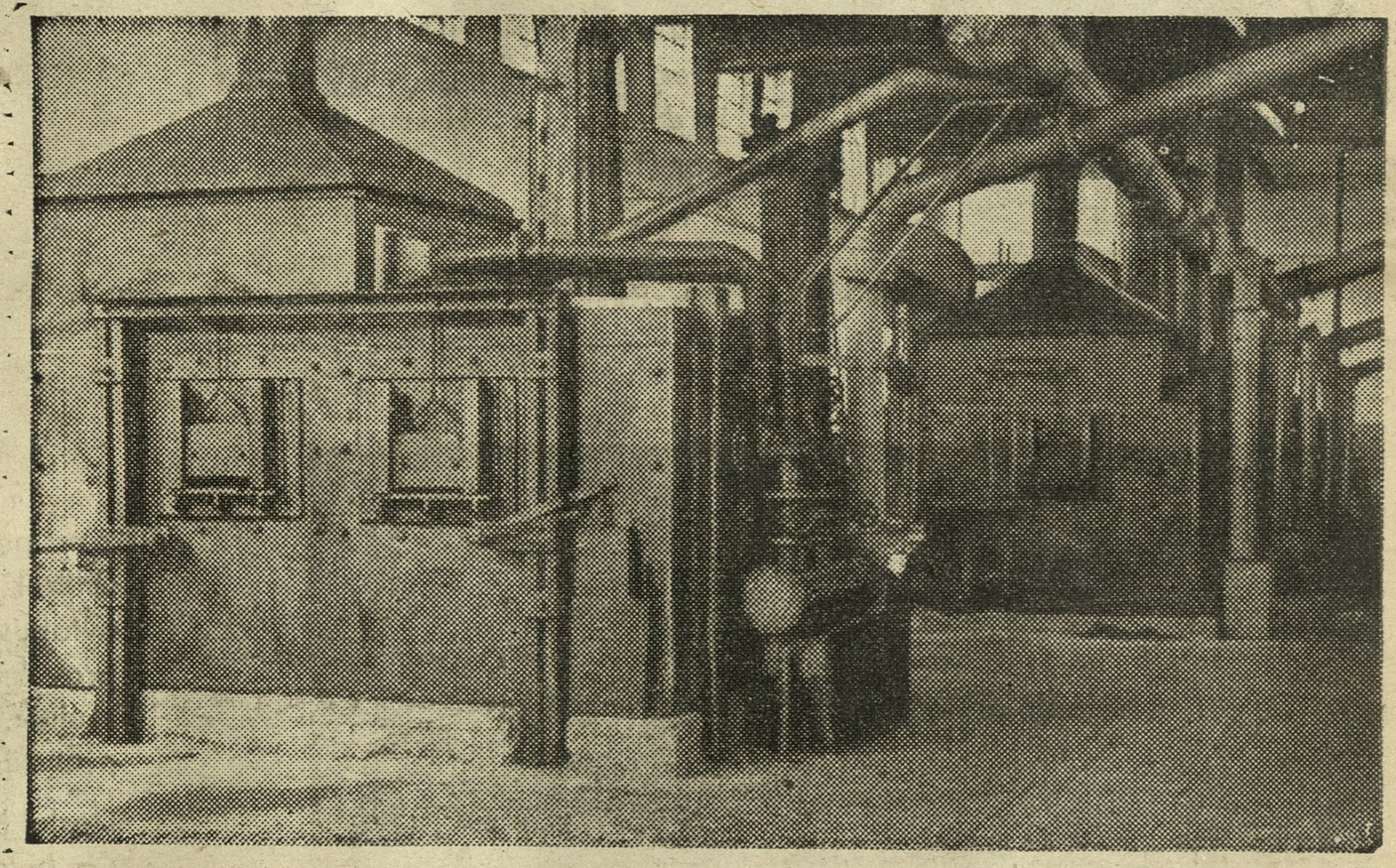
Po dograditvi teh objektov se bo proizvodnja povečala od sedanjih 650 na 2000 ton letno.

Med kovinskimi podjetji, ki pospešujejo razvoj našega rudarstva po vsej državi, so Strojne tovarne v Trbovljah na prvem mestu.

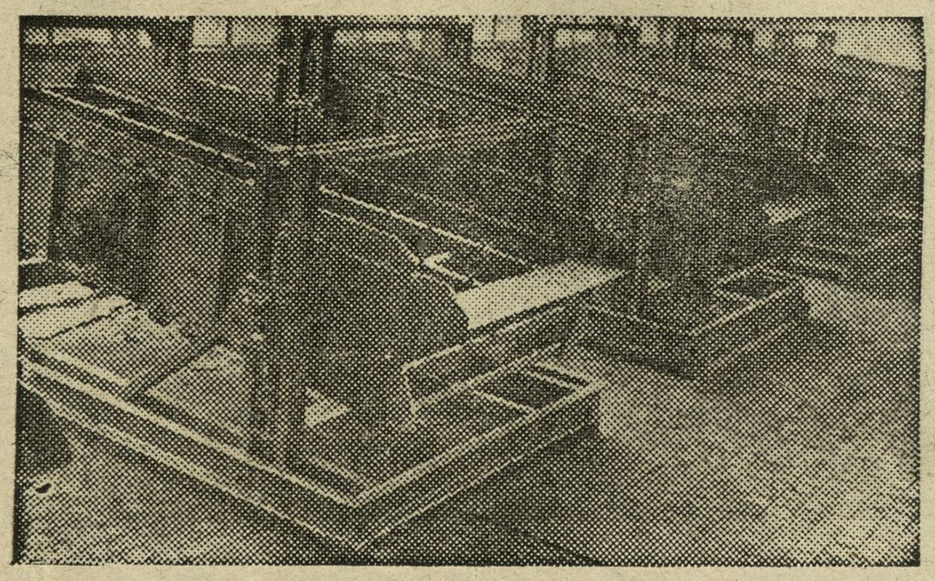
Kompletne rudarske in transportne naprave, ki jih izdelujejo v tej tovarni, so izdelki, kakršnih poprej doma sploh nismo izdelovali.

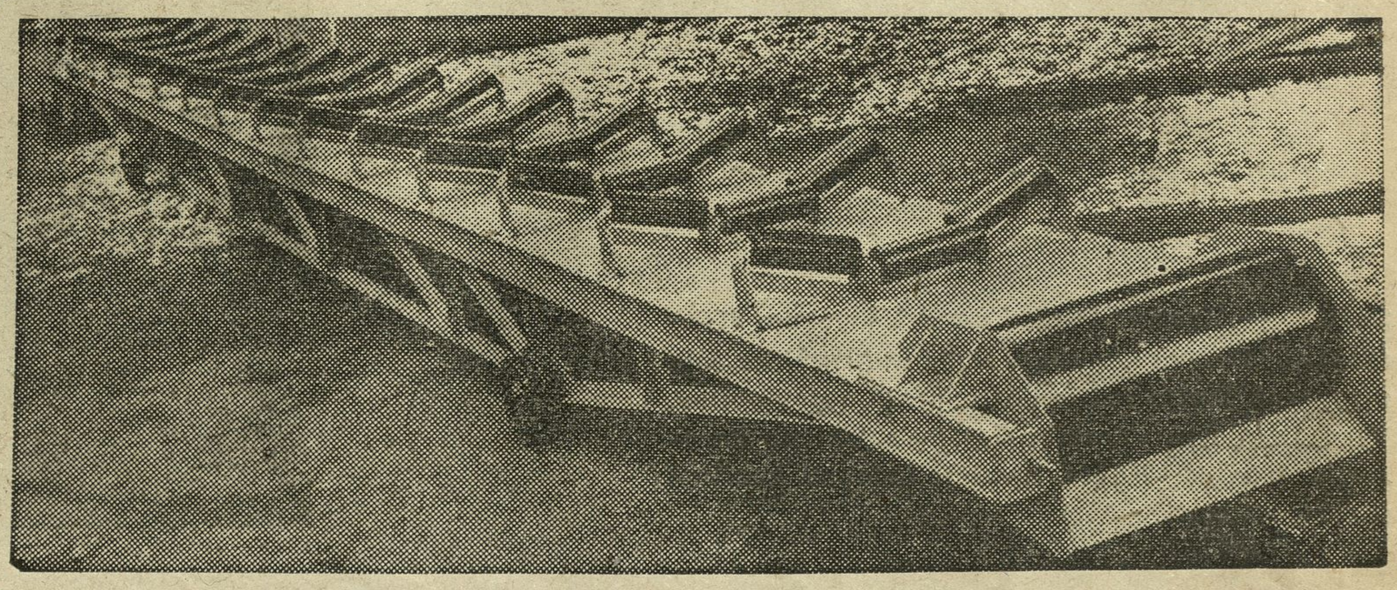
Že zgrajene nove tovarne kovinske industrije Litostroj, Tovarna metalnih konstrukcij v Mariboru, Tovarna avtomobilov v Mariboru in Strojne tovarne v Trbovljah z vsakim dnem čedalje bolj izpopolnjujejo in izkoriščajo svoje naprave ter dajejo našemu gospodarstvu nove stroje in instalacije, ki po kakovosti ne zaostajajo za inozemskimi.

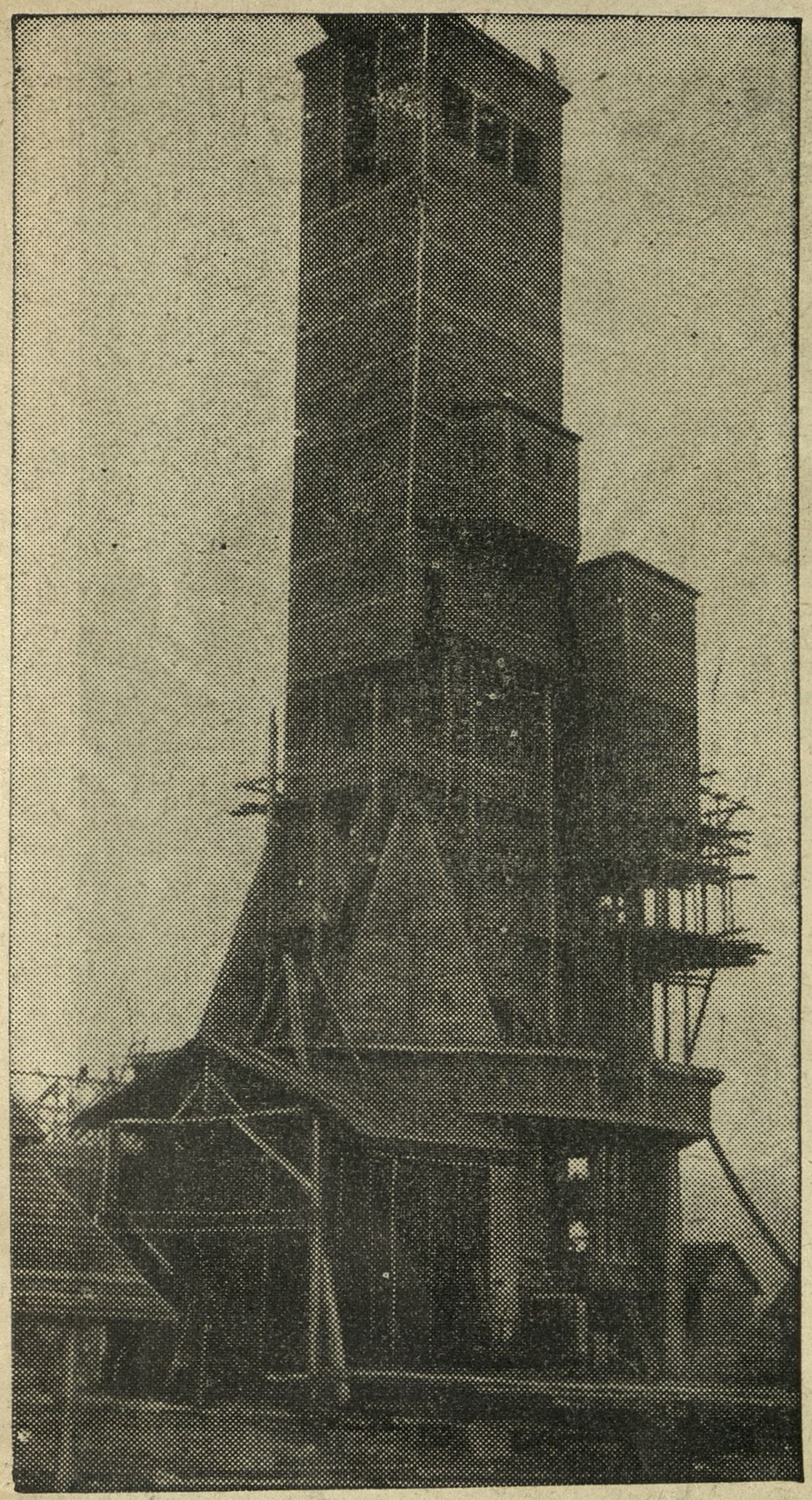
Naša kovinska podjetja, ki izdelujejo stroje in druge kovinske izdelke, so se tudi že uspešno uvrstila med naše izvoznike.

SLIKE. — Zgoraj: *Pogled na Tovarno kovanega orodja v Žrečah.* V sredini: *Najmodernejša, nova kovaška peč v isti tovarni.* Spodaj desno: *Pomični transportni trak, izdelek Strojnih tovarn v Trbovljah.* Spodaj levo: *Vibratorska sita, izdelek iste tovarne.*

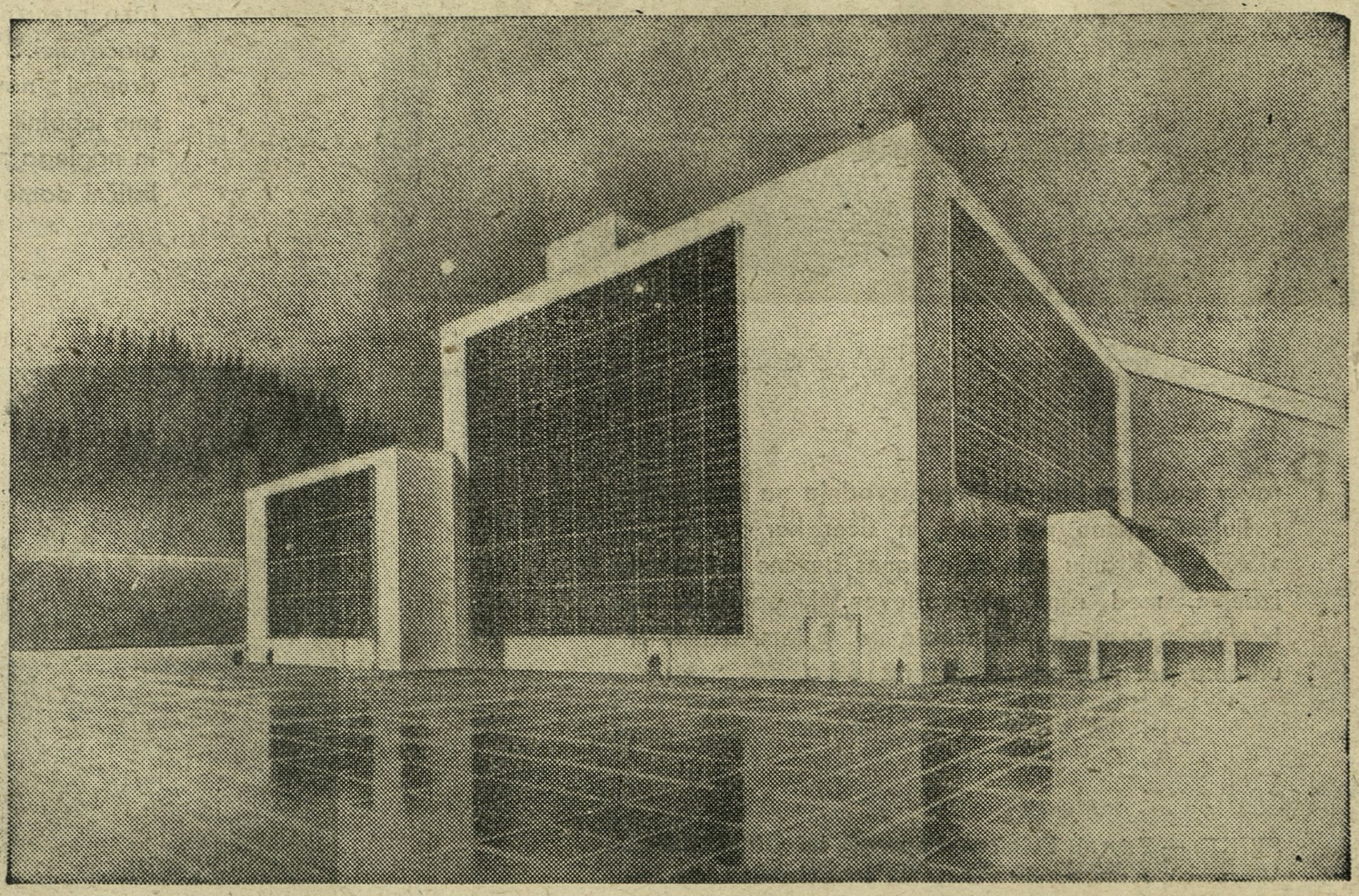
Zaloge rjavega premoga v Sloveniji gredo že močno h kraju, možnosti za dvig premogovne proizvodnje v naši republiki pa so razmeroma majhne. Le v Velenju imamo še velike, neizkoriščene zaloge lignita.

Zato si že dlje časa prizadevamo, da bi v Velenju povečali premogovno proizvodnjo; od prejšnjih 141.000 ton na leto se je proizvodnja že doslej povečala na 514.000 ton, po končanih delih pa bo Velenje dajalo 2,200.000 ton lignita na leto.

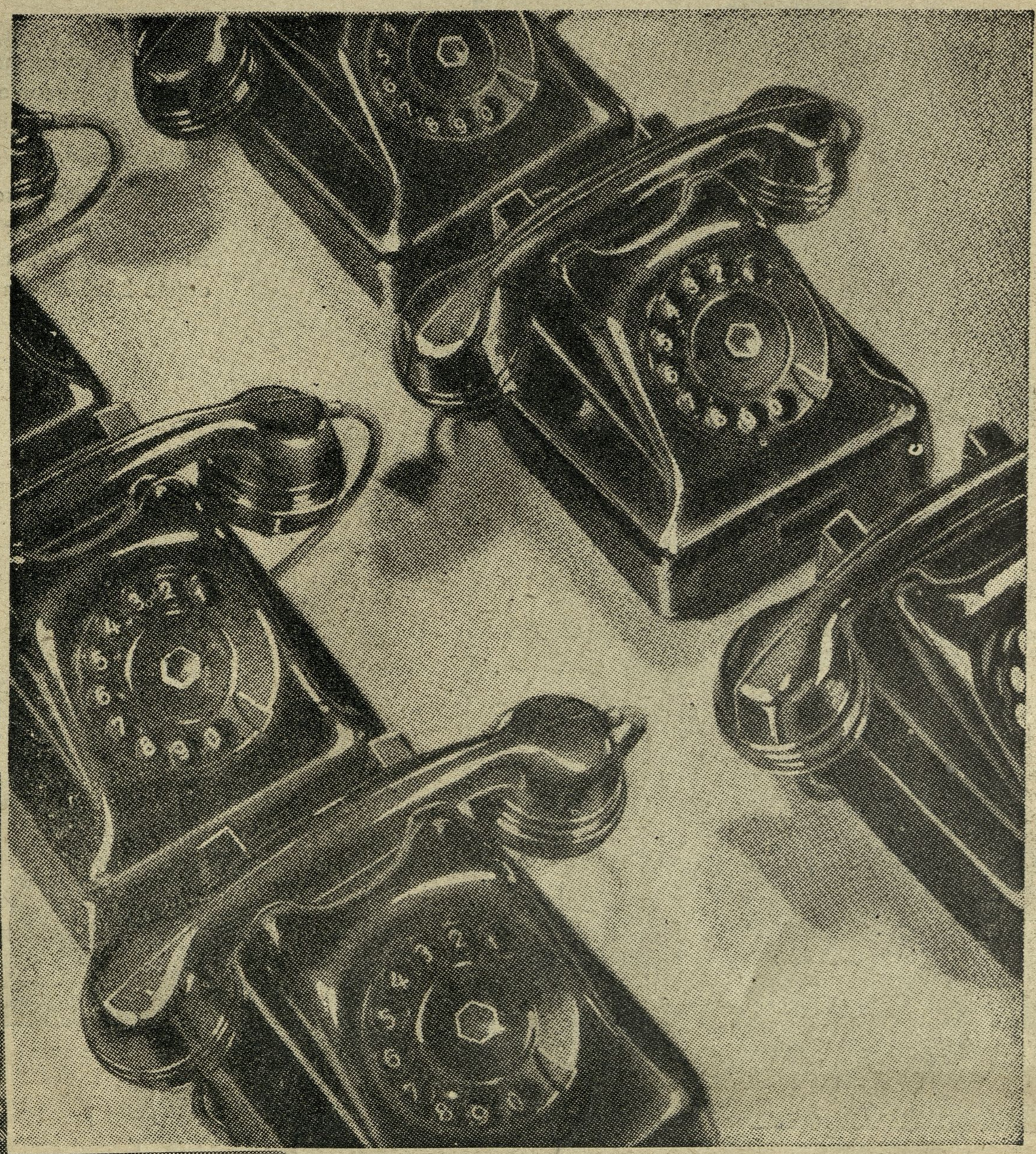
Velik del proizvodnje lignita v Velenju bo porabila šoštanjska termocentrala, ki je največja termocentrala v Sloveniji. Graditev te centrale je prav letos močno napredovala, ker bo njena električna energija potrebna predvsem Tovarni aluminija v Kidričevem. Ta termocentrala bo po končni dograditvi proizvajala 360 milijonov kwh električne energije na leto.

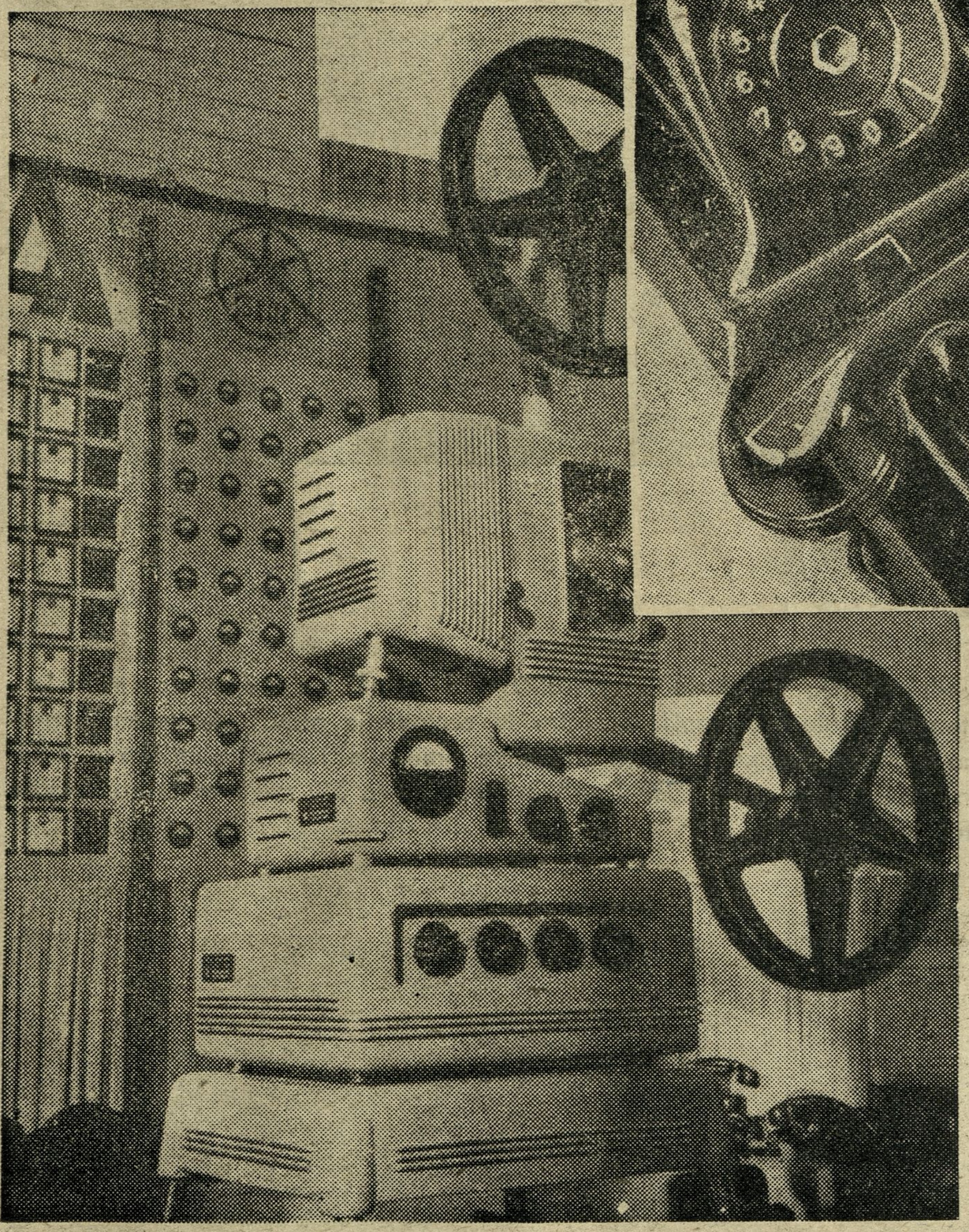
Tudi v kemični industriji izdelujemo popolnoma na novo nekatere proizvode. Nova tovarna »AERO« v Celju izdeluje na primer organske barve za tekstilno industrijo z zmogljivostjo 580 ton na leto. Razen tega izdelujemo najraznovrstnejše laboratorijske kemikalije, farmacevtske izdelke in drugo. Zlasti močno se je razvila farmacevtska industrija: tovarna »LEK« v Mengšu daje nešteto izdelkov, ki smo jih morali pred vojno uvažati.

SLIKE. — Zgoraj levo: *Novi rudarski jašek v Velenju.* V sredini: *Pogled na del tovarne zdravil »LEK« v Mengšu.* Spodaj: *Maketa nove termoelektrarne v Šoštanju.*

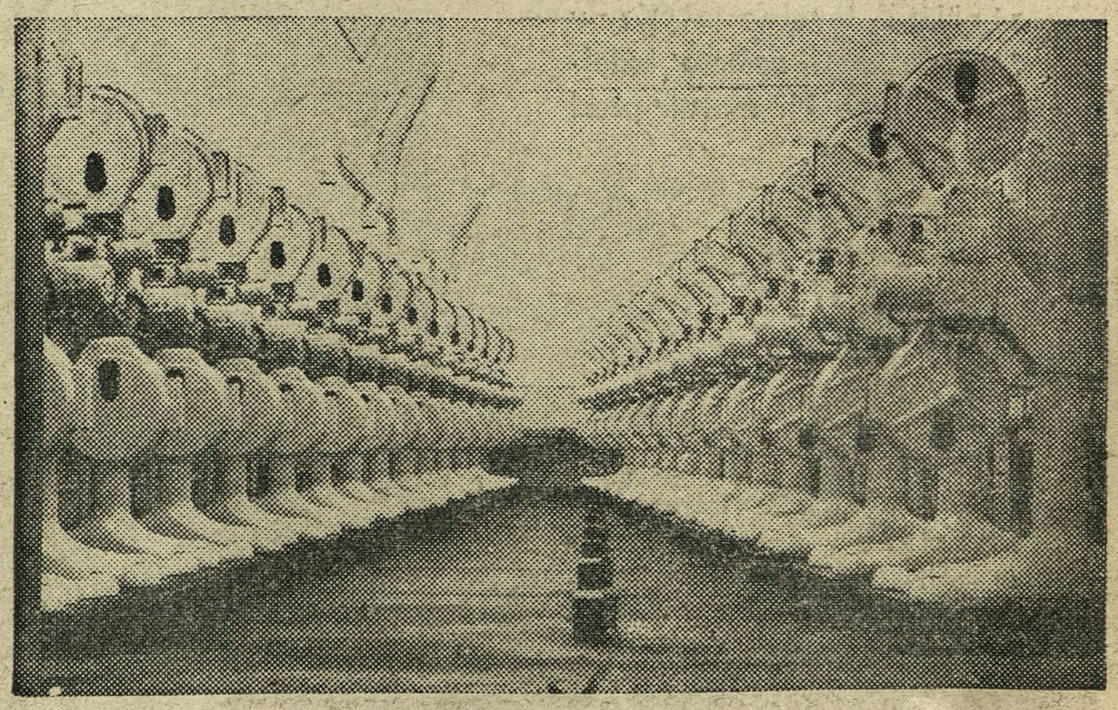
DELOVNI VZPON „ISKRE“

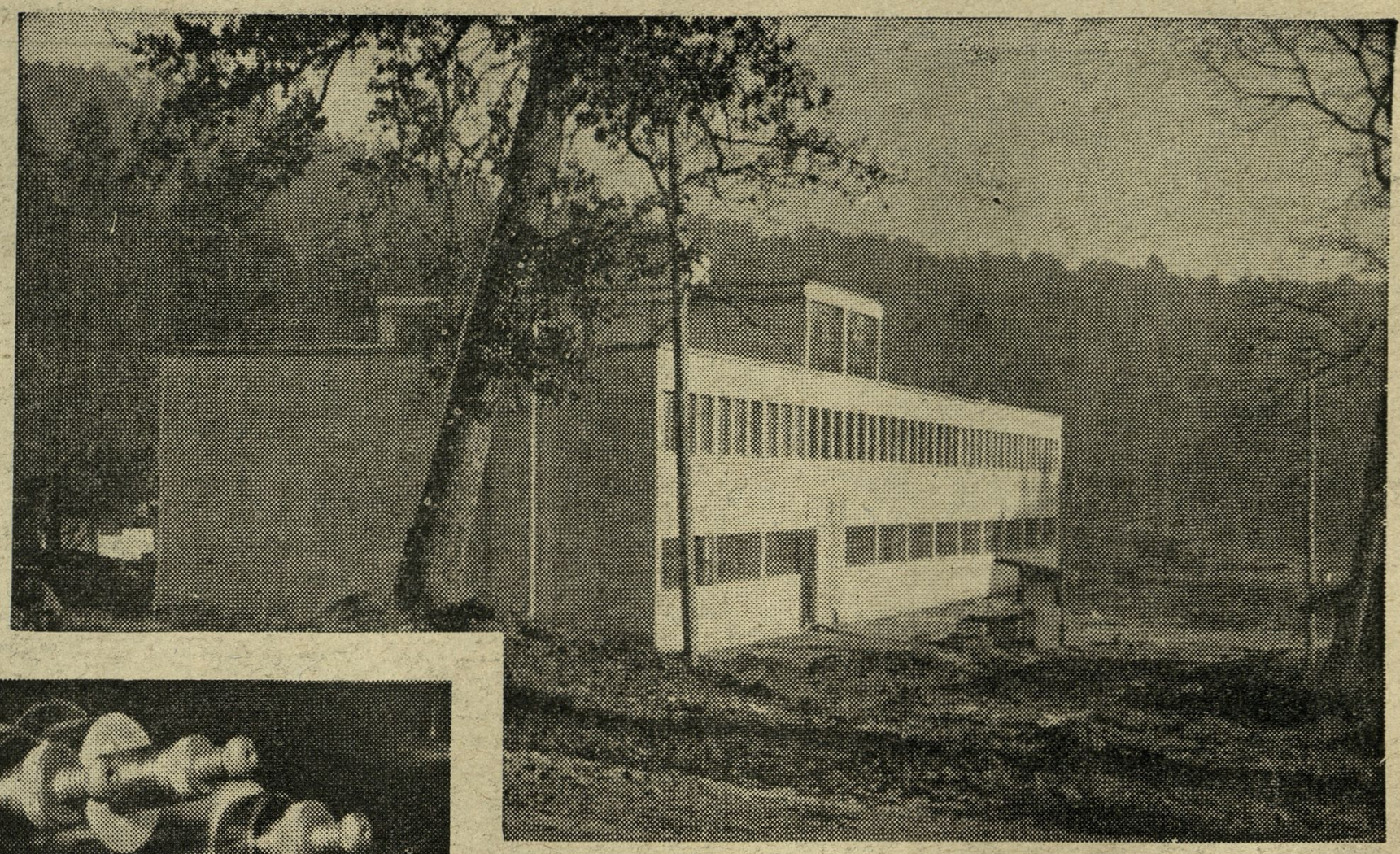
Na področju elektroindustrije smo pred vojno zmogli v Sloveniji le prav malo elektroelementov, in sicer le najpreprostejše. Ničesar nismo vedeli o tem, kako se izdelujejo termični aparati, armirane cevi in merilni instrumenti, prav tako pa nismo niti sanjali o izdelovanju električnih aparatov za avtomobile ter tako preciznih izdelkov, kakor so kinoprojektorji in ojačevalci. Z »ISKRO« v Kranju in nekaterimi drugimi novimi podjetji elektroindustrije smo izpolnili hudo vrzel, ki bi bila spričo splošnega in naglega razvoja vseh vrst industrije v naši socialistični domovini še hujša.

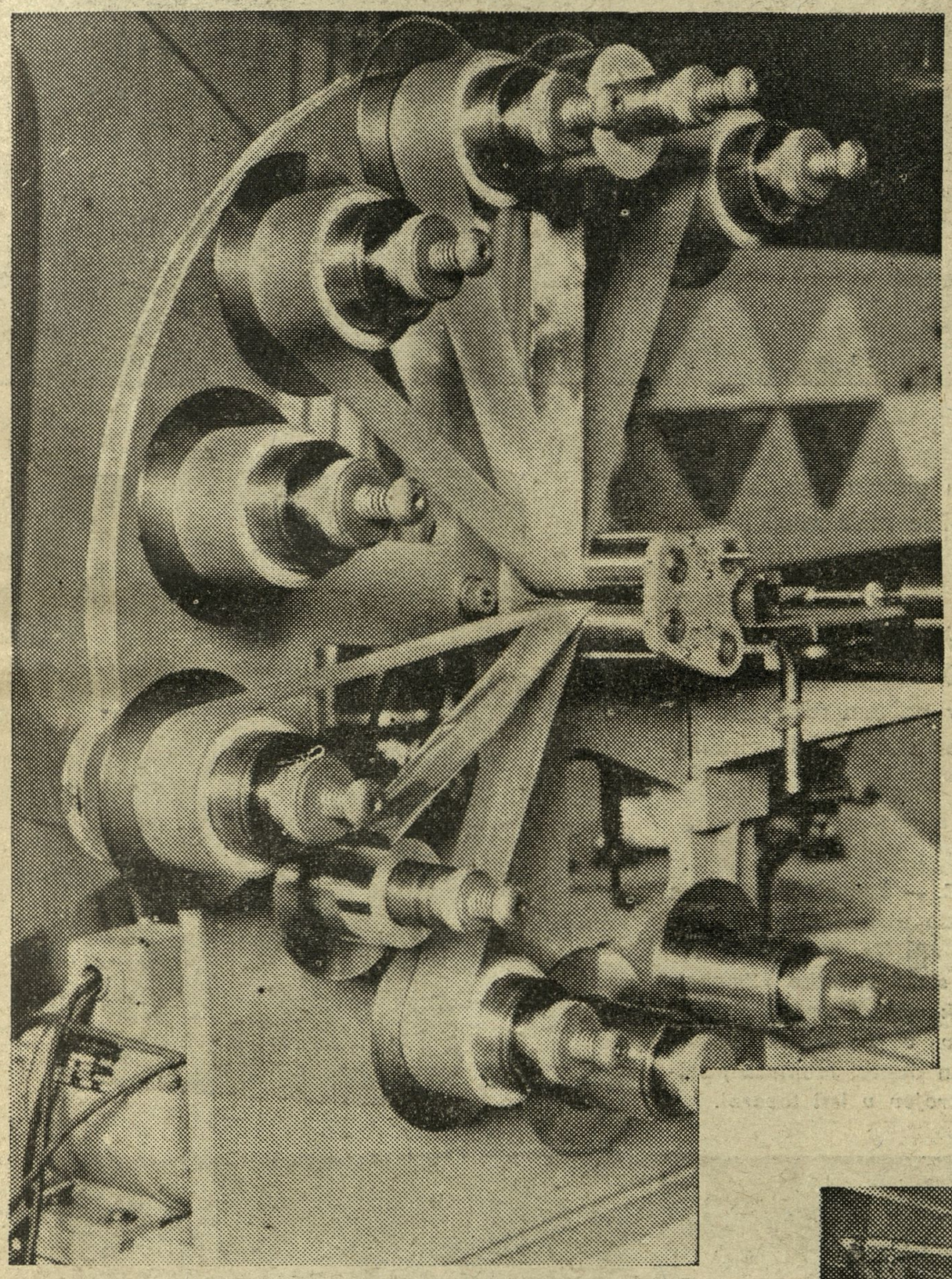
Prav v zadnjem letu se je proizvodnja na tem področju neverjetno povečala, in sicer kar za 68 %. »ISKRA« v Kranju nam daje danes številne kvalitetne izdelke, med njimi elektroštevce, kinoprojektorje, telefonske centrale in aparate itd. S temi izdelki si utiramo pot tudi na tuja tržišča.

SLIKE. — Zgoraj: *Telefonski aparati, izdelek »ISKRE«.* V sredini: *Kinoprojektor za ozki trak, izdelek iste tovarne.* Spodaj: *Serija kinoprojektorjev »ISKRE«.*

„TELE-KOMUNI-KACIJE“

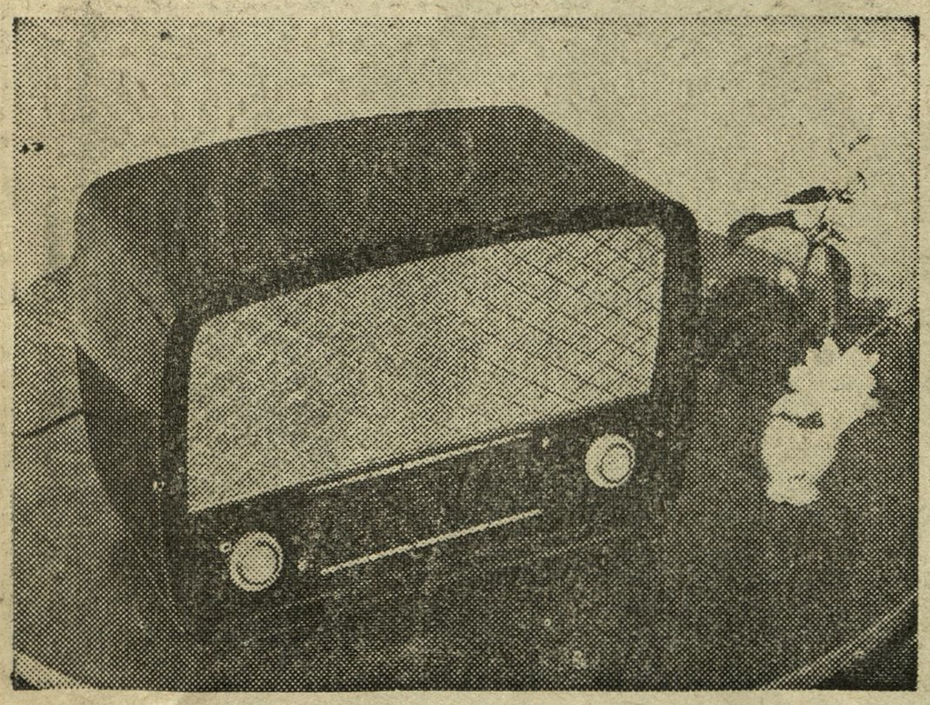

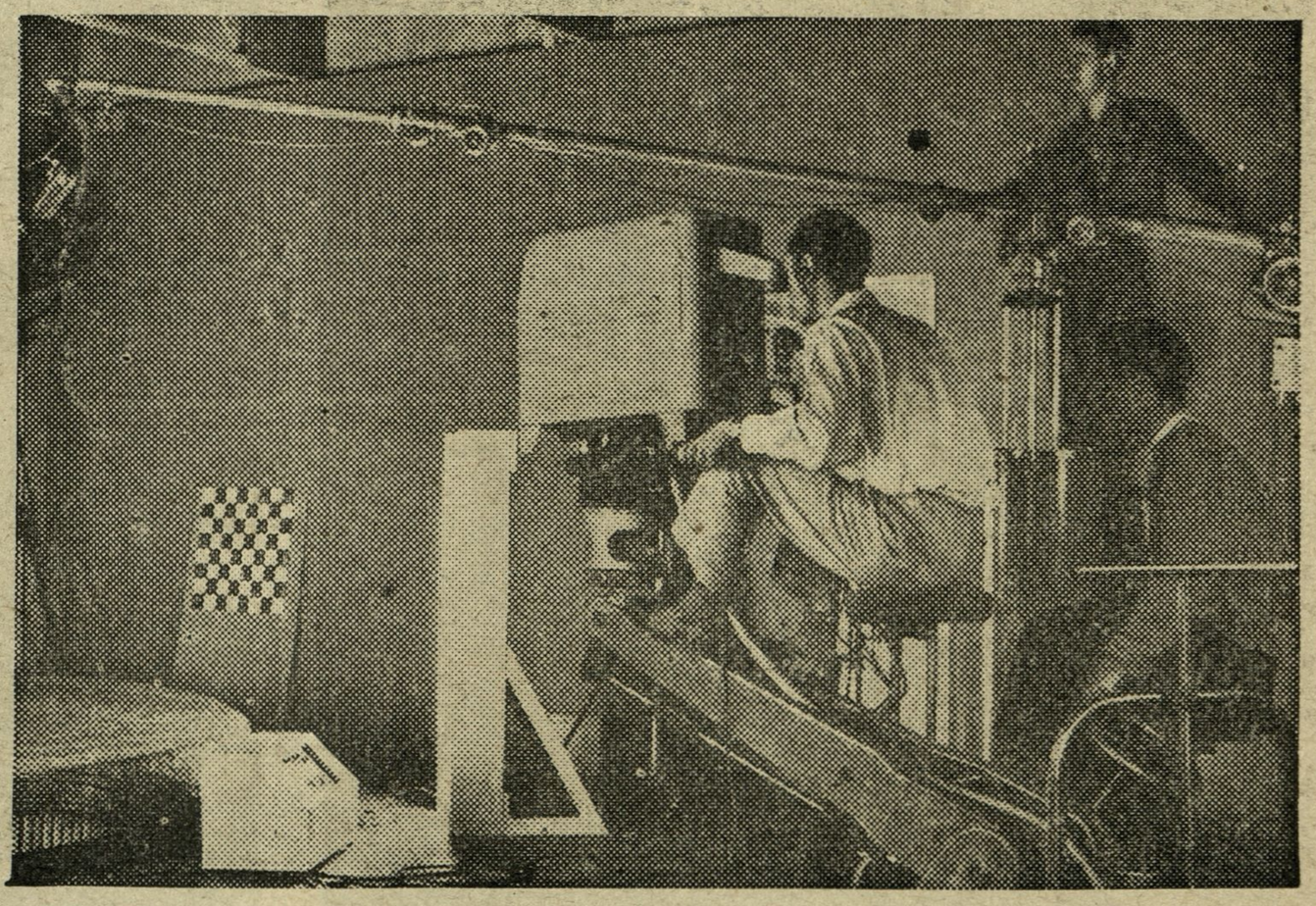
Tovarna »Telekomunikacije« v Pržanju pri Ljubljani je pri nas popolnoma nova panoga industrije, ki izdeluje radijske aparate, zvočnike itd. in je izdelala tudi že prvo snemalno kamero za televizijo. Tovarna je s svojimi izdelki že prodrla tudi na tuja tržišča. Proizvodnja te tovarne naglo raste in se izpopolnjuje.

Tovarna »Telekomunikacije« bo poleg drugih izdelkov kmalu izdelovala 50.000 radijskih aparatov na leto.

Proizvodnja naše elektroindustrije se je v zadnjem času izredno povečala; letos zaposluje ta panoga 700 ljudi več kakor lani.

SLIKE. — Zgoraj: *Pogled na del nove tovarne »Telekomunikacije« v Pržanju pri Ljubljani.* V sredini: *Stroj za domačo proizvodnjo električnih kondenzatorjev, izdelek iste tovarne.* Spodaj levo: *Radijski sprejemnik na štiri elektronke »Bistra 44«, serijski izdelek iste tovarne.* Spodaj desno: *Prvi televizijski spored na I. mednarodni radijski razstavi v Ljubljani z aparaturo, izdelano v tovarni »Telekomunikacije«.*

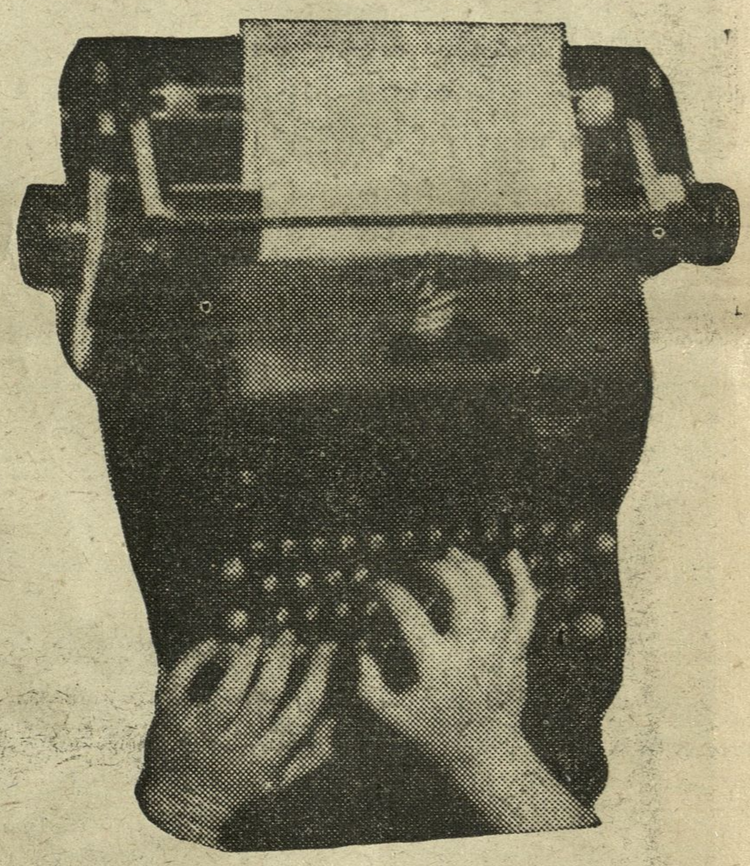

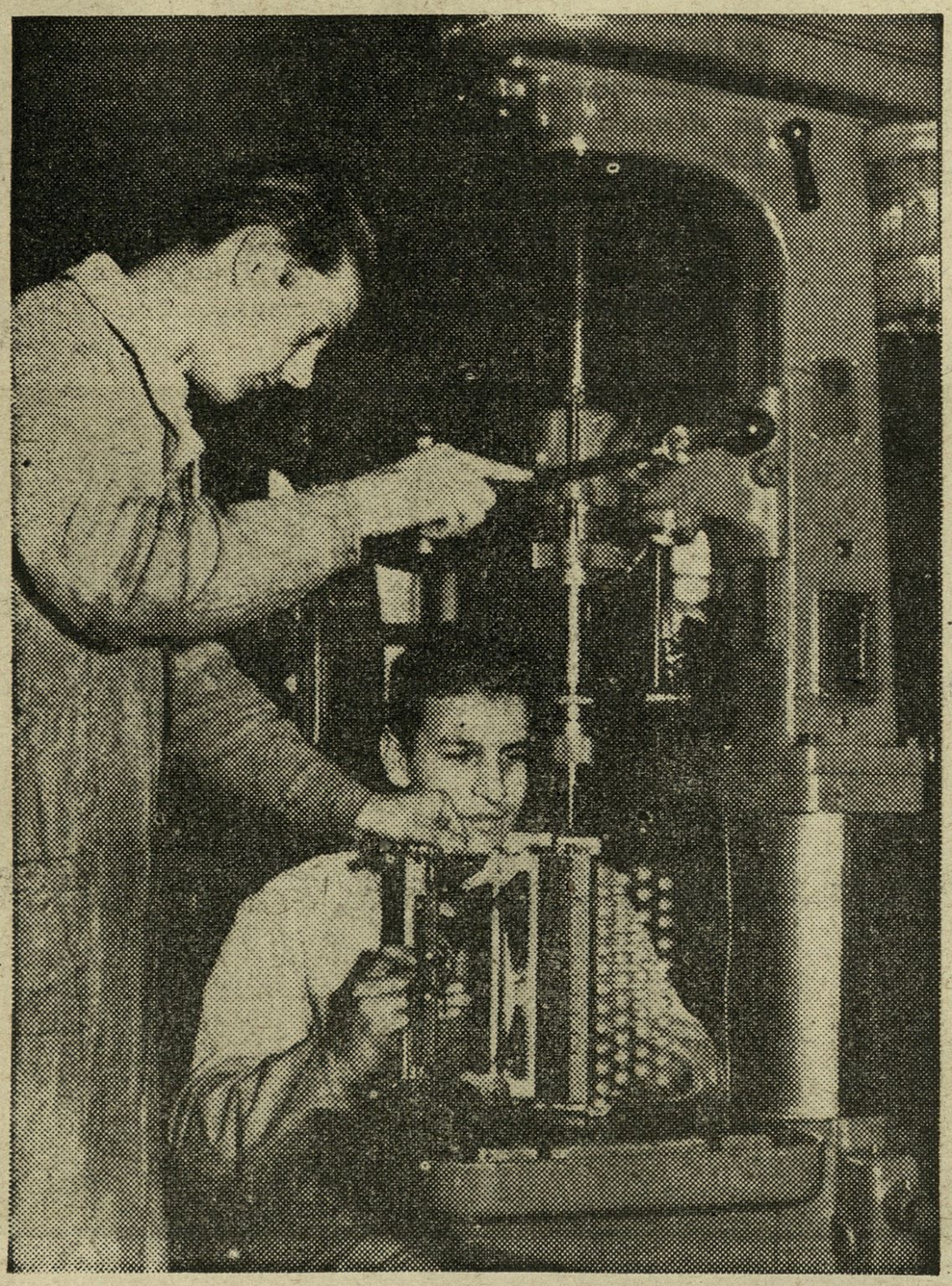

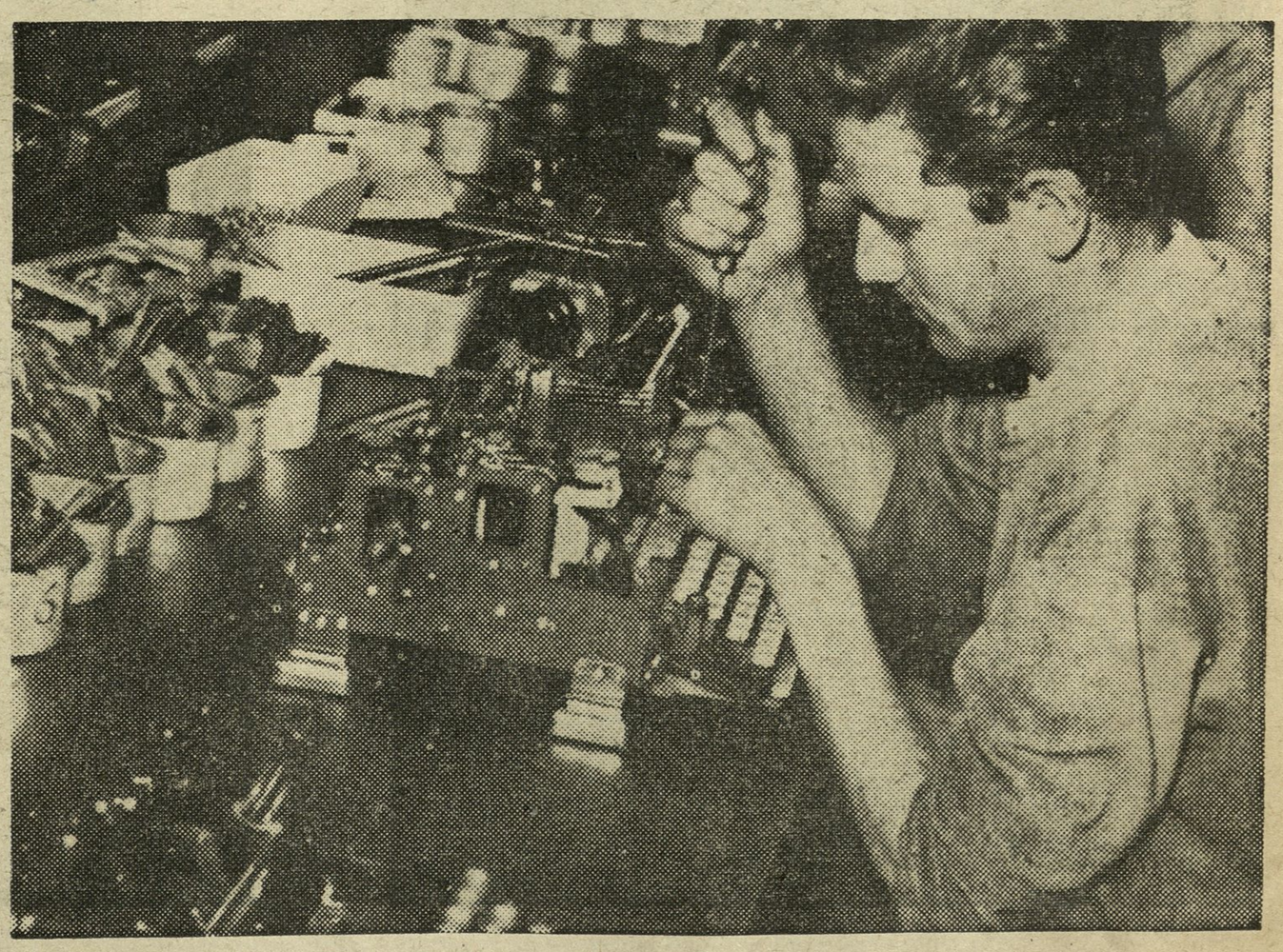
Poleg elektrifikacije in težke industrije, ki jima velja naša glavna skrb, ker sta temelj nadaljnjega razvoja našega gospodarstva in krepitve naše neodvisnosti, smo pospeševali tudi razvoj lahke industrije.

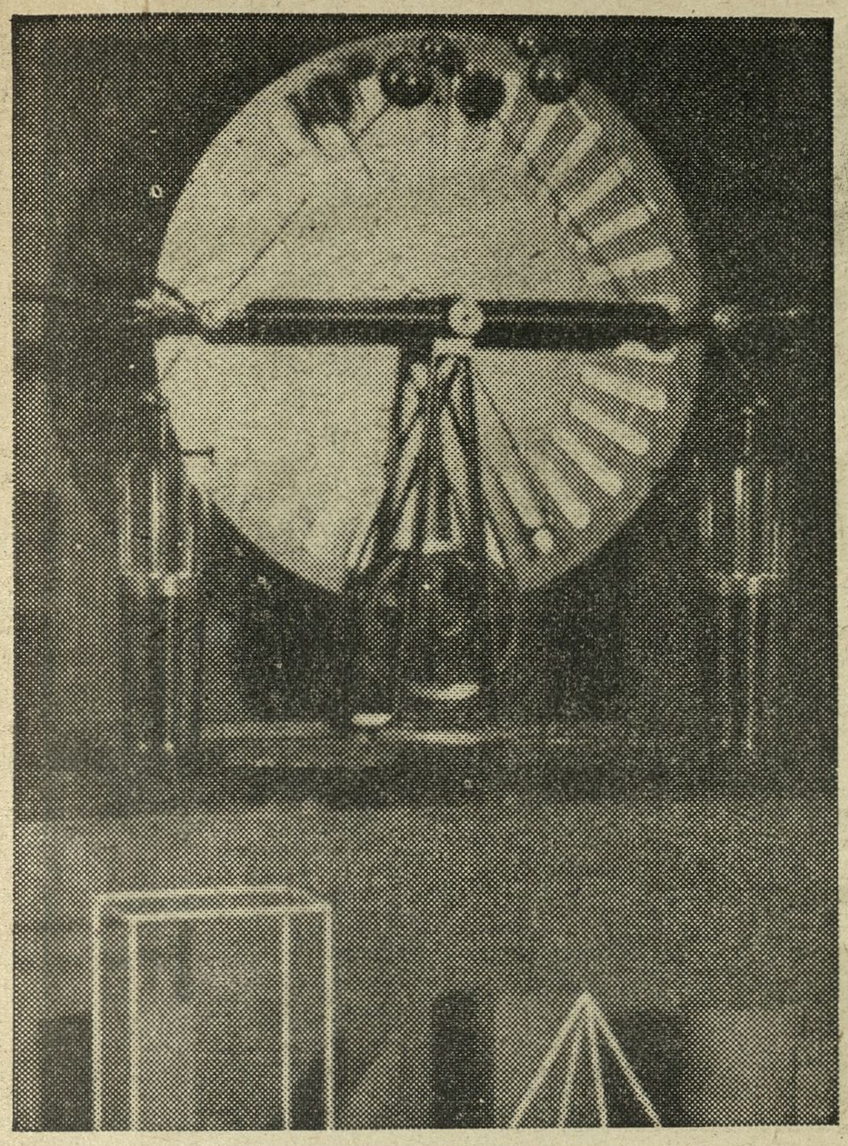
Tovarna »Rog« v Ljubljani bo že do konca letošnjega leta dala na trg 5000 koles in sestavne dele za 10.000 koles; leta 1954 bo izdelala 15.000 koles, leta 1955 pa bo dosegla svojo polno zmogljivost s proizvodnjo 50.000 koles na leto.
Tudi Tovarna pisalnih strojev v Ljubljani je v polnem razmahu. Že do konca tega leta bo izdelala za 120 milijonov dinarjev standardnih pisalnih strojev in rezervnih delov zanje.

SLIKE. — Zgoraj: *Dvorana za montažo dvokoles v novi tovarni »ROG«.* V sredini: *Pisalni stroj znamke »Emona«, izdelek nove Tovarne pisalnih strojev v Ljubljani.* Spodaj levo in desno: *Montaža pisalnih strojev v isti tovarni.*

Zgrajene so bile številne tovarne industrije za široko potrošnjo:

SLIKE. — Zgoraj levo: *Nekateri izdelki nove Tovarne učil v Črnomlju.* Zgoraj desno: *Izdelovanje igel za šivalni stroj v novi Tovarni igel v Kobaridu.* V sredini: *Tovarna čevljev »Planika« v Kranju.* Spodaj desno: *Tovarna pohištva v Novi Gorici.*

Tovarna igel v Kobaridu je podjetje, kakršnega prej nismo poznali.

Tovarna učil v Črnomlju izdeluje poleg drugih izdelkov zlasti opremo za naše šole: fizikalne instrumente, transformatorje z večjimi tuljavami za šolske poskuse, pirometre, ampermetre, voltmetre, lokomobile, elektromagnete, Morsejeve aparate, škripčevja itd.

Tovarna »Planika« v Kranju izdela milijon parov obutve na leto.

Tovarna pohištva v Novi Gorici daje že danes letno 5500 garnitur pohištva, v glavnem spalnic za domačo potrošnjo in izvoz.

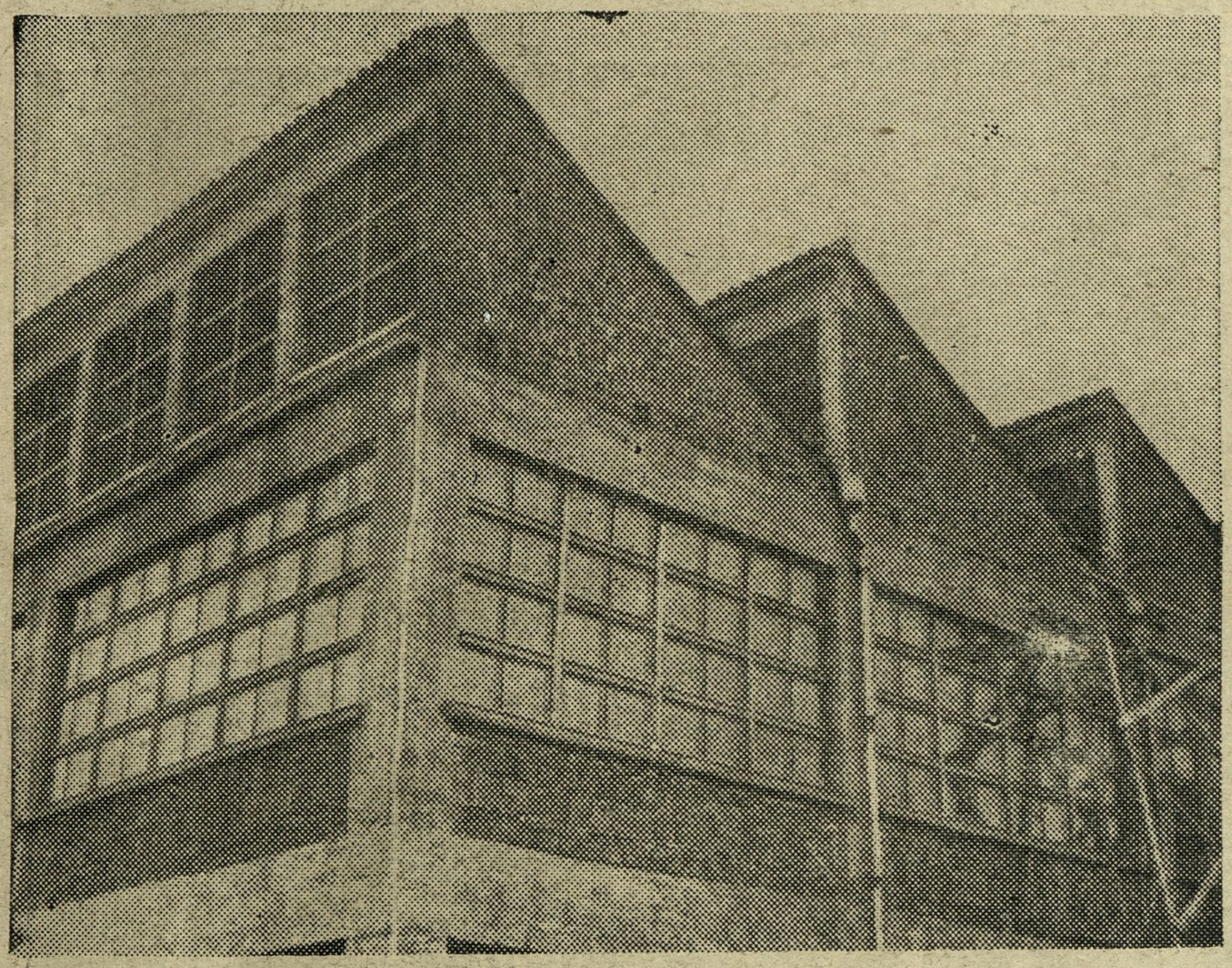
Med industrijo za široko potrošnjo sodijo tudi sledeče nove tovarne in nova podjetja:

Tovarna specialnih gorskih čevljev v Žireh z letno zmogljivostjo 140.000 parov obutve.

Tovarna pletenin v Sežani.

Nova predilnica pri tovarni »INTEKS« v Kranju.

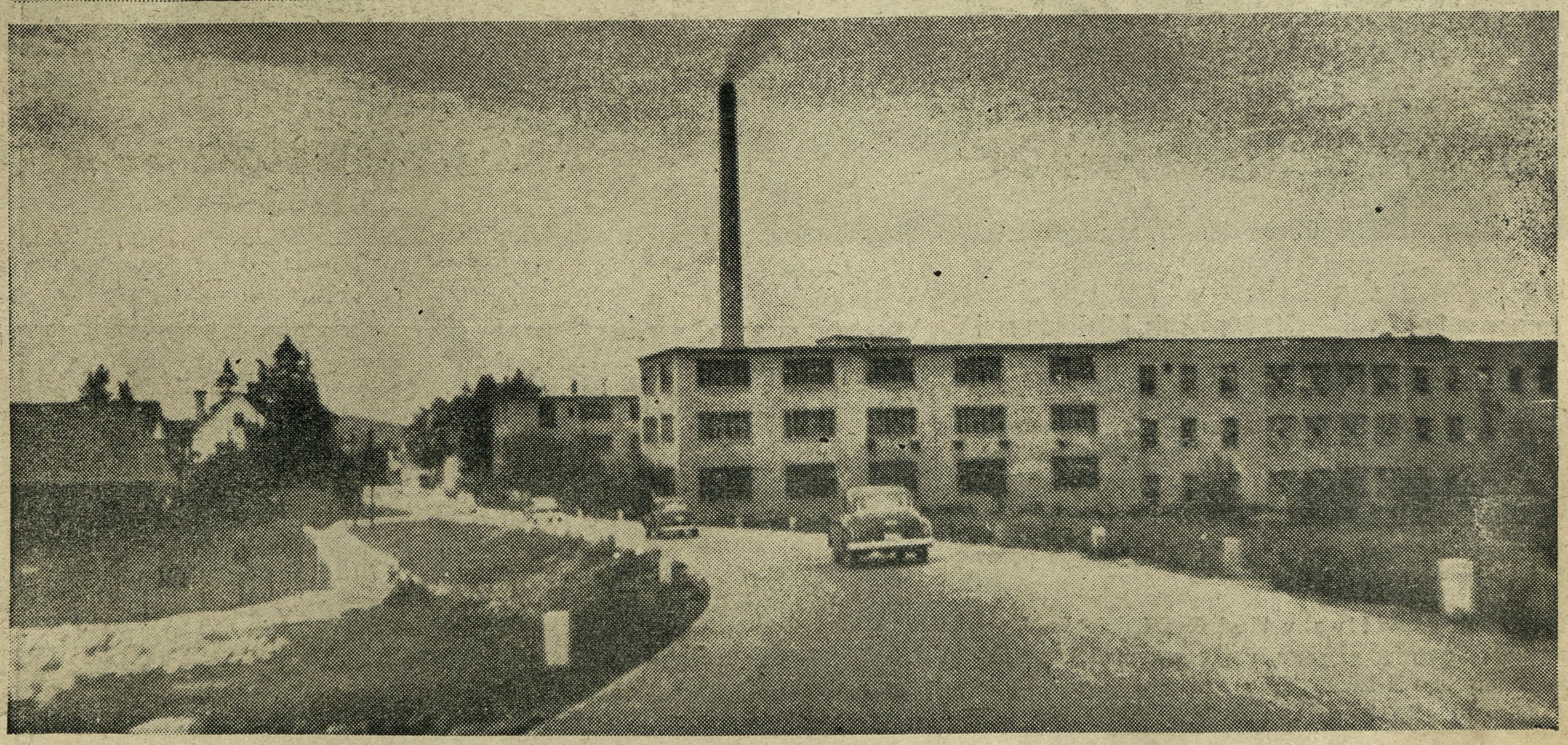
Nova tekstilna tovarna »Novoteks« v Novem mestu z letno zmogljivostjo 430.000 kvadratnih metrov blaga.

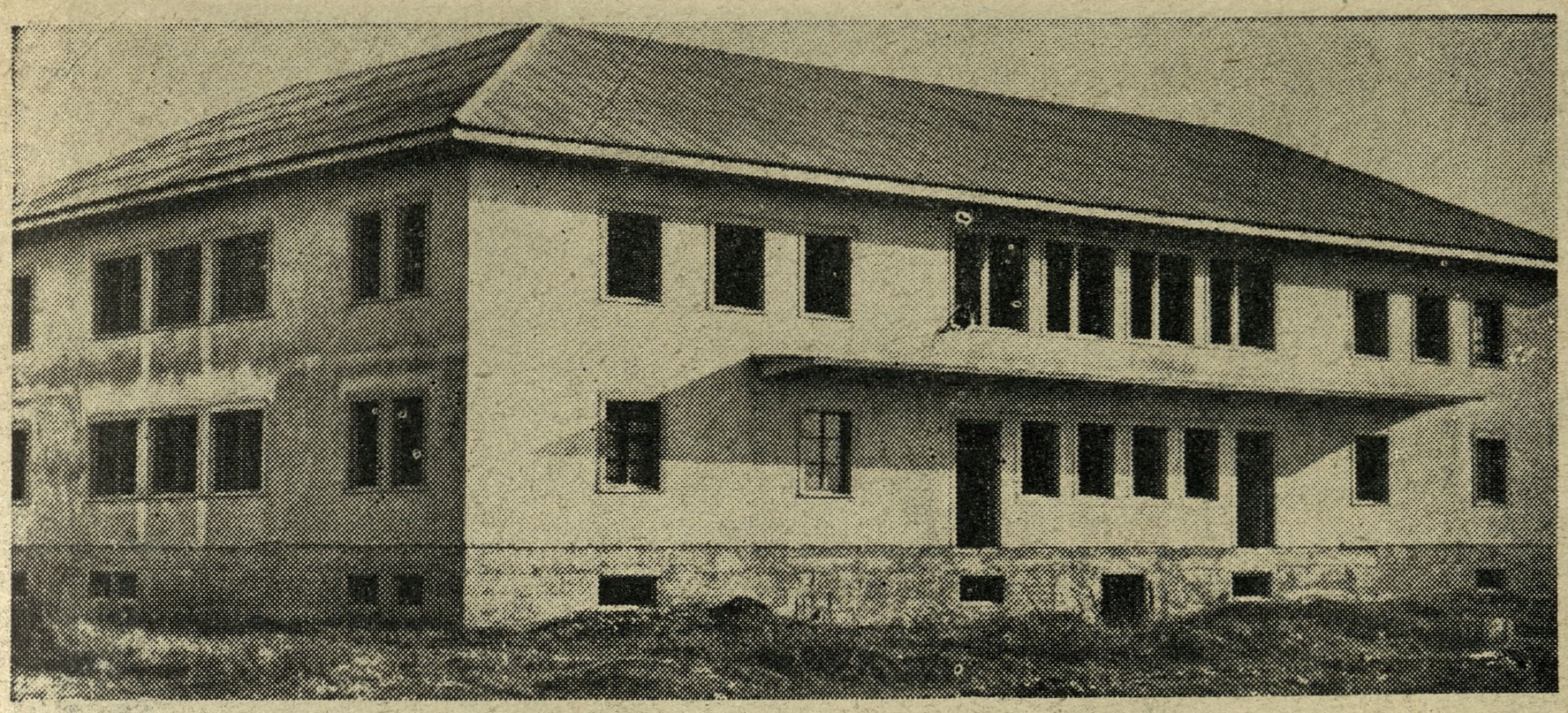
Tovarna lesne galanterije v Novem mestu.

Tovarna usnja na Vrhniki, ki se odlikuje zlasti po kakovosti svinjskega usnja in ima zmogljivost 600.000 m² usnja na leto.

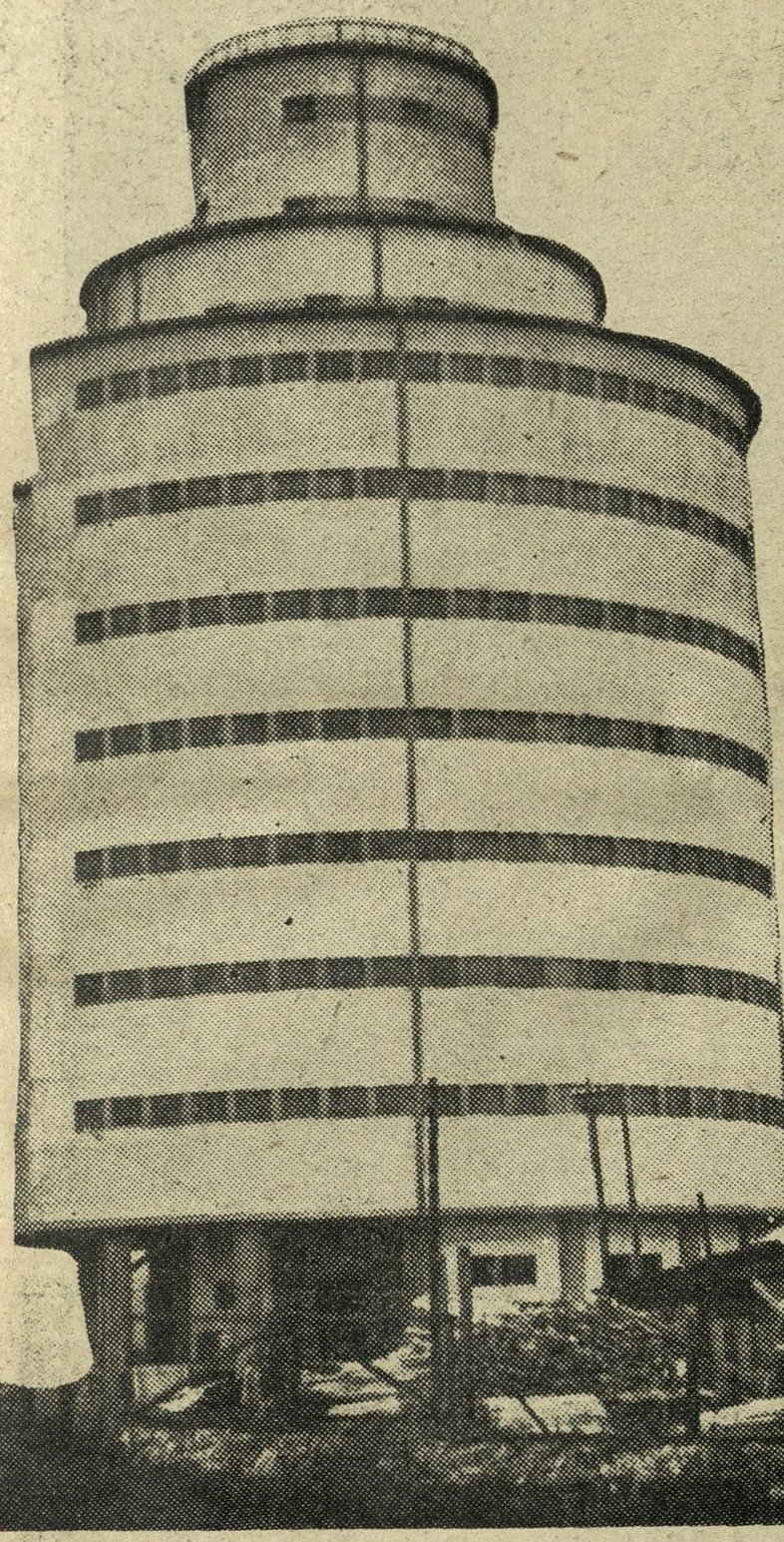
Razen tega so bili zgrajeni številni lesno-industrijski obrati za predelavo lesa, izdelavo zabojev, lesne galanterije in volne v Celju, Nazarjih, Bohinjski Bistrici, Ribnici, Kočevju in drugod.

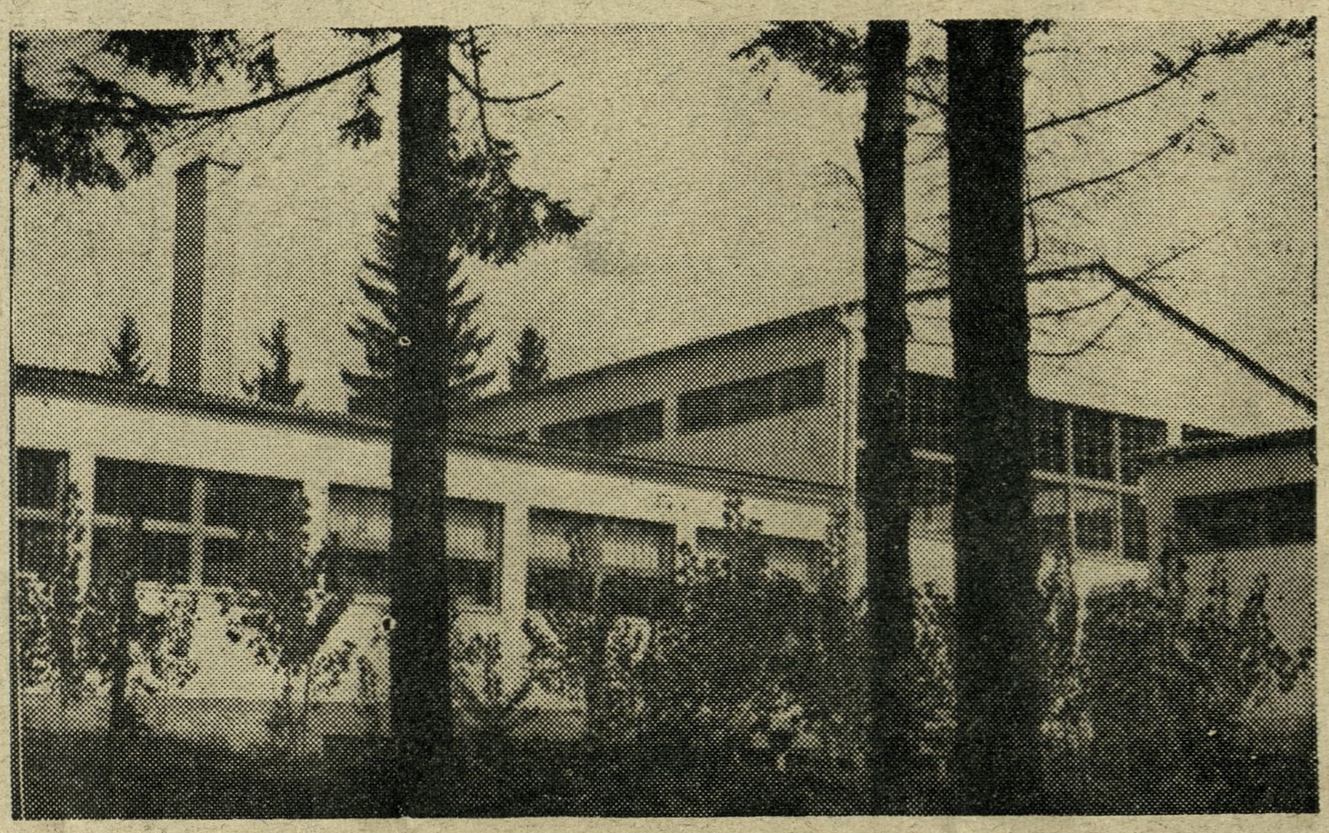
SLIKE. — Zgoraj: *Specialna tovarna gorskih čevljev v Žireh.* V sredini: *Tovarna pletenin v Sežani.* Spodaj: *Usnjarna na Vrhniki in del nove ceste.*

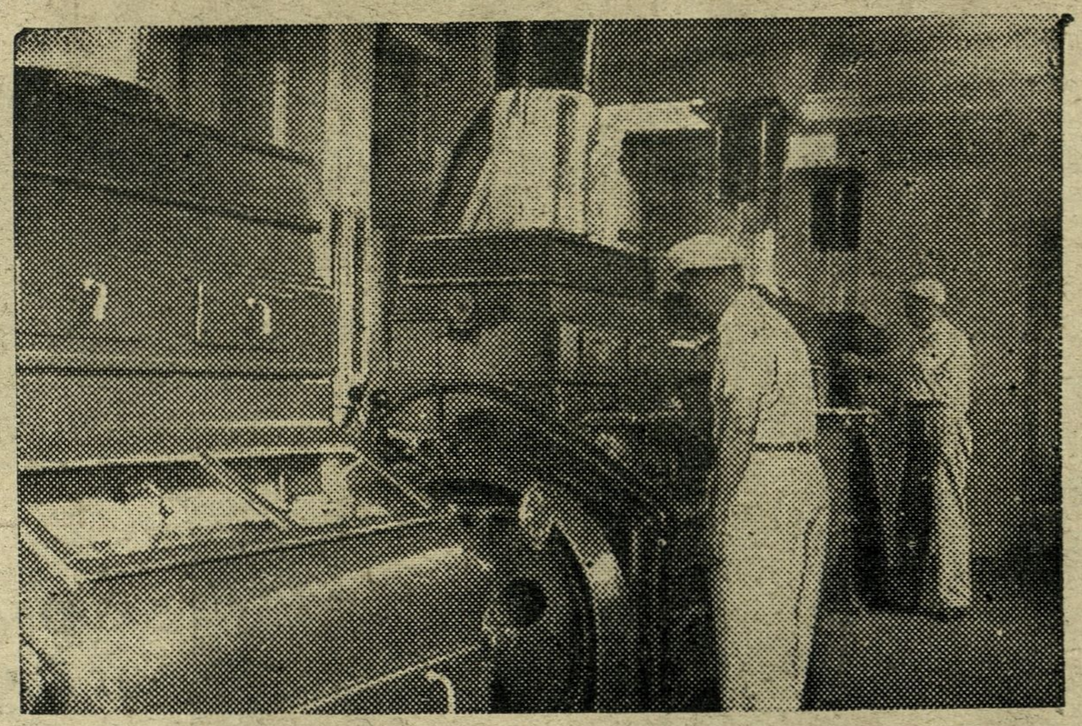

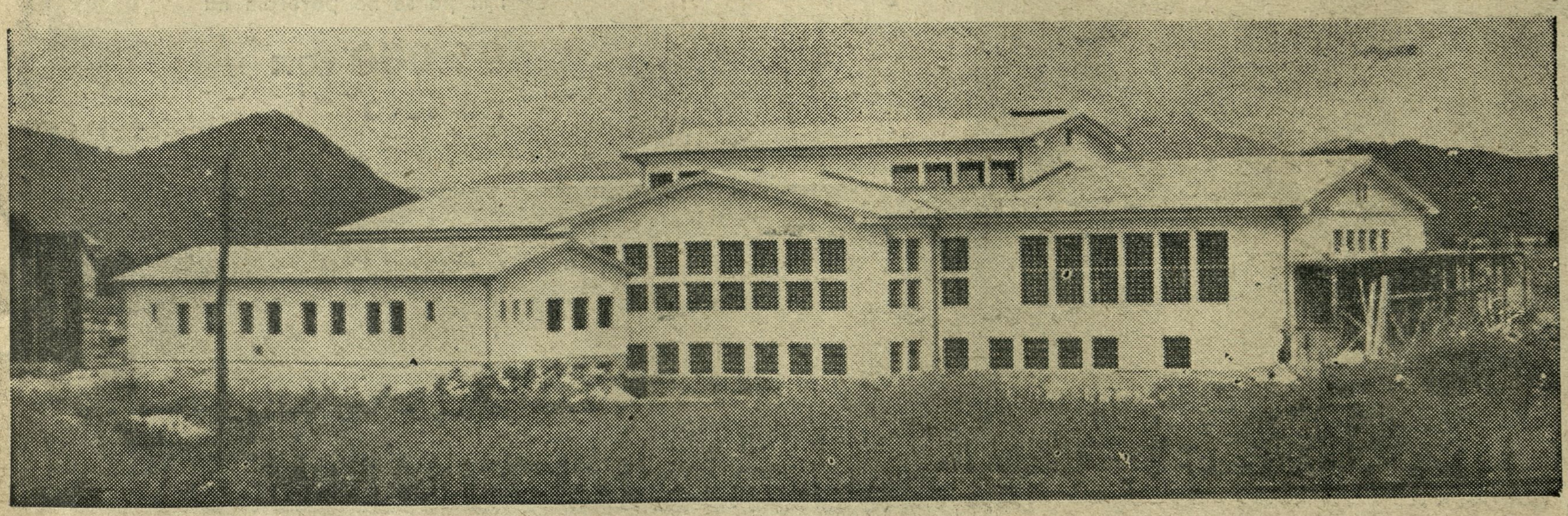
Napore za izboljšanje živilske industrije v LR Sloveniji pomenijo nova tovarna sadnih izdelkov »Belsad« v Črnomlju, obnova in modernizacija mlinov na Vrhniki, na Fužinah pri Ljubljani in v Ajdovščini, ureditev tovarne mlinskih naprav v Študi pri Domžalah, gradnja številnih silosov ter gradnja številnih modernih mlekarskih obratov, kakor na primer v Murski Soboti, Ljubljani, Novem mestu, Kobaridu in Sežani.

SLIKE. — Zgoraj: *Nova mlekarna v Murski Soboti, ki bo postala tovarna za predelavo mleka.* V sredini na levi: *Ljubljanski silos, visok 47 m.* V sredini desno: *Tovarna sadnih izdelkov »Belsad« v Črnomlju. Mlin s popolno mehanizacijo na Vrhniki.* Spodaj: *Nova ljubljanska mlekarna.*

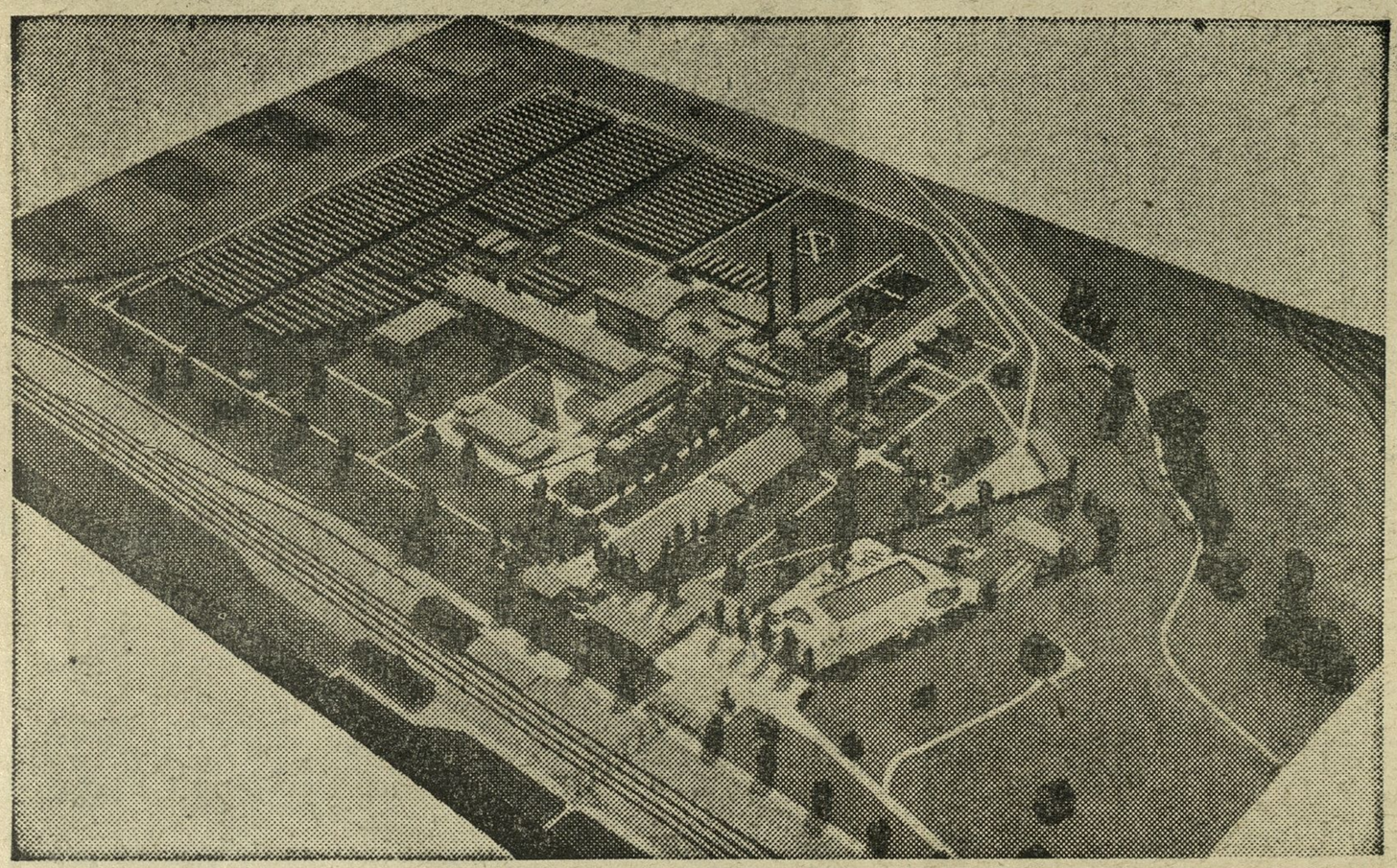

Pred vojno v Sloveniji nismo pridobivali nafte

Danes znaša letna proizvodnja nafte v naši republiki 50.000 ton, po končanih geoloških raziskovanjih in vrtanjih pa se bo povečala na

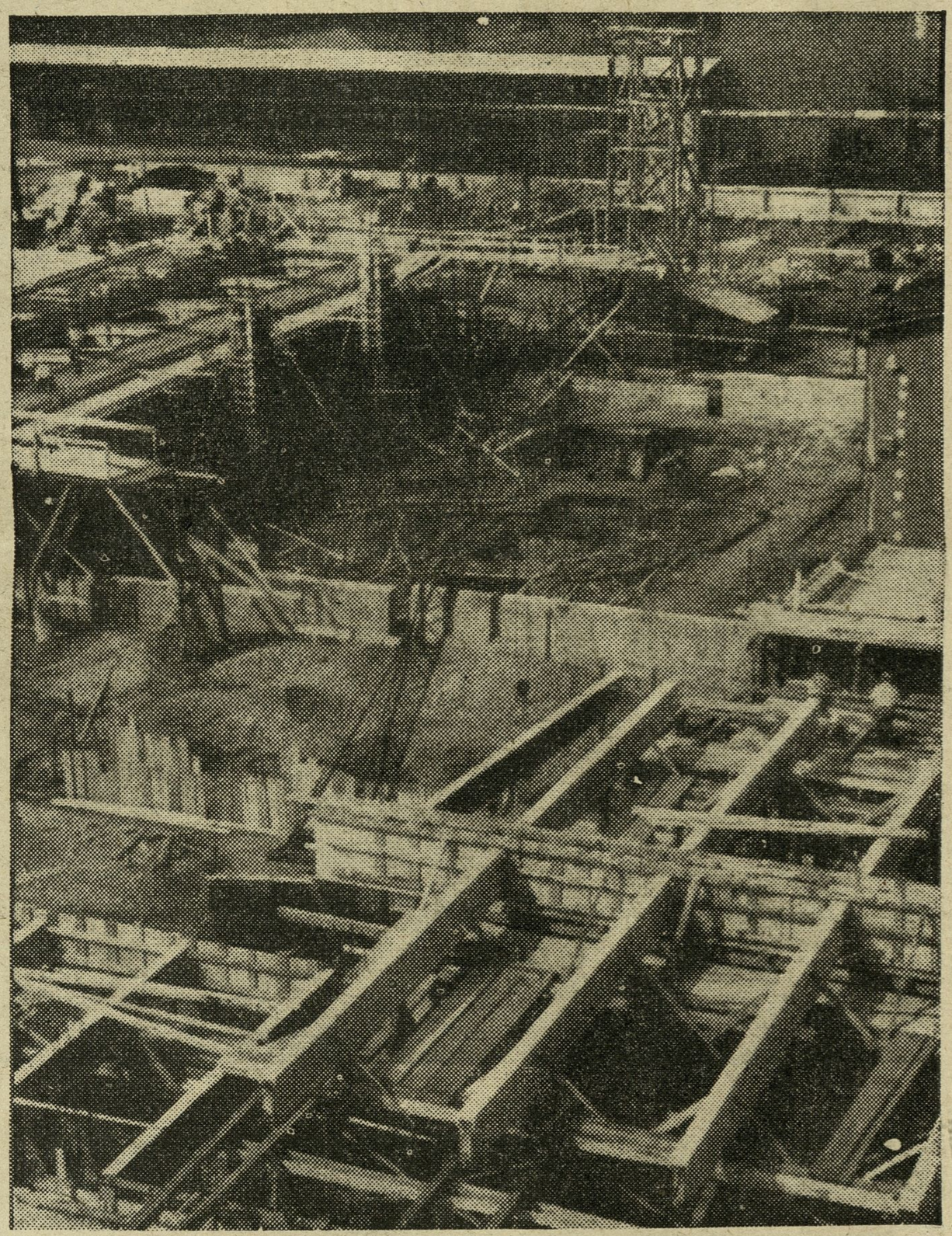
95.000 ton na leto

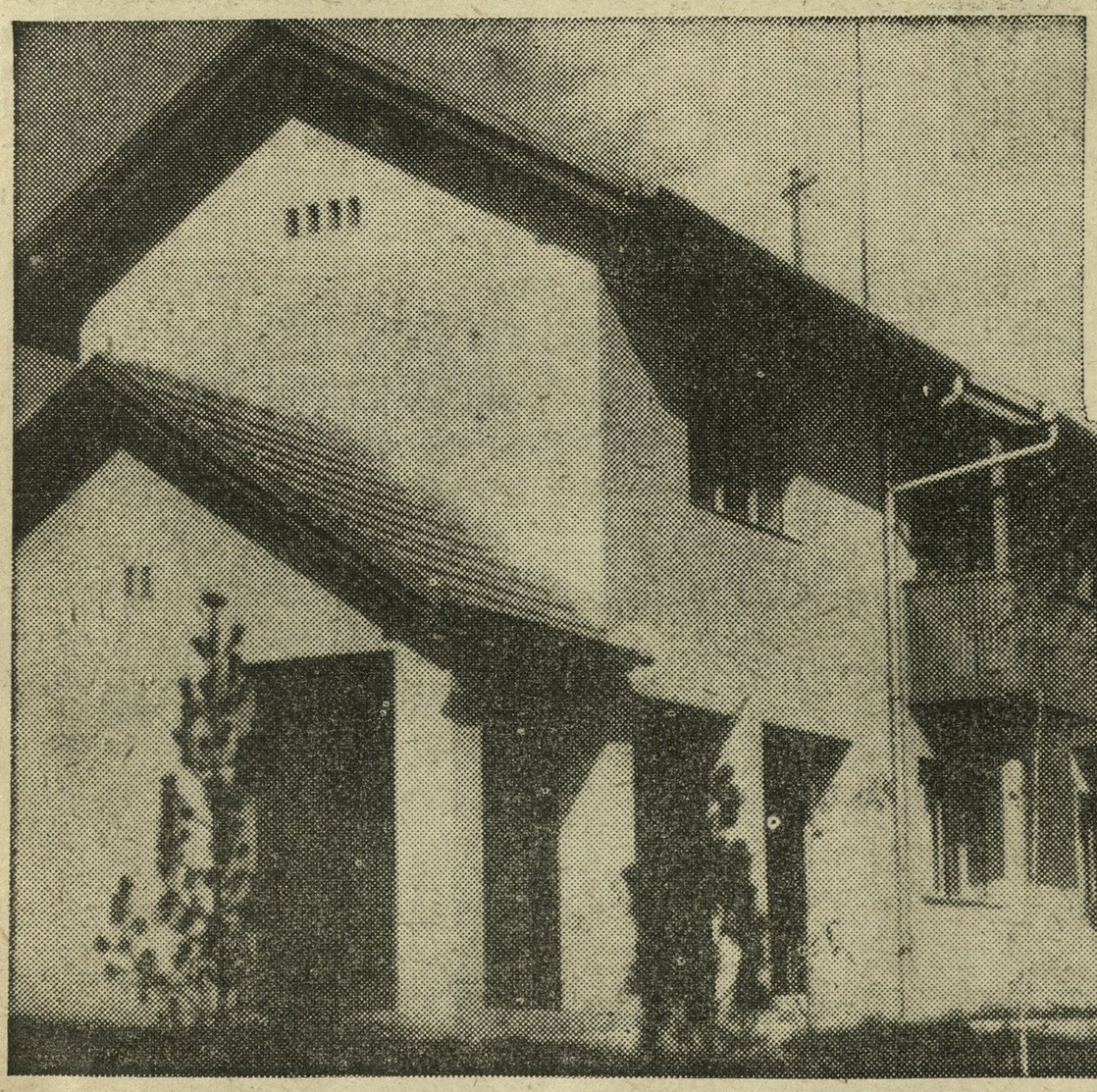

VELIKA GRADNJA V VIDMU

Ena najpomembnejših gradenj v naši republiki je gradnja nove Tovarne časopisnega papirja v Vidmu ob Savi.

Nova tovarna bo začela obratovati konec leta 1954 in bo dajala poleg drugih izdelkov 20.000 ton časopisnega papirja letno, ki nam ga ne le ne bo treba več uvažati, marveč ga bo dovolj tudi za izvoz v druge države.

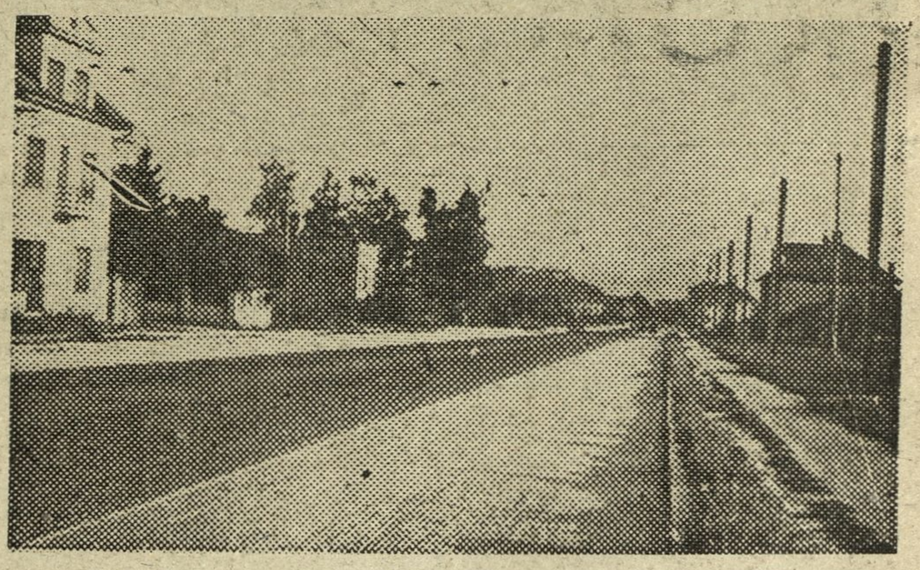

Kakor na vseh drugih stavbiščih naše velike industrije raste tudi v Vidmu ob Savi hkrati z novo tovarno tudi moderno delavsko naselje.

SLIKE. — Zgoraj: *Maketa nove Tovarne časopisnega papirja v Vidmu pri Krškem ob Savi.* V sredini: *Pogled na gradilišče nove tovarne.* Spodaj: *Nove stanovanjske zgradbe (kolonija »dvojčkov«) pri novi Tovarni časopisnega papirja v Vidmu.*

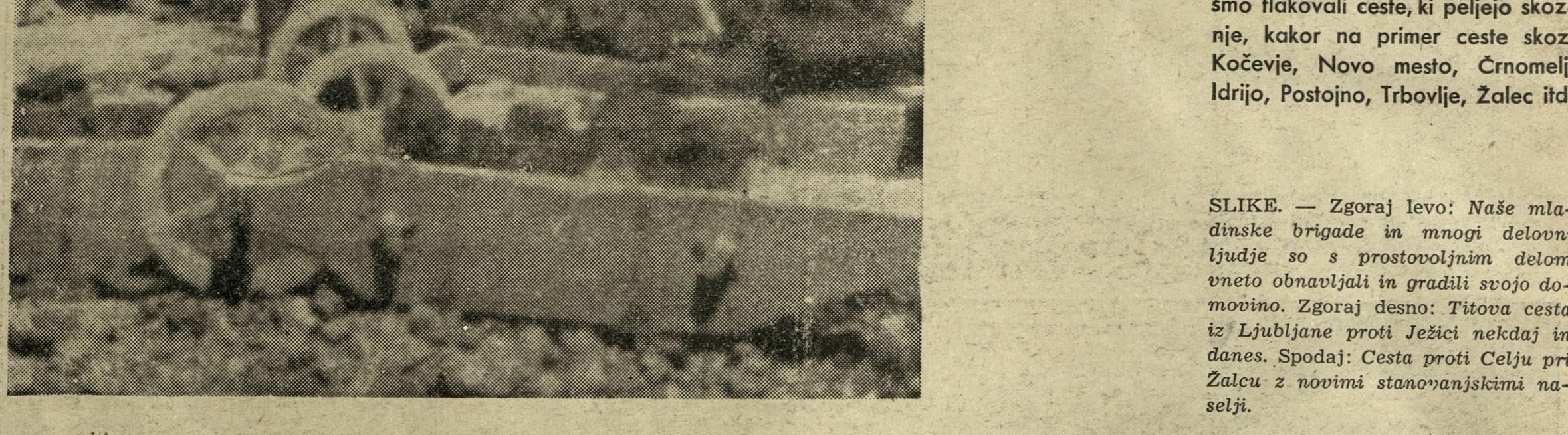

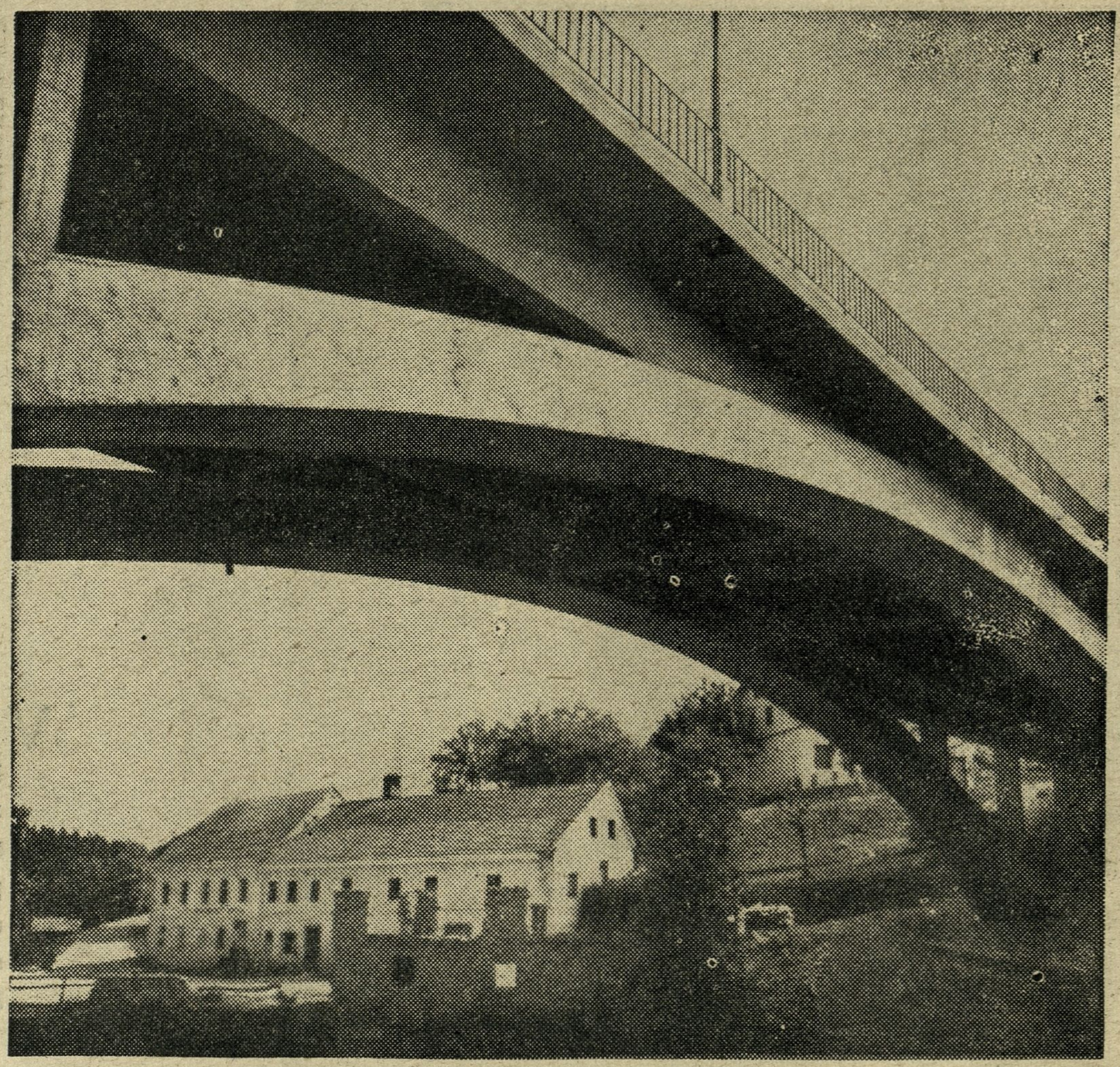
Že v času obnove našega v vojni uničenega gospodarstva smo se lotili tudi gradnje nekaterih novih cest: Ljubljana - Vrhnika, Ljubljana-Domžale, Ljubljana-Rudnik itd. Nadaljevali smo z novogradnjo ceste Vrhnika-Planina in nekaterih odsekov na cesti Maribor-Ljubljana.

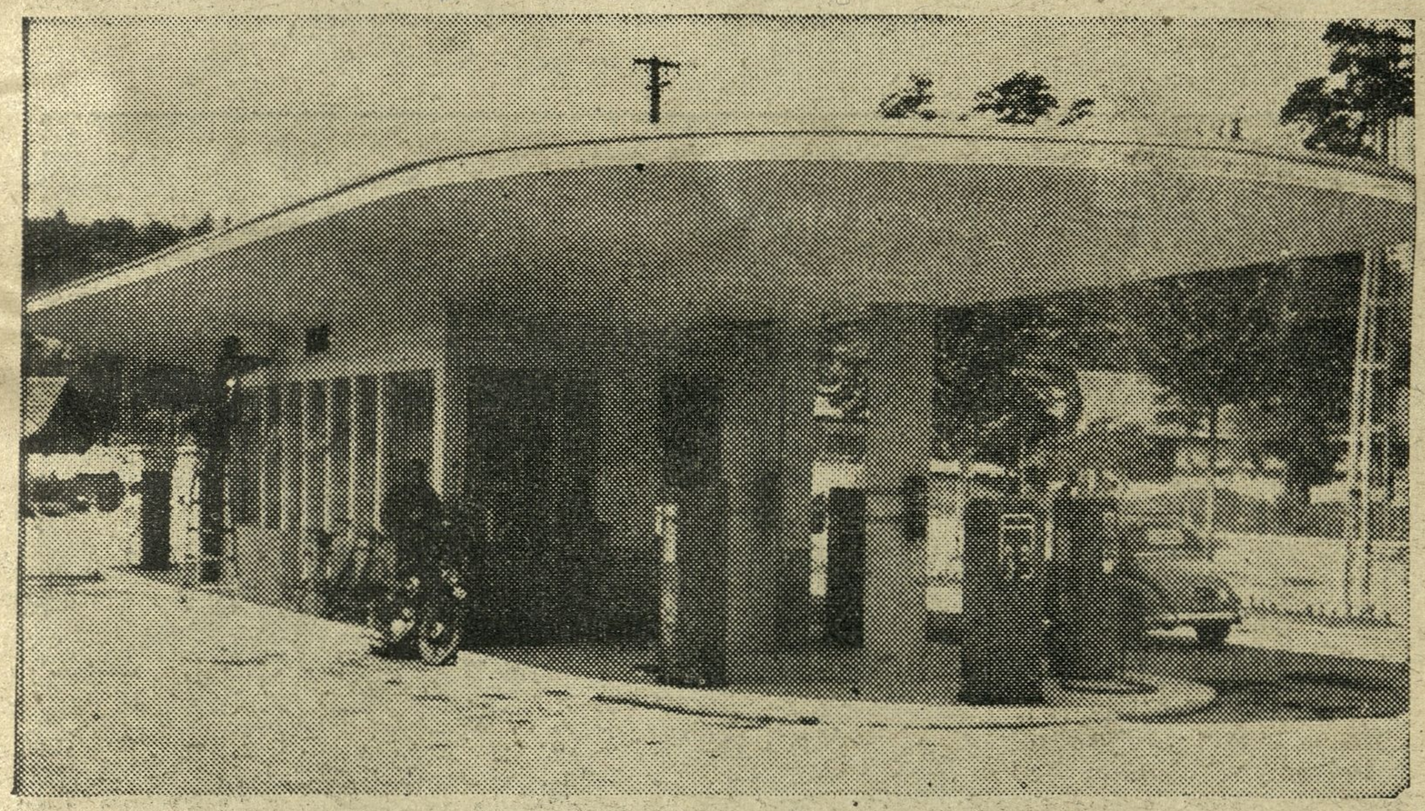
Mnogo mest je rešenih prahu, ker smo tlakovali ceste, ki peljejo skozi nje, kakor na primer ceste skozi Kočevje, Novo mesto, Črnomelj, Idrijo, Postojno, Trbovlje, Žalec itd.

SLIKE. — Zgoraj levo: *Naše mladinske brigade in mnogi delovni ljudje so s prostovoljnim delom vneto obnavljali in gradili svojo domovino.* Zgoraj desno: *Titova cesta iz Ljubljane proti Ježici nekdaj in danes.* Spodaj: *Cesta proti Celju pri Žalcu z novimi stanovanjskimi naselji.*

IZBOLJŠANJE NAŠEGA PROMETA

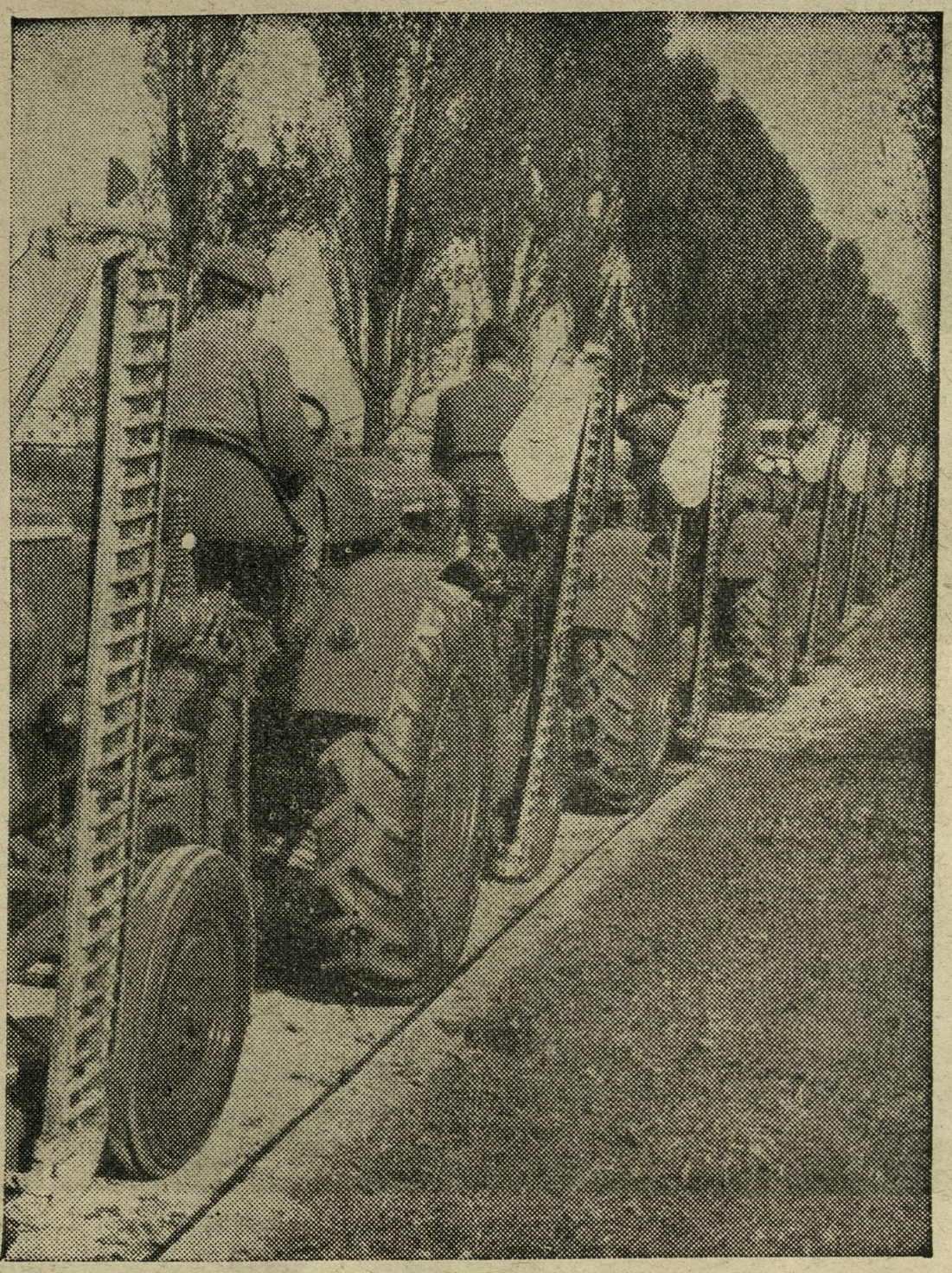

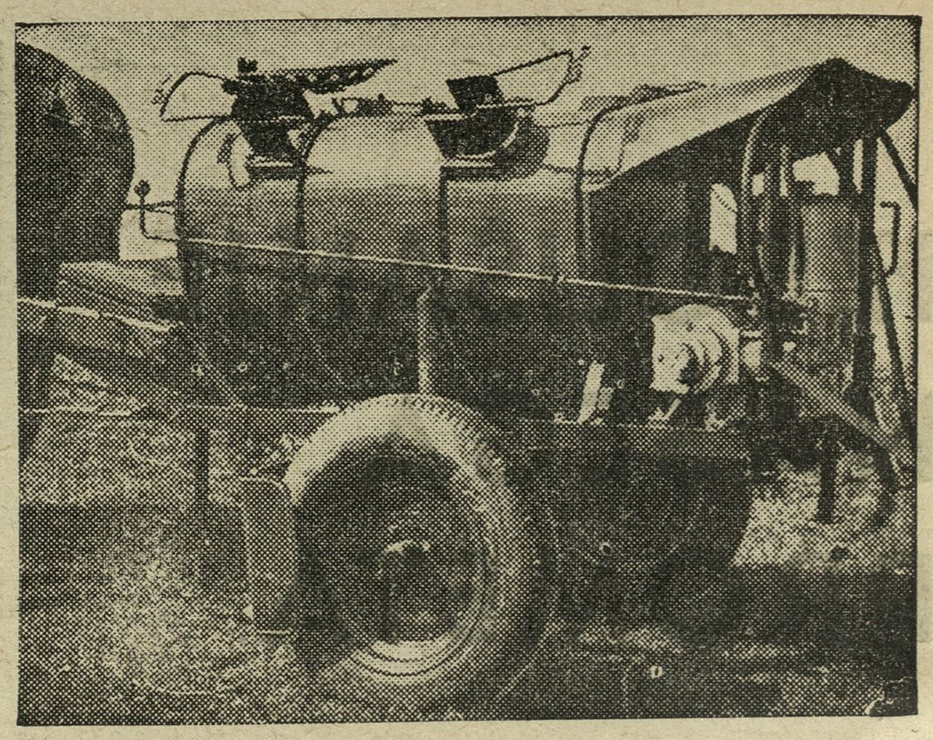

Namesto starih, porušenih mostov smo zgradili moderne, nove železobetonske mostove, kakor na primer most čez Belco pri Mojstrani, čez Soro pri Medvodah in v Soteski, čez Tribušo v Zgornji Tribuši, čez Savo v Kranju, čez Muro v Petanjcih, čez Dobličanko v Črnomlju in drugod.

Stanje našega prometa smo izboljšali tudi z zgraditvijo večjega števila bencinskih servisnih postaj in z dopolnitvijo avtobusnega prometa; z uvedbo trolejbusa na progi Ljubljana-Ježica pa smo napravili prvi korak k modernizaciji zastarelega prometa v glavnem mestu LR Slovenije.

SLIKE. — Zgoraj: *Pogled na del novega mostu pri Črnomlju.* V sredini: *Ena izmed številnih novih servisnih postaj.* Spodaj: *Moderni trolejbus, kakršni močno izboljšujejo stanje našega prometa.*

V prizadevanju za dvig in modernizacijo kmetijstva, ki ima prav tako odločilno vlogo pri socialistični preobrazbi naše dežele, imajo velik pomen kmetijske zadruge, v katerih je včlanjenih 80 % vseh naših kmetov.

Kmetijske zadruge v LR Sloveniji so samo v letu 1952 ustvarile eno milijardo 330 milijonov dinarjev dobička, ki so ga v glavnem vložile v investicije za dvig kmetijske proizvodnje.

Vrednost kmetijskih poslopij — *hlevov, svinjakov, silosov, remiz in drugih* gospodarskih poslopij ter zadružnih domov, ki so jih do konca leta 1952 zgradile kmetijske in delovne zadruge ter zadružne zveze s krediti, znaša skoraj eno milijardo dinarjev. Zadruge so že dogradile 113 zadružnih domov, v gradnji pa jih je še 210.

SLIKE. — Zgoraj levo: *Traktorji, brez katerih si ni mogoče misliti mehanizacije kmetijstva.* Zgoraj desno: *Motorna sadna škropilnica, kakršne uporabljamo v našem sadjarstvu.* V sredini: *Škropilni stroj na krompirjevih nasadih.* Spodaj: *Hmeljarski inštitut v Žalcu, važna ustanova za napredek našega hmeljarstva.*

Veliko skrb posveča ljudska oblast mehanizaciji kmetijstva. Vrednost opreme in mehanizacije, ki so jo nabavile kmetijske in delovne zadruge ter zadružne zveze s krediti do konca leta 1952, znaša nad 700 milijonov dinarjev, iz lastnih sredstev pa so zadruge samo v letu 1952 dale 540 milijonov dinarjev za kmetijske stroje, gospodarska poslopja in zadružne domove.

in univerzitetna knjižnica Ljubljana

NAPREDEK KMETIJSTVA

Kakšen pomen imajo kmetijske zadruge za naše kmetijstvo, dokazuje dejstvo, da je kmetijstvo v LR Sloveniji dobilo doslej preko zadrug 905 traktorjev, 613 pogonskih strojev, 160 traktorskih in rigolnih plugov, 160 motornih kosilnic, 218 motornih škropilnic itd.

Podjetje »Agrotehnika« gradi deset stalnih servisnih delavnic, ki bodo popravljale vse vrste kmetijskih strojev.

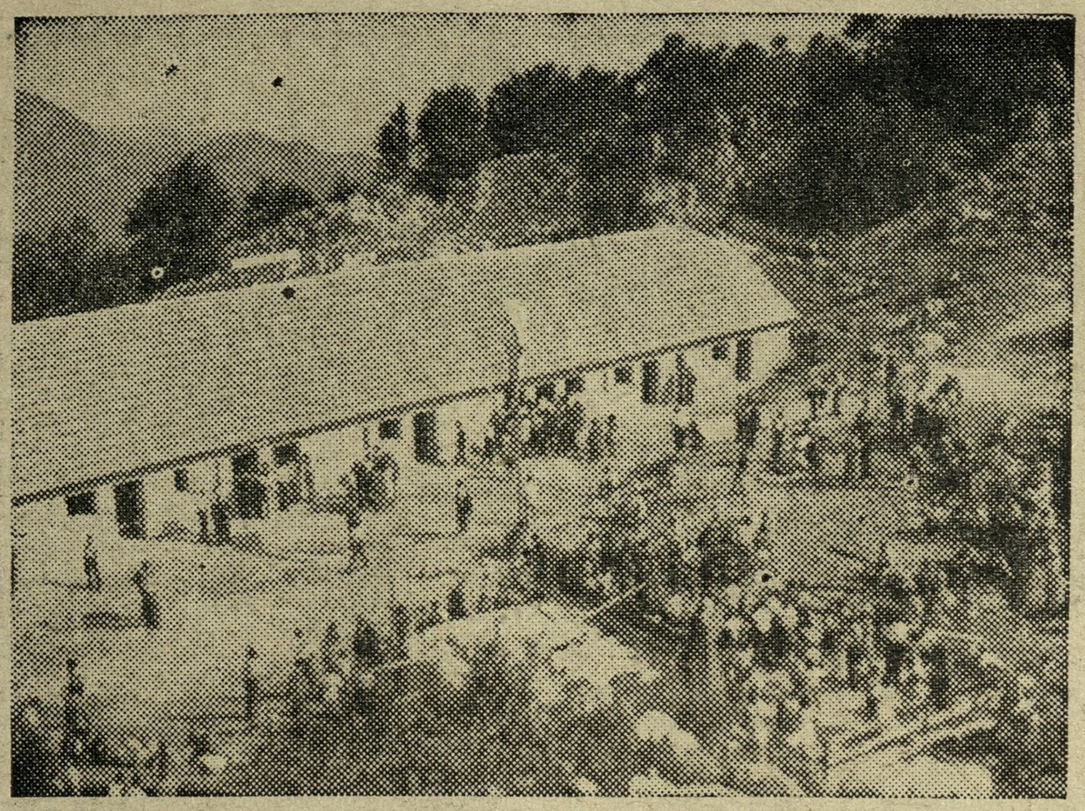
V LR Sloveniji je bilo zasajenih na novo 500 ha strnjenih sadovnjakov, v že obstoječih sadovnjakih pa so zadruge zasadile čez 300.000 drevesc, kar bi dalo v strnjeni obliki novih 800 hektarov sadovnjakov. Poteka pa tudi obnova nadaljnjih 300 ha sadovnjakov.

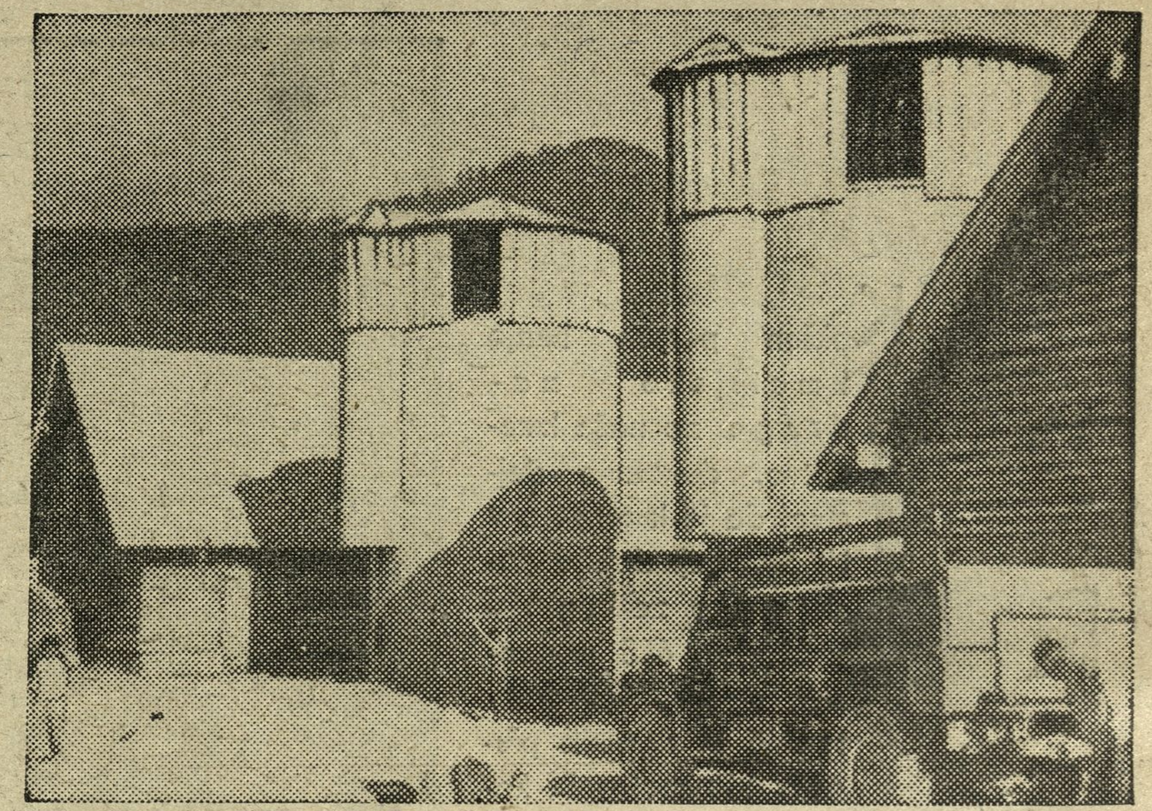

SLIKE. — Zgoraj: *Oranje s traktorjem na polju.* V sredini: *Plantaža breskev v cvetju v zadrugi »Osojnik« pri Ptuju.* Spodaj: *Drobljenje zemlje po rigolanju z rigolnim motornim plugom v Brdih.*

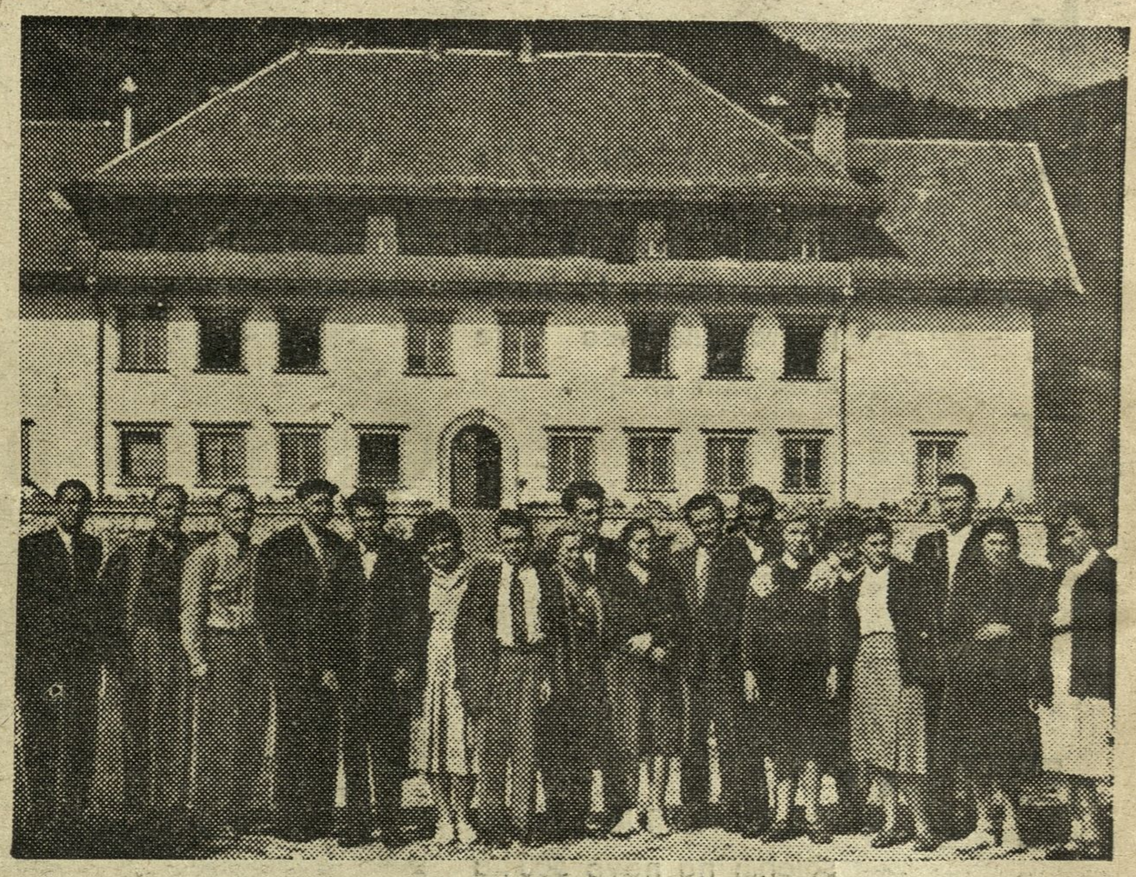

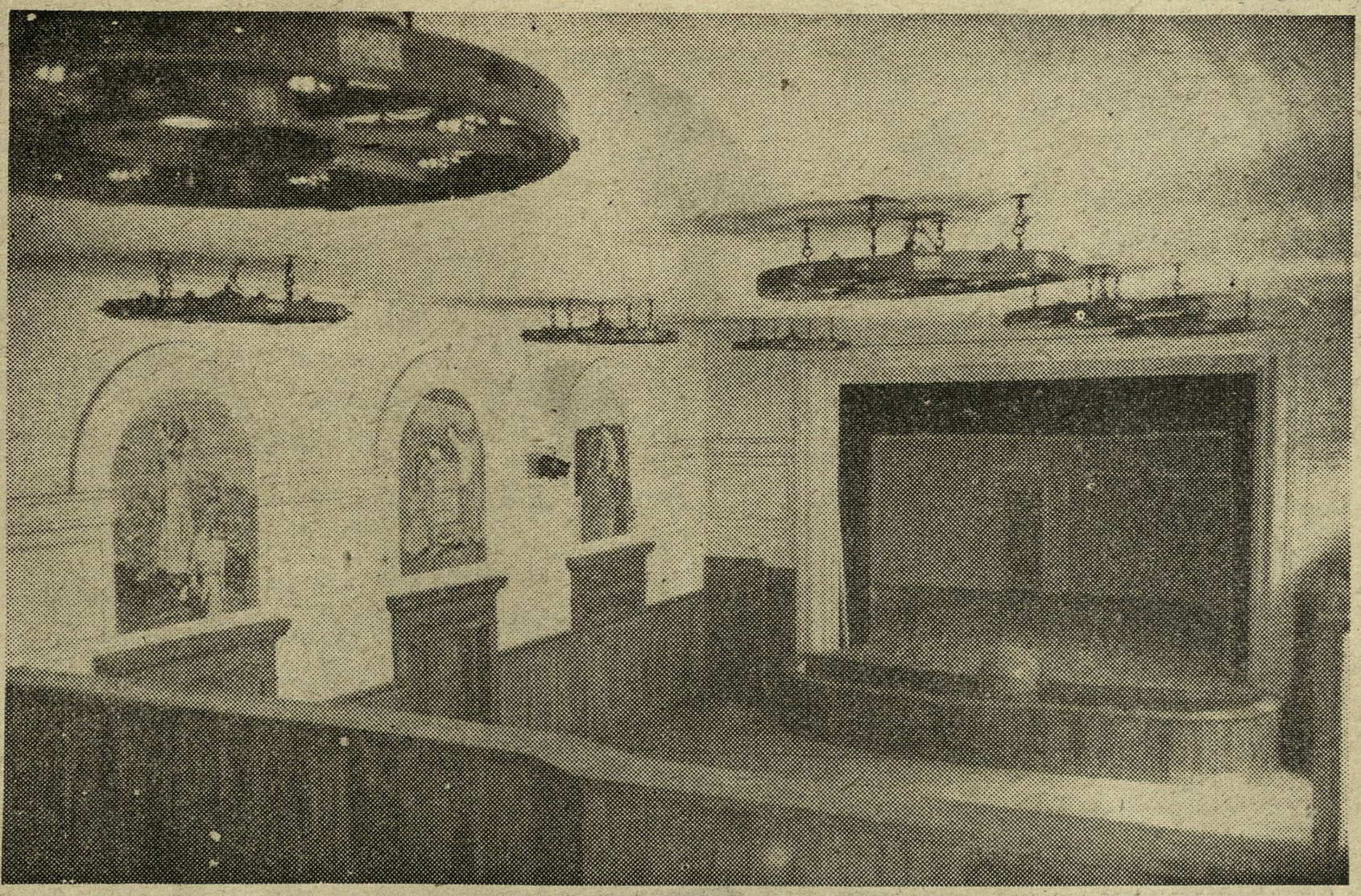

Zlasti izboljšanje živinoreje — naše najpomembnejše kmetijske panoge — je velika skrb kmetijskih zadrug in državnih posestev. Živinorejski odbori delujejo uspešno pri dveh tretjinah vseh kmetijskih zadrug. Zdravstveno stanje živine se izboljšuje iz leta v leto. Odpravljena je ohromelost svinj na Štajerskem, zatrta je bruceloza ovac na Primorskem in v glavnem preprečeno tudi zvrgavanje telet. Umetno osemenjevanje je zajelo že 10% vseh krav.

Precejšnje investicije je ljudska oblast vložila tudi v državna posestva, zlasti na Kočevskem in Štajerskem.

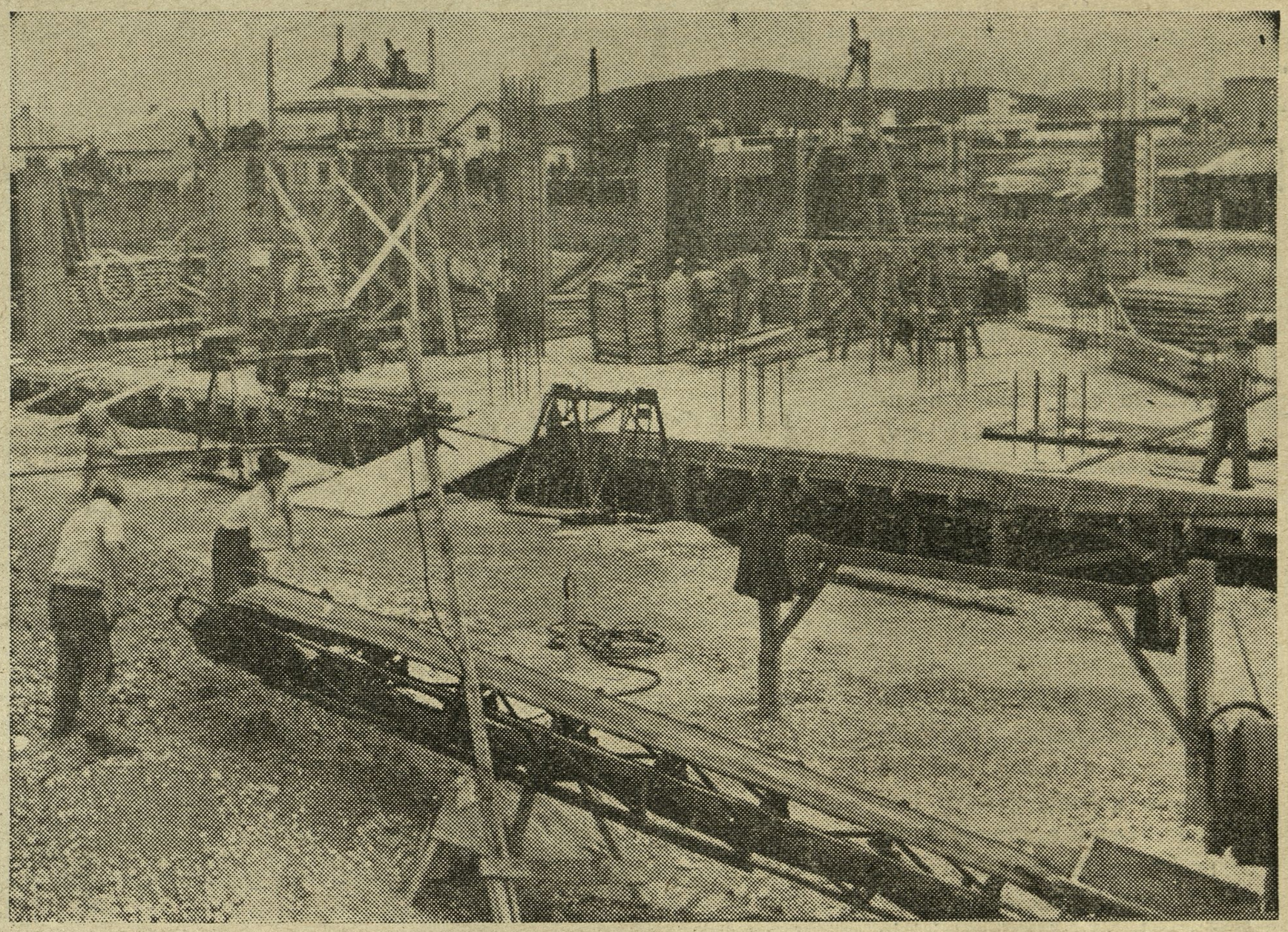

Za splošni dvig kulturne in strokovne ravni naših kmetov imamo poleg rednih kmetijskih šol leto za letom, zlasti v zimskem času, vsepovsod večerne tečaje, na katerih kmečka mladina pa tudi starejši kmečki ljudje izpopolnjujejo svoje znanje.

SLIKE. — Zgoraj levo: *Novi planinski hlev z mlekarskim obratom v Matajurju.* Zgoraj desno: *Nova gospodarska poslopja na državnem posestvu v Čermošnjicah.* V sredini levo: *Pogled na del državnega posestva v Mlaki pri Kočevju.* V sredini desno: *Skupina zadružnih tečajnikov kmetijske šole v Poljčanah pri Begunjah.* Spodaj: *Dvorana v novem zadružnem domu na Bizeljskem.*

Med izredno pomembnimi ukrepi za dvig in pospeševanje rastlinske proizvodnje je smotrna uporaba umetnih gnojil. Zaradi regresa, ki ga daje država v podporo našemu kmetijstvu, si kmetje lahko nabavljajo ta gnojila razmeroma poceni.

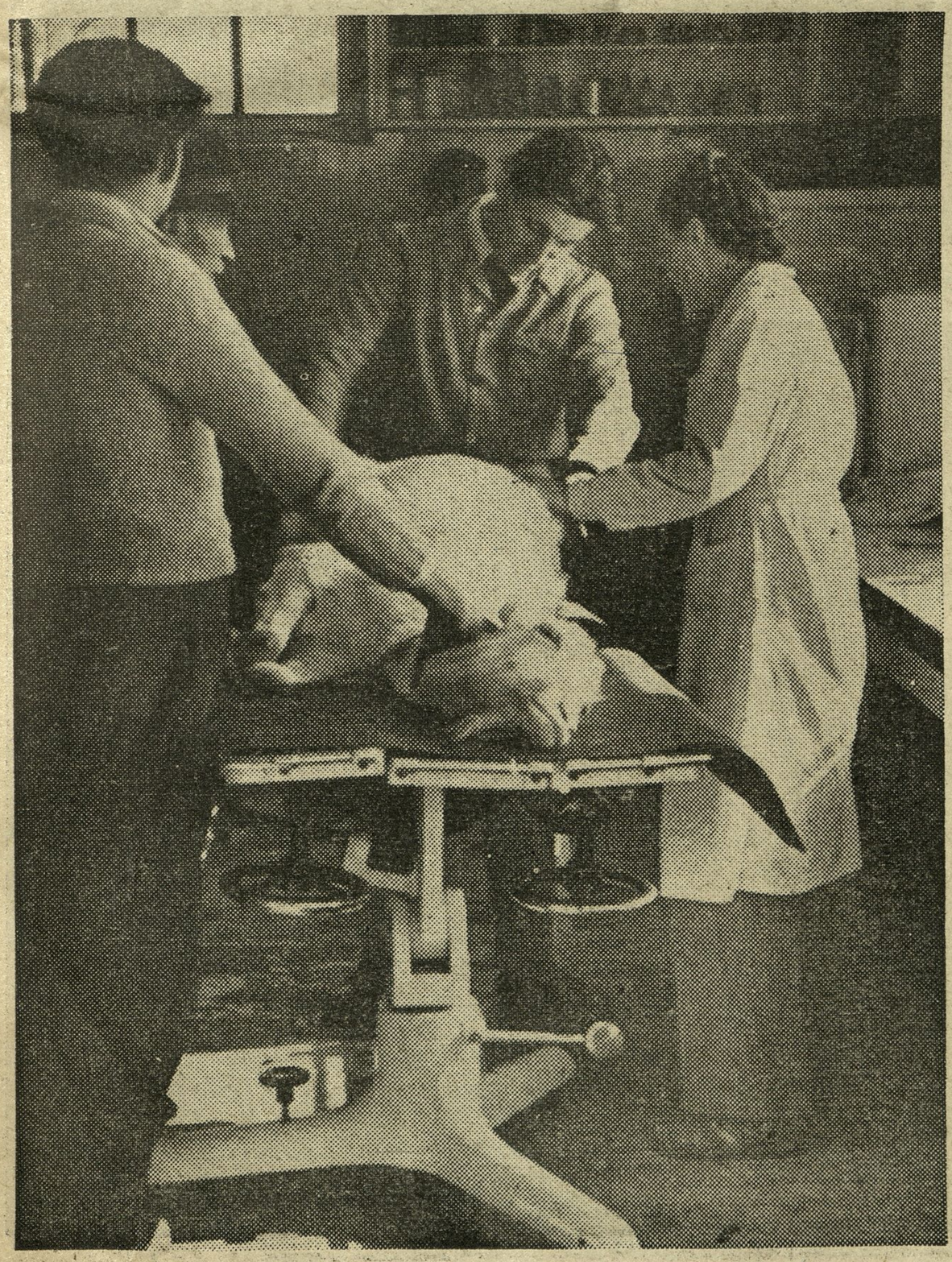
V devetih mesecih tekočega leta so kmetje porabili že skoraj trikrat več umetnih gnojil kakor v vsem letu 1952. Že letos bo prišlo na en hektar obdelovalne zemlje 73 kg umetnih gnojil.

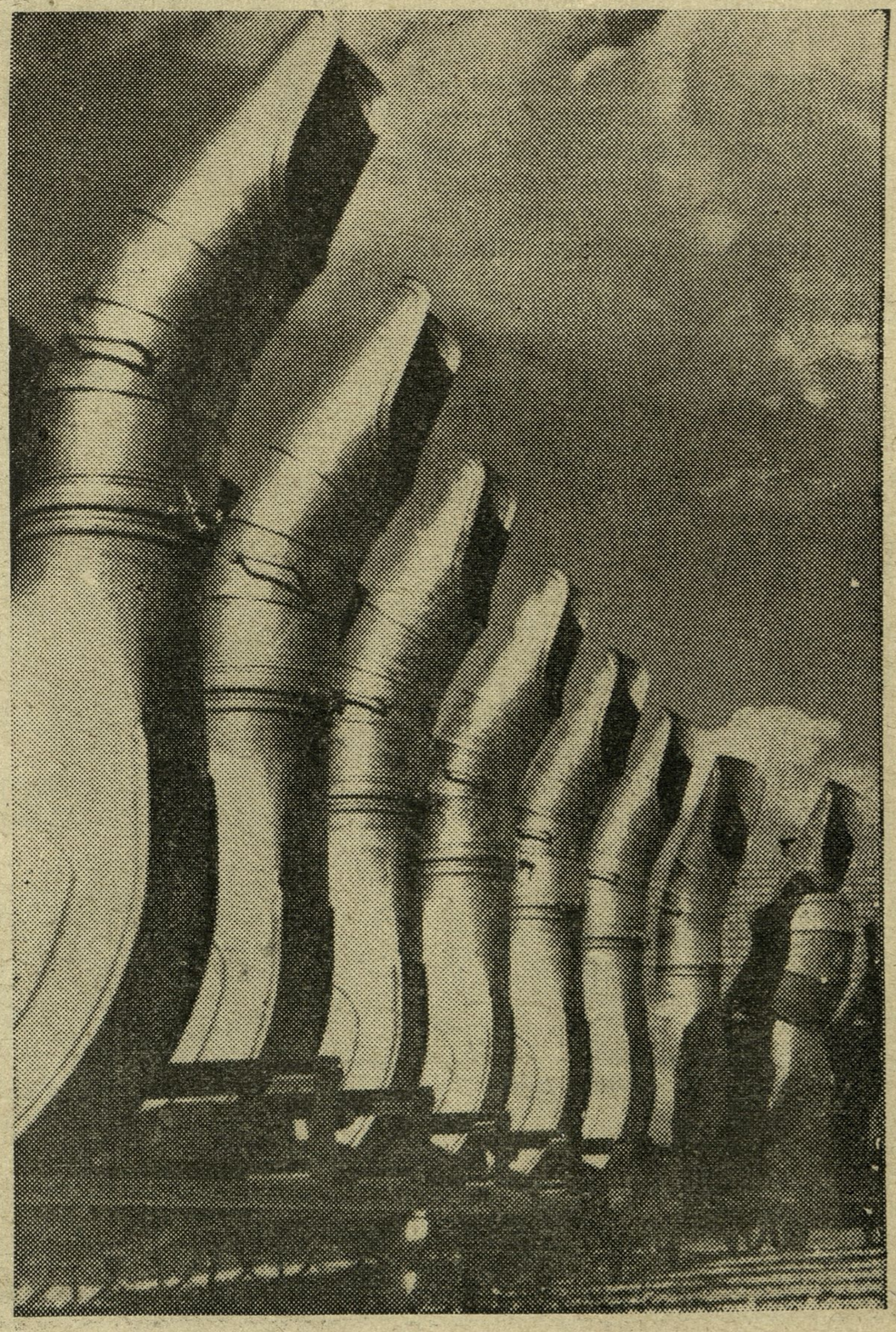

V Ljubljani gradimo novo Tovarno močnih krmil, ki bo lahko krila skoraj vse potrebe živinoreje v LR Sloveniji.

Znatno se je razširilo tudi izdelovanje najraznovrstnejšega in naprednega kmetijskega orodja; nekatere prej skromne delavnice so se razvile že v cele tovarne.

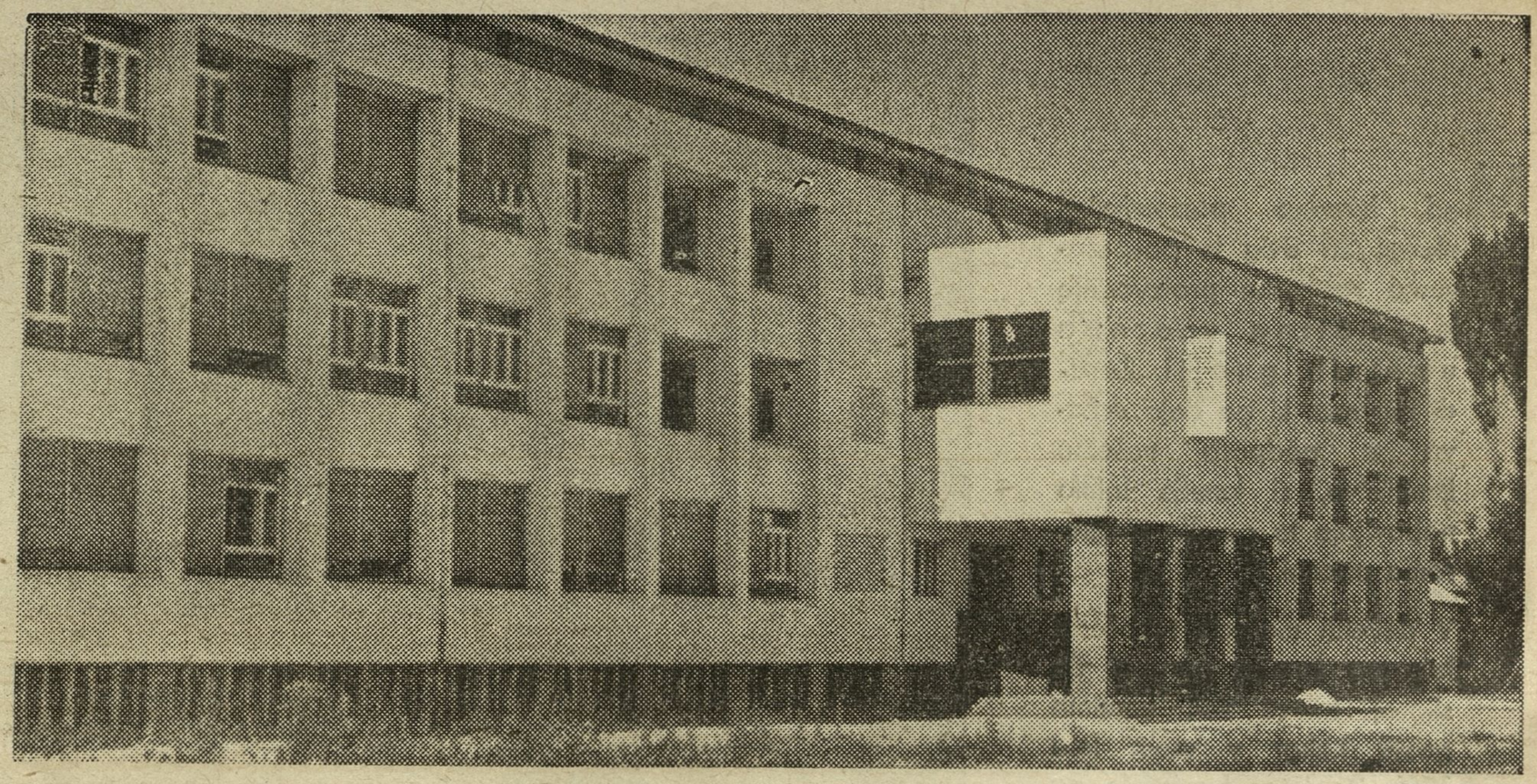
SLIKE. — Zgoraj: *Temelji za Tovarno močnih krmil, ki jo ljudska oblast gradi v Ljubljani.* Spodaj levo: *Brucelozo, ki je doslej povzročala veliko škodo naši ovčereji, odpravljajo strokovnjaki z najmodernejšimi sredstvi.* Spodaj desno: *Puhalniki za seno, izdelek nove Tovarne kmetijskega orodja na Igu pri Ljubljani.*

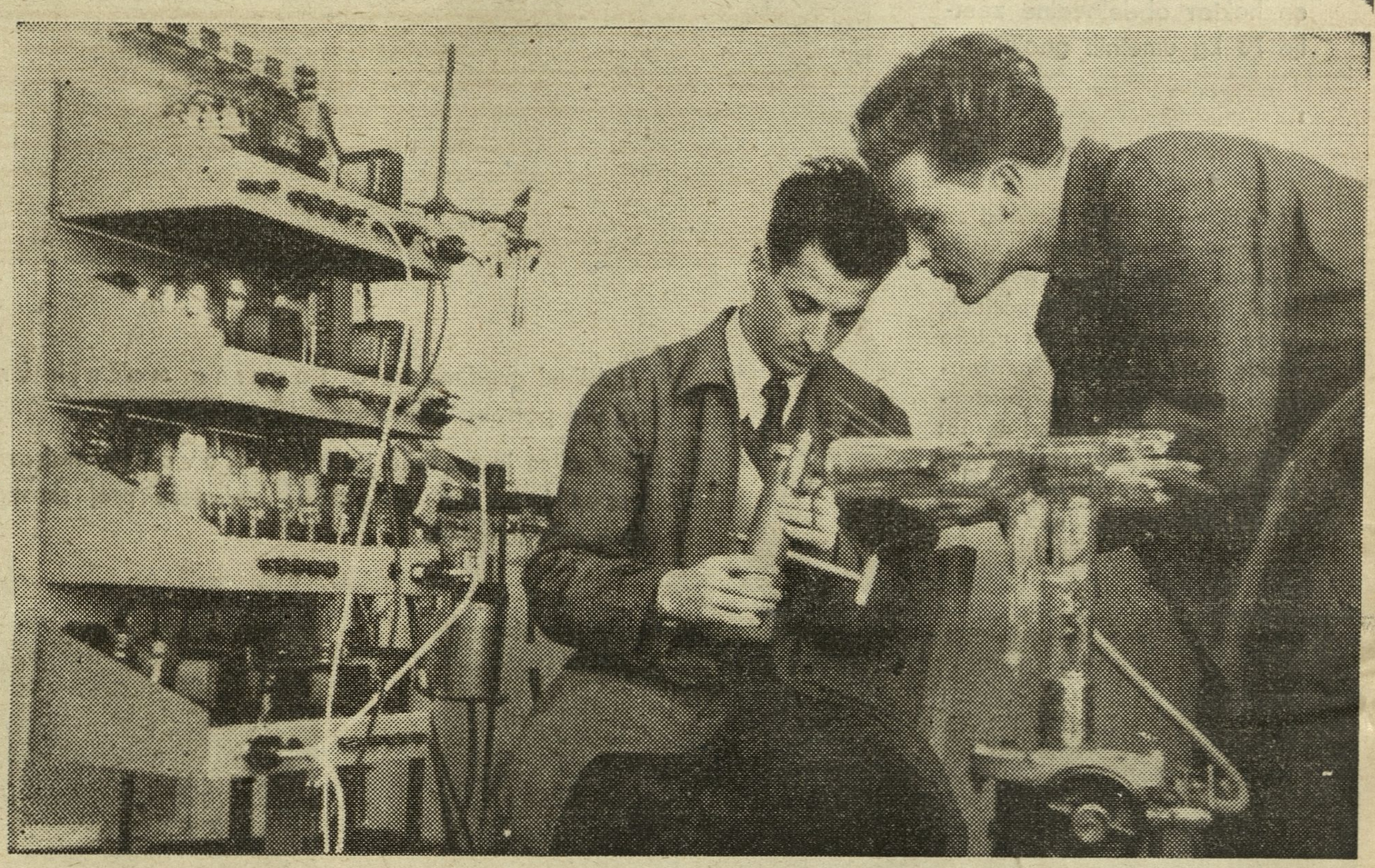

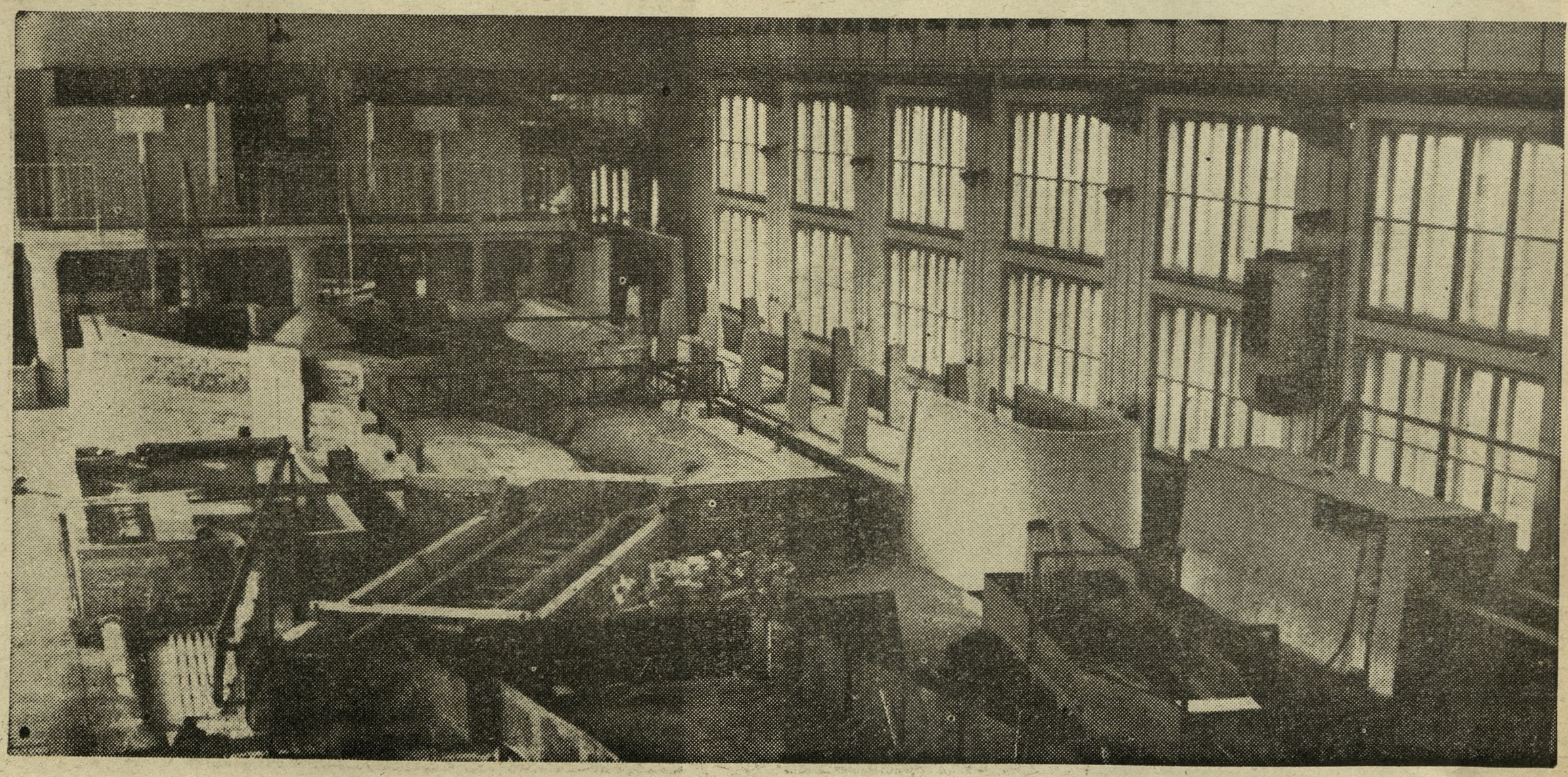
ZNANOST LJUDSTVU!

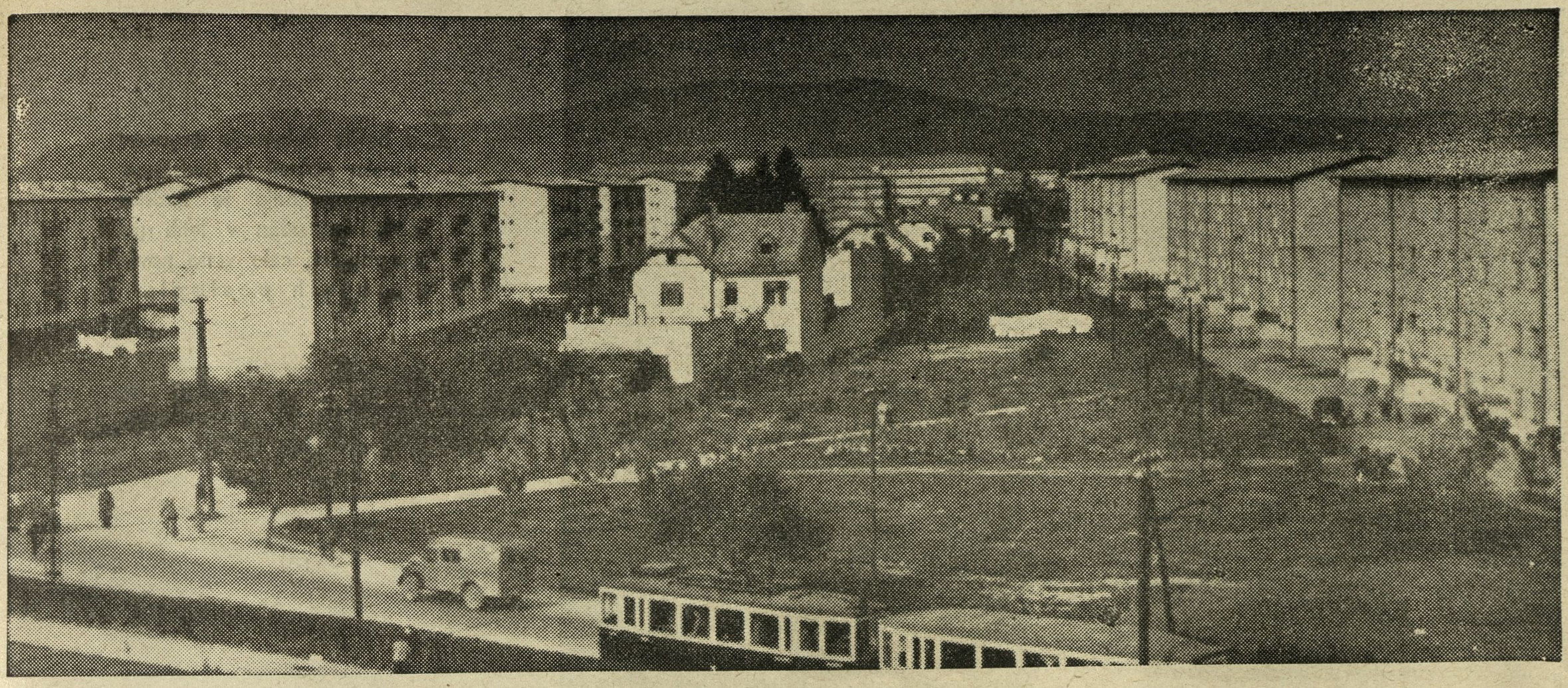
Da bi pospeševala razvoj naše industrije na sodobni znanstveni ravni, je ljudska oblast zgradila celo vrsto znanstvenih inštitutov, med katerimi so najbolj pomembni: vodogradbeni, fizikalni, metalurški, gradbeni, kemični, elektro in turboinštitut ter inštitut za šibki tok. V teh inštitutih imajo naši znanstveni delavci vse možnosti, da lahko sledijo ne samo napredku sodobnih znanosti v svetu, pač pa dajejo v korist ljudstva tudi lastne izsledke znanstvenega raziskovanja in ustvarjanja. Nekateri izmed teh inštitutov že zelo uspešno izpolnjujejo svojo nalogo; kemični inštitut, ki je pod vodstvom prof. dr. Maksa Samca dal naši metalurgiji koks iz mešanic domačih premogov, je dosegel izreden znanstveni uspeh in si je priboril svetoven sloves.

SLIKE. — Zgoraj: *Kemični inštitut prof. dr. Maksa Samca.* V sredini: *Pogled v del laboratorija fizikalnega inštituta.* Spodaj: *Pogled v veliko dvorano vodogradbenega inštituta.*

Hkrati z obnavljanjem porušene in graditvijo nove industrije je ljudska oblast obnavljala tudi naše podeželje ter gradila številna stanovanjska naselja za delovne ljudi v industriji. Po vojni prizadeti ljudje, kmetje, obrtniki in drugi so za obnovo svojih stavb prejeli od ljudske oblasti eno milijardo 145 milijonov dinarjev kredita oziroma breplačne pomoči; vrednost s tem denarjem obnovljenih zgradb znaša okrog 10 milijard dinarjev.

Kjerkoli smo gradili nove tovarne ali razširjevali stare, so rasla in še rastejo iz tal moderna stanovanjska naselja, tako na primer v Ravnah, Lendavi, na Teznem pri Mariboru, v Kidričevem, Velenju, Štorah, Vidmu, Senovem, Radečah, Ljubljani, Kranju, Novi Gorici in še marsikje drugod. Ljudska oblast je razen tega zgradila številne komunalne naprave kakor kopališča, ljudske restavracije, otroške domove in igrišča, kinodvorane, fizkulturna igrišča itd. V Ljubljani je zgradila moderno študentsko naselje, po raznih okrajih pa uredila številne dijaške domove.

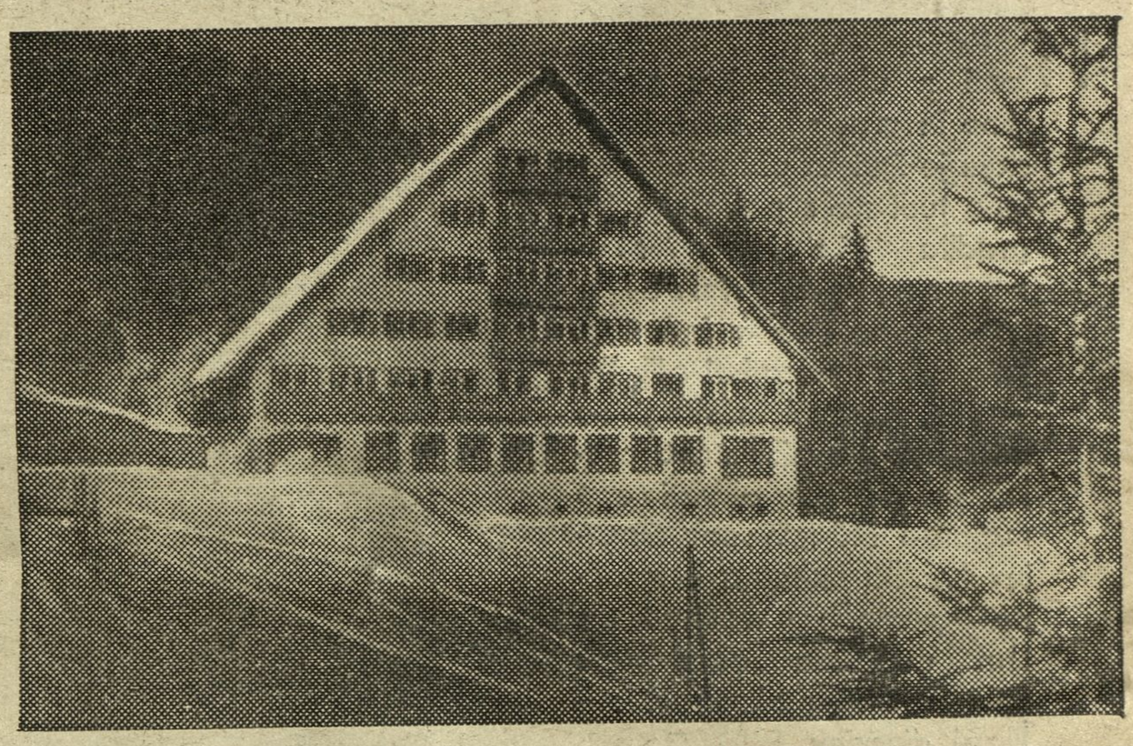
SLIKE. — Zgoraj: *Novo stanovanjsko naselje Litostroja v Ljubljani.* V sredini: *Vas Borjana na Tolminskem, ki so jo docela porušili snežni plazovi, je zdaj popolnoma obnovljena kot moderno urejeno naselje.* Spodaj: *Pogled na novo stanovanjsko naselje v Štorah.*

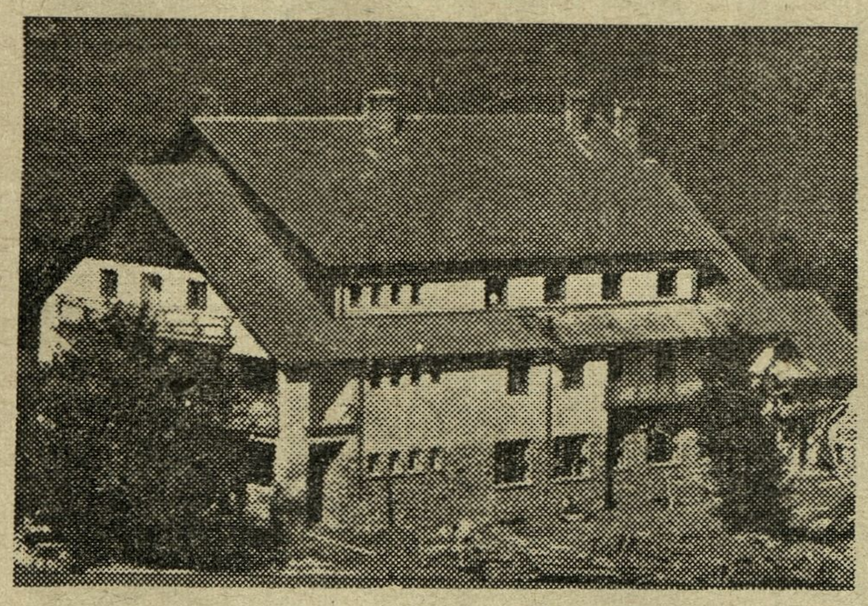

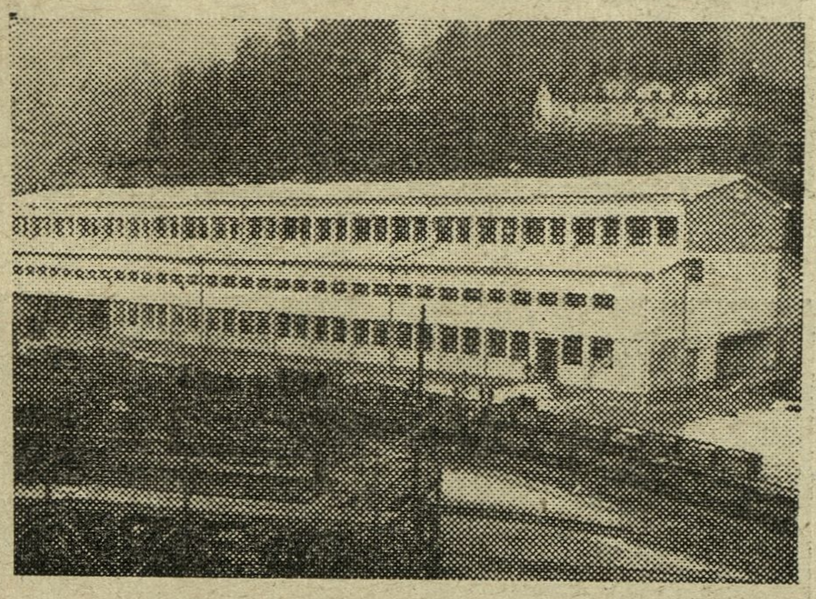
Za boljše delovanje organov ljudske oblasti in ljudskega samoupravljanja je ljudska oblast zgradila v letih po osvoboditvi celo vrsto novih upravnih poslopij.

Nenehno se je v razdobju od leta 1945 do danes večal tudi gostinski in turistični promet. Samo promet v gostinstvu se je od leta 1946 do leta 1952 povečal šestkrat.

V primerjavi z letom 1939 se je turizem v LR Sloveniji po številu gostov povečal za 40%. Neprestano se dviga tudi obisk tujcev v naši republiki.

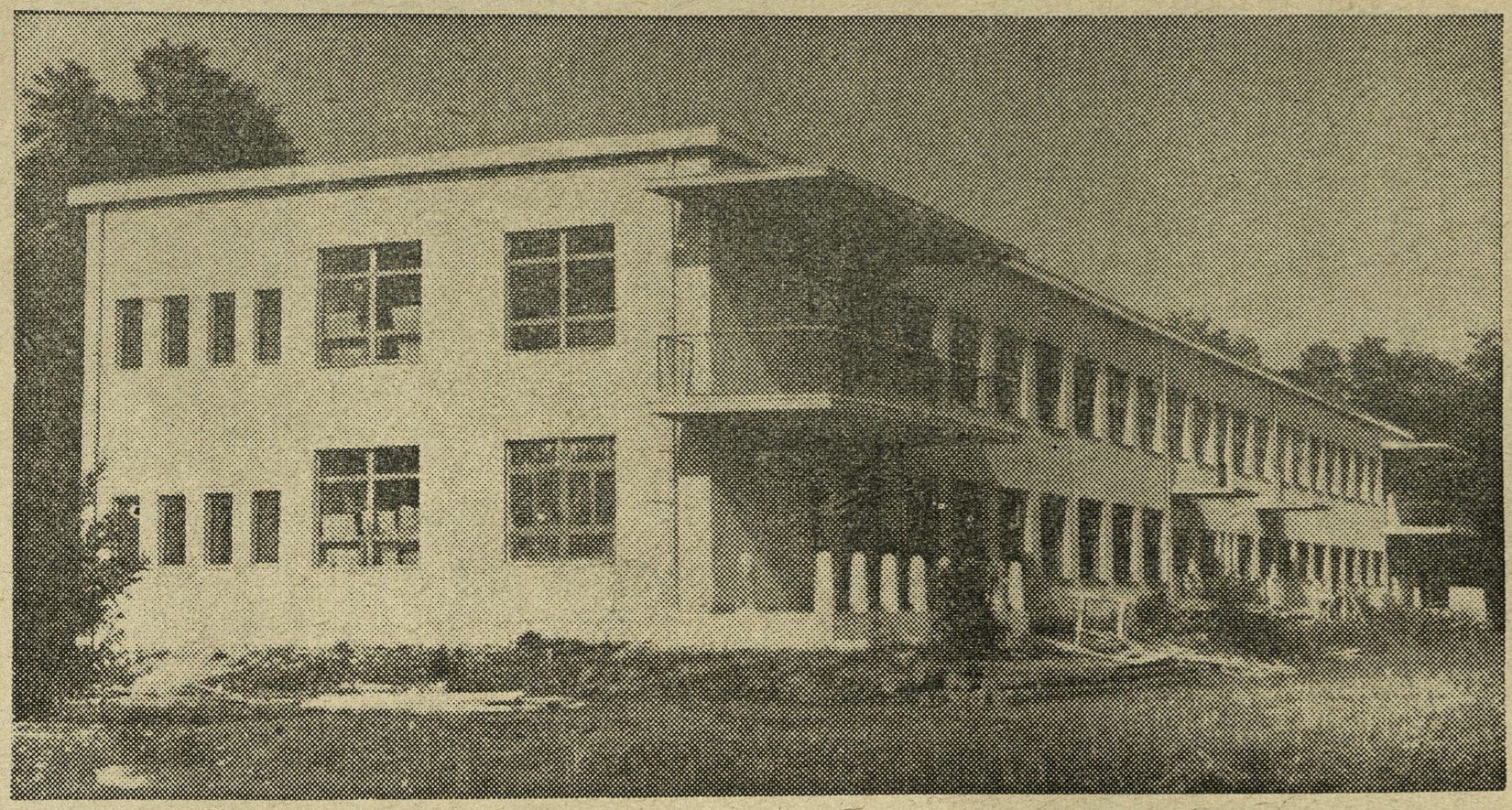

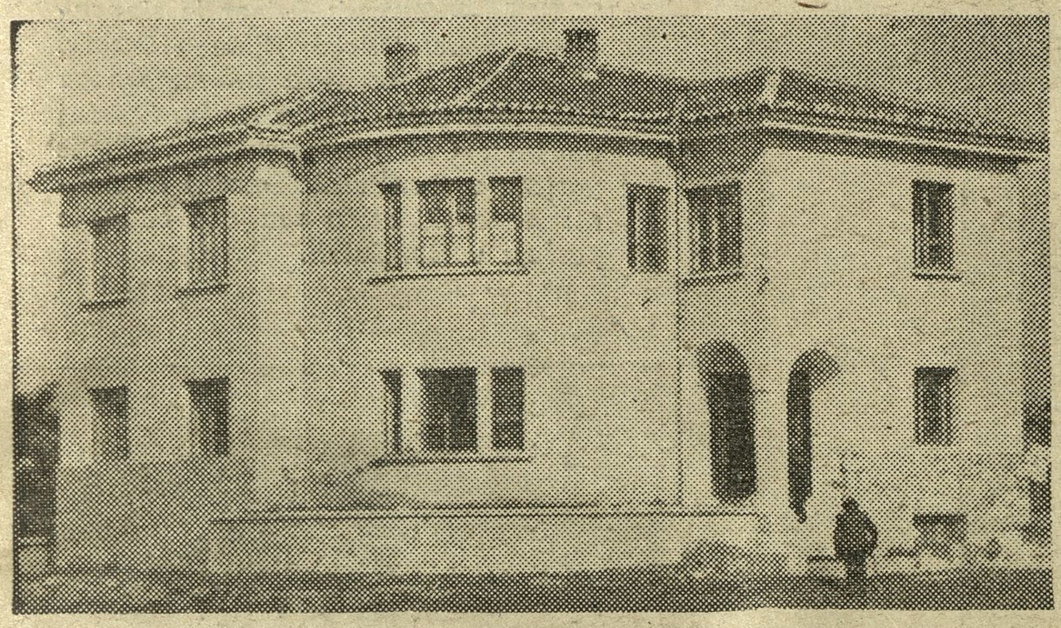
Ljudska oblast je zgradila v LR Sloveniji številne moderne turistične stavbe, hotele, planinske domove in zavetišča.

SLIKE. — Zgoraj: *Novo upravno poslopje, sedež okrajnega ljudskega odbora v Novi Gorici.* V sredini: *Novi počitniški dom na Pohorju.* Spodaj levo: *Novi planinski dom na Polževem.* Spodaj desno: *Moderna kopalnica v Zagorju.* Prav spodaj: *Novi, najmoderneje urejeni hotel v Kopru.*

Skrb ljudske oblasti velja tudi zdravju delovnega ljudstva. Zgrajene oziroma preurejene so bile mnoge zdravstvene ustanove; zgradili oziroma preuredili smo in še gradimo bolnišnico na Jesenicah, protituberkulozno bolnišnico v Sežani in Novem mestu, dečji dom in poliklinikо v Ljubljani, klinično bolnišnico v Celju ter bolnišnico v Ptuju in v Rakičanu. Urejenih je bilo nešteto ambulant ter obratnih ambulant v podjetjih in po vaseh, več domov za onemogle in otroških jasli.

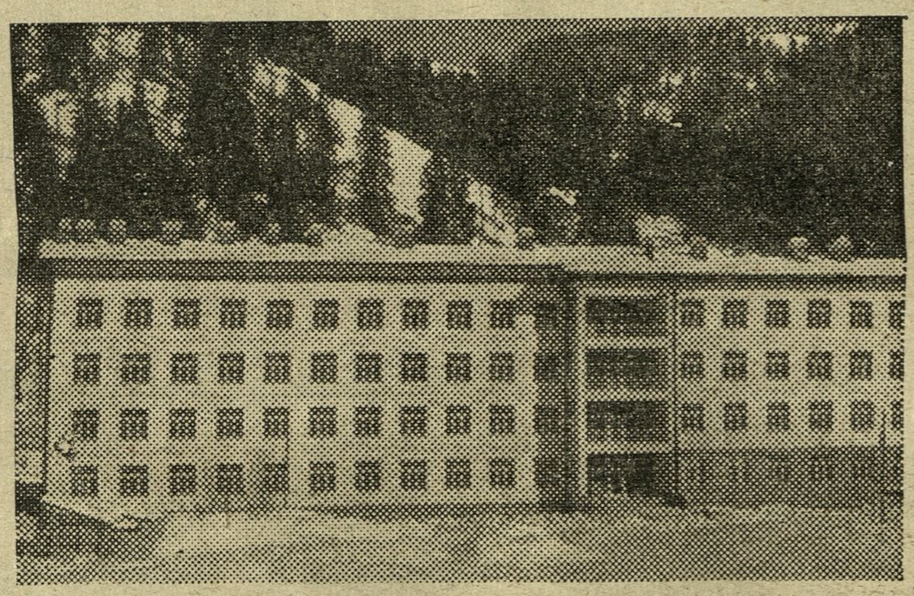

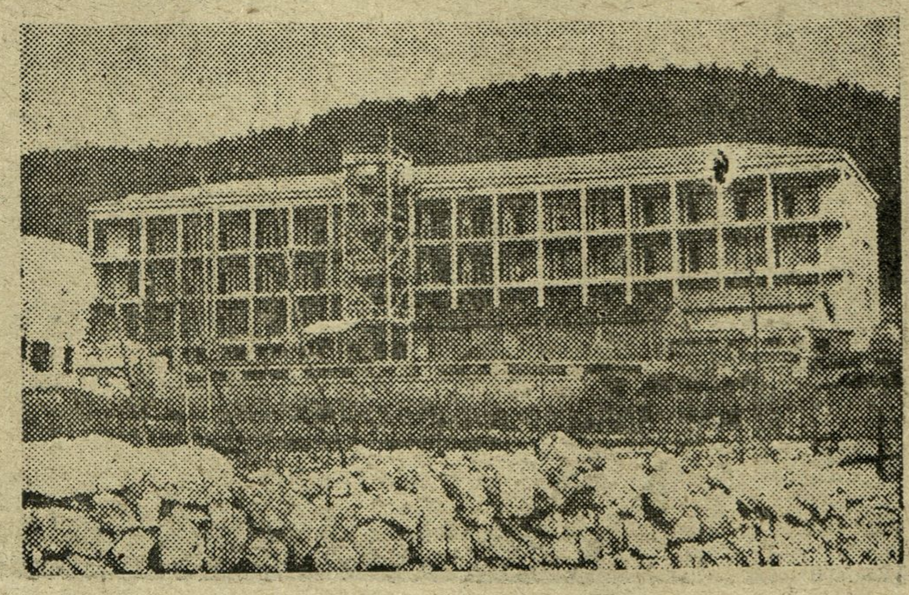
Vsi ti ukrepi bistveno vplivajo na splošni dvig zdravstvenega stanja naših ljudi, kar se kaže zlasti v naraščanju števila živorojenih, v padanju števila mrtvorojenih otrok in v padanju umrljivosti otrok do enega leta starosti; število otrok, ki umro v tej starosti, se je od 110 otrok na 1000 prebivalcev v letu 1939 zmanjšalo v letu 1952 na 68 otrok pri 1000 prebivalcih.

SLIKE. — Zgoraj: *Novo poslopje infekcijskega oddelka v Rakičanu pri Murski Soboti.* Na levi od zgoraj navzdol: *Novi zdravstveni dom v Podgradu v Brkinih. Prikupen pogled na deco v otroških jaslih. Novi, najmoderneje urejeni dečji dom in poliklinika v Ljubljani.* Na desni od zgoraj navzdol: — *Nova bolnišnica na Jesenicah. Potujoči zdravstveni avtomobil na delu v Zavrču. Nova bolnišnica v Sežani.*

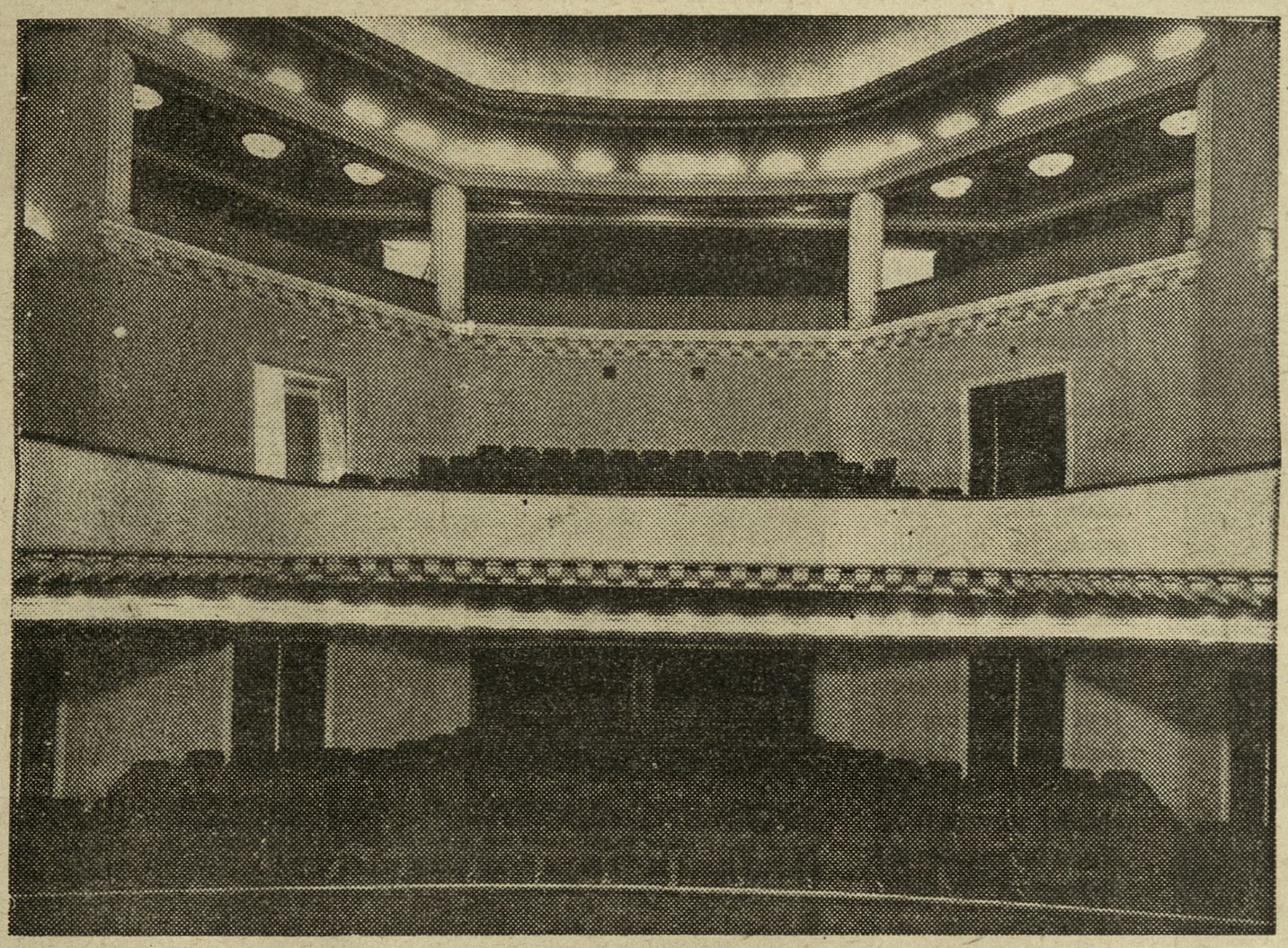

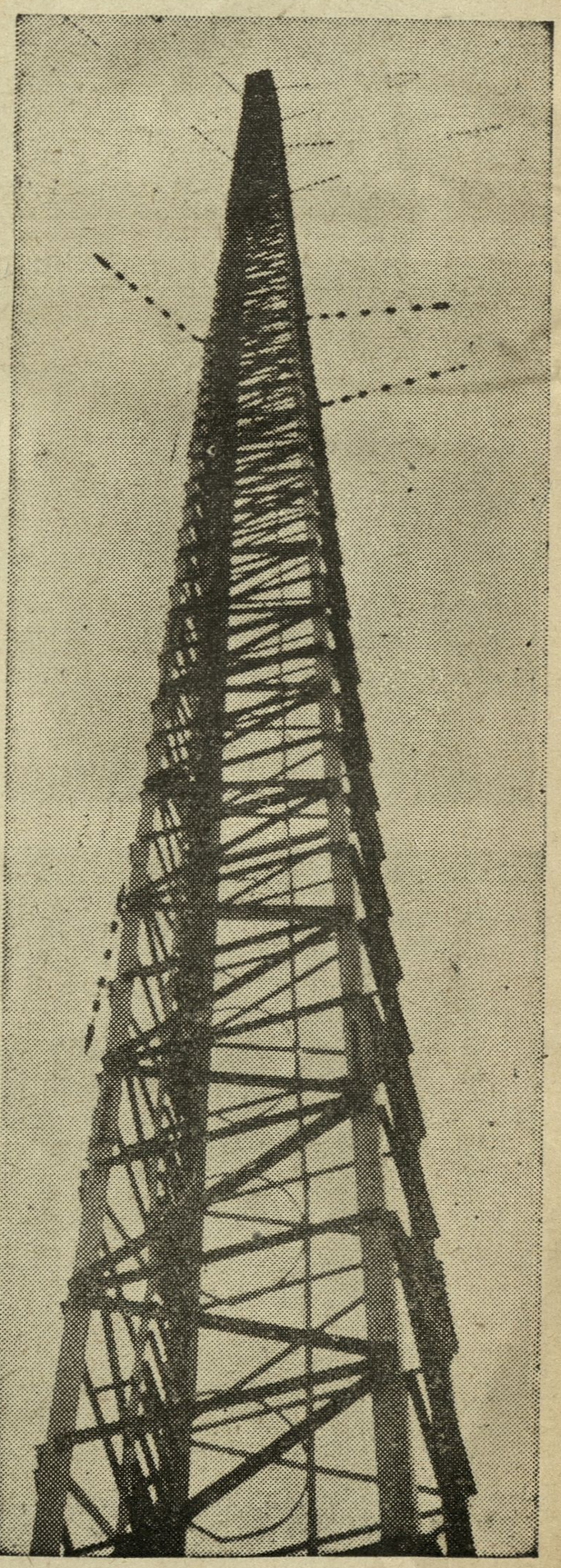

Uspehi na področju industrije in gradbeništva so omogočili tudi rast izobrazbe našega ljudstva.

Na novo smo zgradili lastno filmsko industrijo ter izdelali že šest umetniških celovečernih filmov, veliko število dokumentarnih in drugih krajših filmov.

Število radijskih naročnikov se je od 19.406 v letu 1939 dvignilo na 72.882 v letu 1951; v tem pogledu je LR Slovenija med najnaprednejšimi evropskimi deželami. Jakost radijskih oddajnih postaj je od 0.5 kw v letu 1939 narasla v letu 1951 na 140 kw.

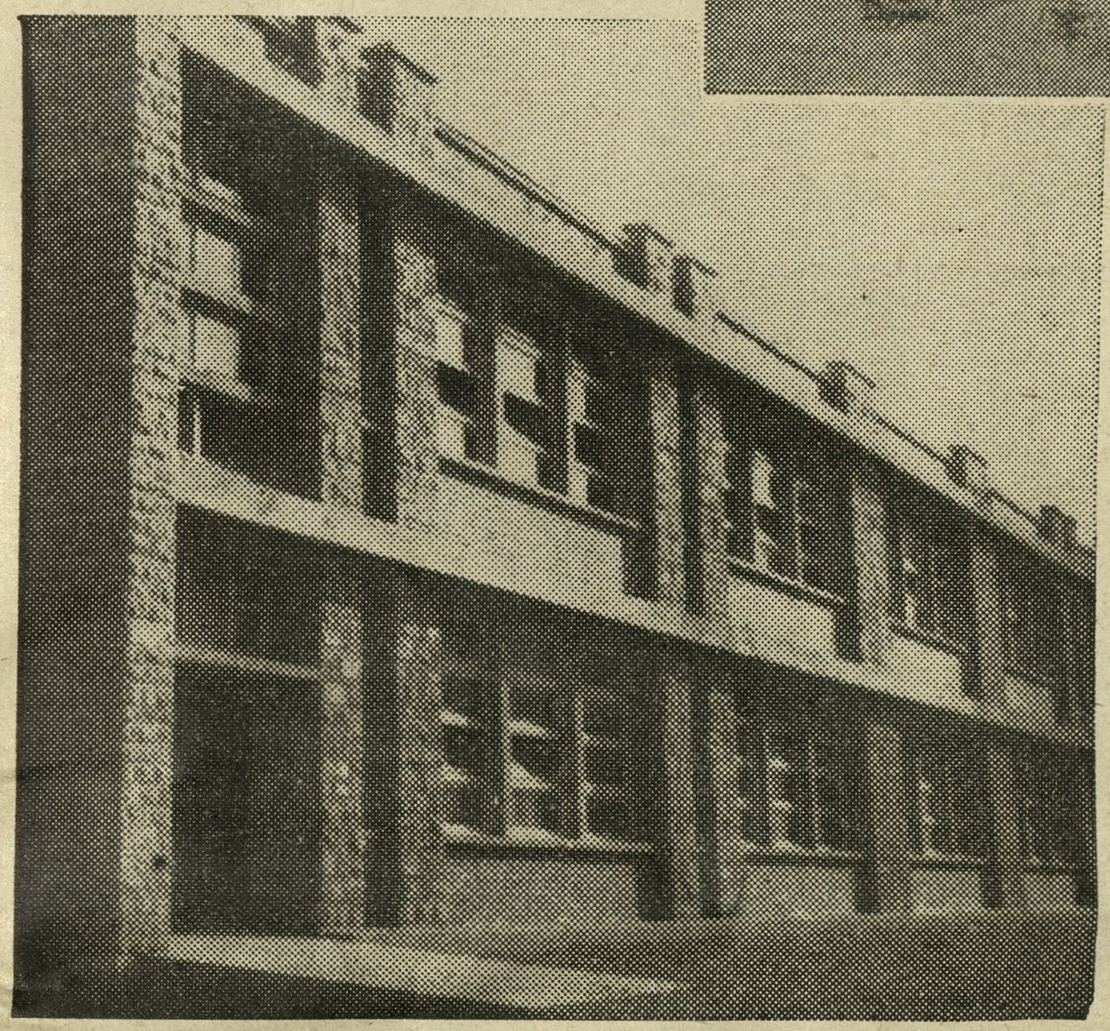
SLIKE. — Zgoraj: *Prizor iz slovenskega umetniškega filma »Kekec«.* V sredini: *Notranjost prenovljenega mestnega gledališča v Celju.* Spodaj na levi: *Oddajno poslopje radijske postaje v Domžalah.* Spodaj na desni: *Antenski stolp radijske oddajne postaje v Domžalah.*

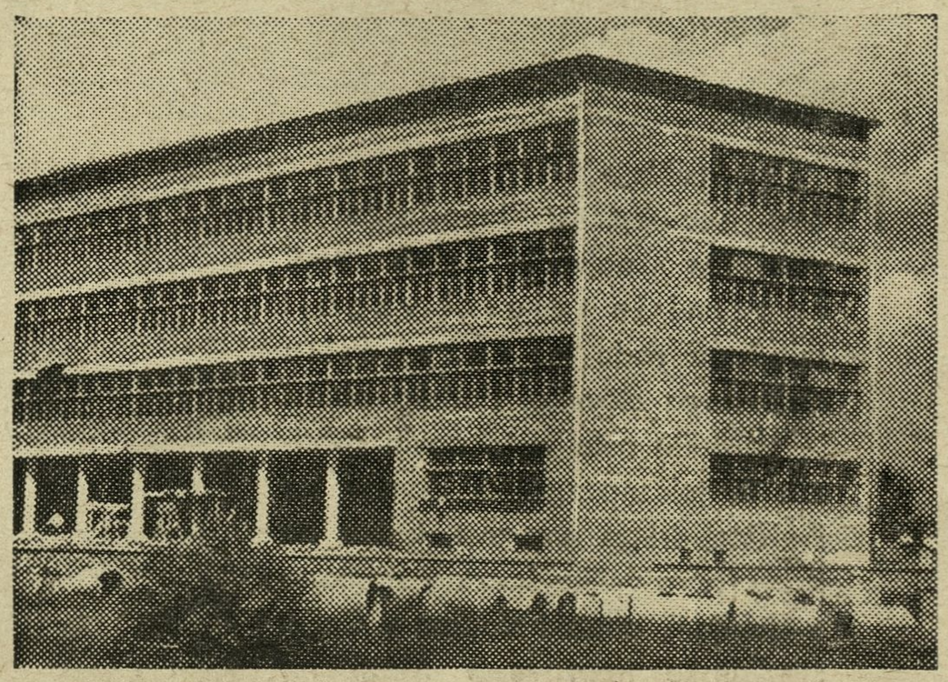

V primerjavi z letom 1938 se je v obdobju od osvoboditve do danes povečalo število:

osnovnih šol	od	500	na	1206
strokovnih šol	od	124	na	305
gimnazij	od	66	na	200
umetnostnih šol	od	15	na	39
učiteljišč	od	4	na	8
ljudskih univerz	od	6	na	79
stalnih gledališč	od	4	na	11
kinematografov	od	62	na	128

Univerza v Ljubljani je bila izpopolnjena z novimi popolnimi fakultetami, ustanovljene pa so bile Akademija upodabljajočih umetnosti, Akademija za igralsko umetnost in Akademija za glasbo. Prenovljene so bile razne galerije, muzeji itd.

V razdobju 1935—1944 je znašala naklada v Sloveniji izdanih knjig in brošur 5 milijonov, v razdobju 1945—1950 pa 10 milijonov 500.000.

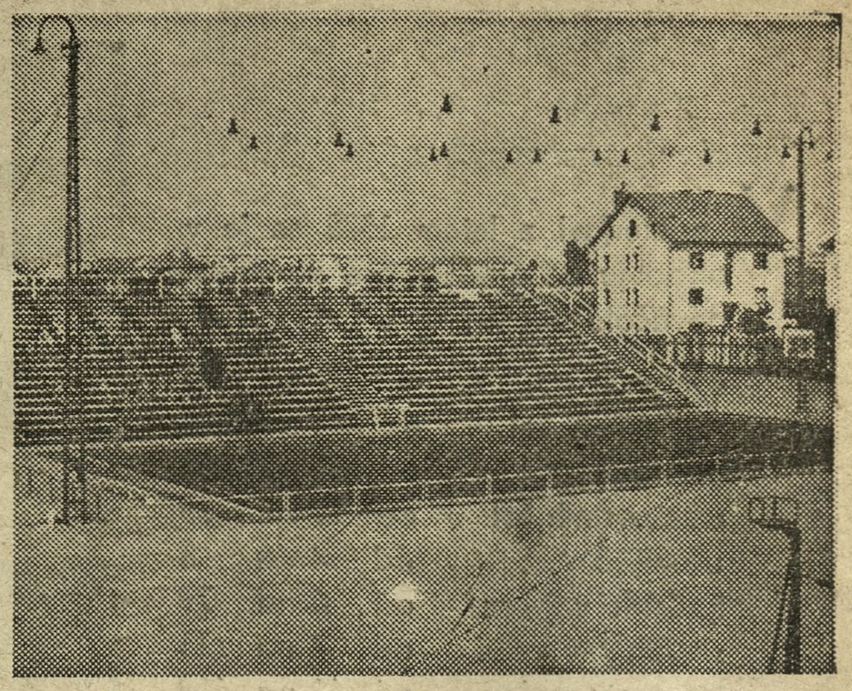
Naklada šolskih knjig se je od 512.000 v letu1947 dvignila že v letu 1951 na 1 milijon 108.000.

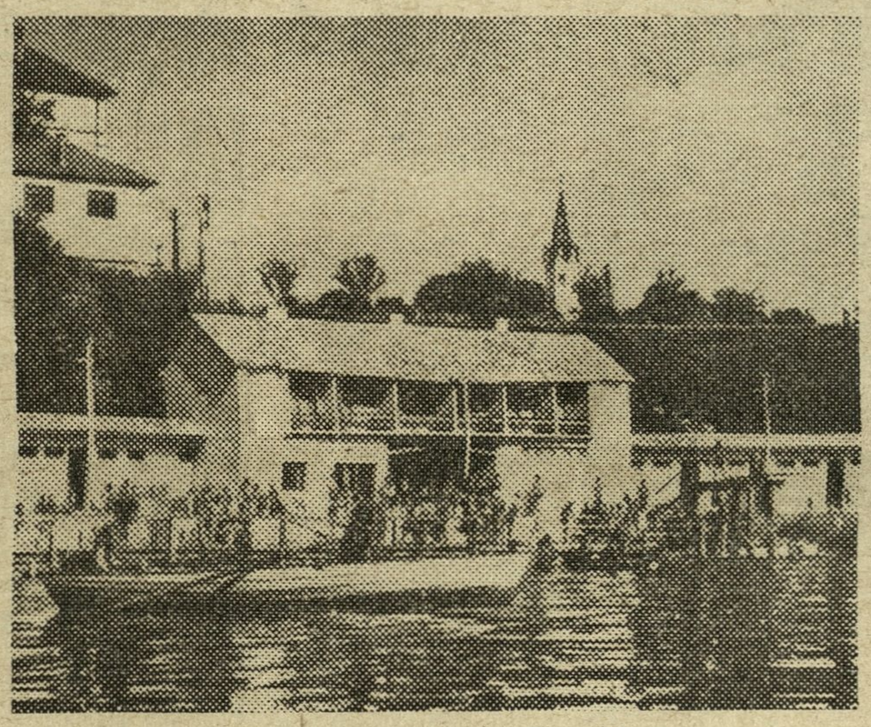
Obnovili smo vse knjižnice in v njih znatno povečali število knjig.

SLIKE. — Zgoraj: *Industrijski tehnikum v Litostroju.* V sredini na levi: *Nova slovensko-italijanska osnovna šola v Kopru.* V sredini na desni: *Nova gimnazija v Murski Soboti in usnjarski tehnikum v Domžalah.* Spodaj: *Pogled v novo, moderno urejeno knjigarno Cankarjeve založbe v ljubljanskem Nebotičniku.*

Nova socialistična Jugoslavija je posvetila največjo skrb tudi **športni in telesni vzgoji** mladega rodu ter **razvedrilu** delovnega človeka. Ljudska oblast je zgradila celo vrsto novih športnih in telesnovzgojnih domov ter številne druge naprave, kakor na primer dva velika športna stadiona v Ljubljani, atletski stadion v Celju, stadionske naprave v Mariboru, smuške skakalnice, planinske in smučarske postojanke, strelišča, *plavališča itd., vse v namenu, da bi si delovni ljudje lahko na soncu* in zraku, ob morju in v gorah krepili telo in duha ter se utrjevali za vsakdanje napore.

Hkrati z rastjo športnih in telesnovzgojnih ustanov ter njihove opreme narašča tudi število aktivnih delavcev na tem področju. Zveza za telesno vzgojo »Partizan« ima v svojih 225 društvih že nad 41.000 članov, Zveza športov Slovenije pa v 150 društvih in samostojnih klubih skoraj 25.000 članov. Planinska organizacija obsega 82 društev z okoli 37.000 člani ter ima že nad 130 planinskih domov, koč in zavetišč. Ljubitelji konjskega športa so organizirani v 17 klubih z nad 1.200 člani. Po mestih in vaseh obstoji nad 300 strelskih družin, ki združujejo že armado 25.000 strelcev. Nad 150.000 mladih ljudi se v LR Sloveniji uveljavlja v športu in telesni vzgoji.

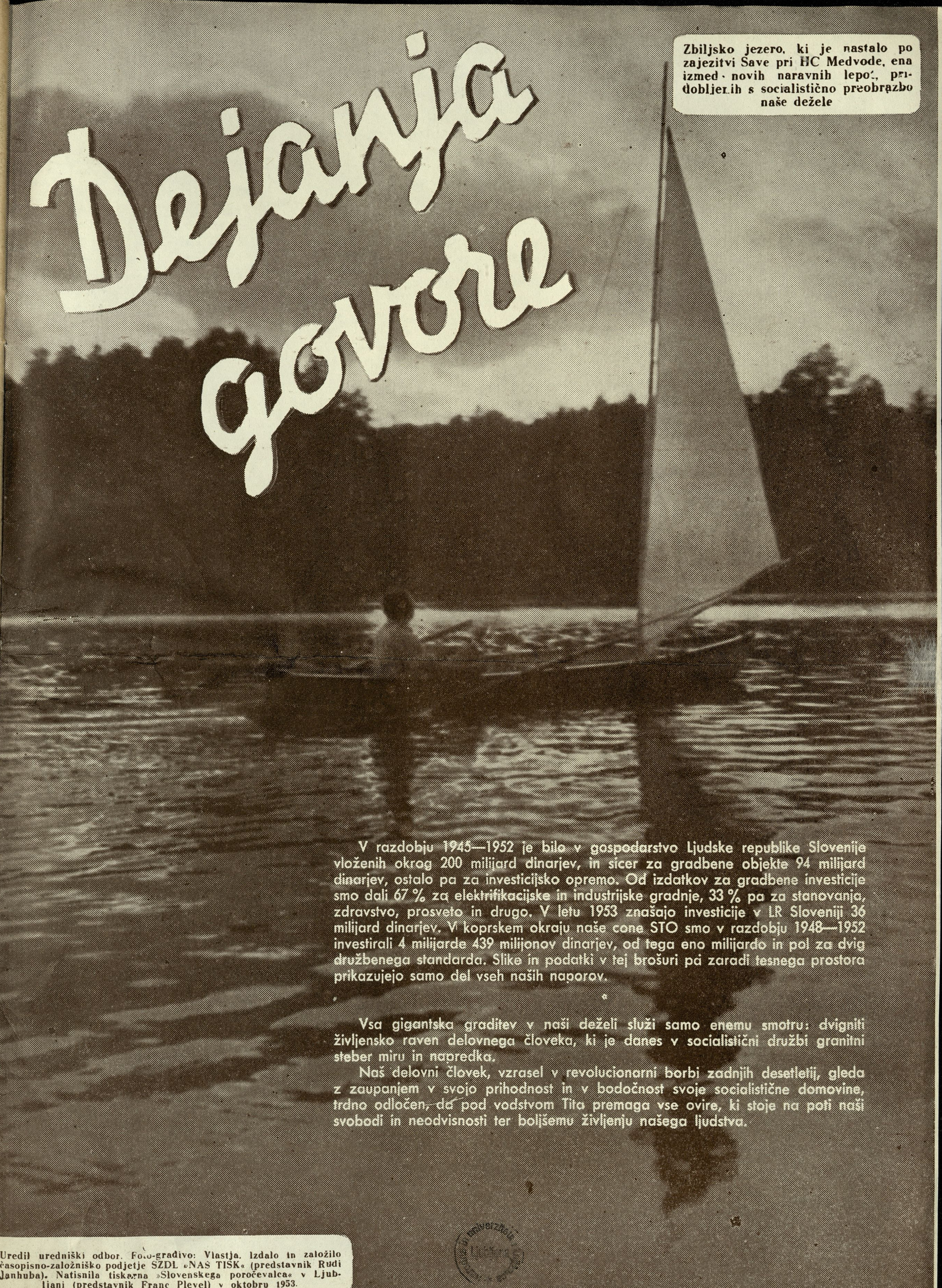

SLIKE. — Zgoraj na levi: *Novi dom »Partizana« v Šiški.* Zgoraj na desni: *Novo športno igrišče v Šiški.* V sredini na levi: *Novo kopališče v Novem mestu.* V sredini na desni: *Moderna priprava »Wartel Mariner« za reševanje v gorah, kakršno uporabljajo naši planinci.* Spodaj: *Prijetno in koristno je življenje naših tabornikov.*

ROTO-TISK TISKARNE »SLOVENSKEGA POROCEVALCA« V LJUBLJANI

ONB

Dejanja govore

Zbiljsko jezero, ki je nastalo po zajezitvi Save pri HC Medvode, ena izmed novih naravnih lepot, pridobljenih s socialistično preobrazbo naše dežele

V razdobju 1945—1952 je bilo v gospodarstvo Ljudske republike Slovenije vloženih okrog 200 milijard dinarjev, in sicer za gradbene objekte 94 milijard dinarjev, ostalo pa za investicijsko opremo. Od izdatkov za gradbene investicije smo dali 67 % za elektrifikacijske in industrijske gradnje, 33 % pa za stanovanja, zdravstvo, prosveto in drugo. V letu 1953 znašajo investicije v LR Sloveniji 36 milijard dinarjev. V koprskem okraju naše cone STO smo v razdobju 1948—1952 investirali 4 milijarde 439 milijonov dinarjev, od tega eno milijardo in pol za dvig družbenega standarda. Slike in podatki v tej brošuri pa zaradi tesnega prostora prikazujejo samo del vseh naših naporov.

*

Vsa gigantska graditev v naši deželi služi samo enemu smotru: dvigniti življensko raven delovnega človeka, ki je danes v socialistični družbi granitni steber miru in napredka.

Naš delovni človek, vzrasel v revolucionarni borbi zadnjih desetletij, gleda z zaupanjem v svojo prihodnost in v bodočnost svoje socialistične domovine, trdno odločen, da pod vodstvom Tita premaga vse ovire, ki stoje na poti naši svobodi in neodvisnosti ter boljšemu življenju našega ljudstva.

Uredil uredniški odbor. Foto-gradivo: Vlastja. Izdalo in založilo časopisno-založniško podjetje SZDL »NAŠ TISK« (predstavnik Rudi Janhuba). Natisnila tiskarna »Slovenskega poročevalca« v Ljubljani (predstavnik Franc Plevel) v oktobru 1953.

Jugoslovanska ljudska armada - zvesti čuvar vseh naših pridobitev